

LILLA EDETS
KOMMUN

ÖP 2012

Översiktsplan

Lilla Edets kommun

Antagen av Kommunfullmäktige 2012-06-13

Laga kraft 2012-07-11

Politisk styrgrupp

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Projektgrupp

Annika Ekvall, miljö- och bygglovschef, projektledare

Paul Mäkelä, samhällsbyggnadschef

Mats Nilsson, kommunstrateg

Rådhuset Arkitekter AB, konsult

Kartor godkända från sekretessynpunkt för spridning

Lantmäteriet 2010-02-01.

Grunddata © Lantmäteriet MS2006/01362

Innehåll

1 Inledning	1
Översiktsplanens syfte och roll	1
Gällande översiktsplan	1
Arbetsprocess – tidplan	2
Läsanvisning	2
2 Utgångspunkter	5
Kommunens vision och övergripande mål	5
Lilla Edets kommun i regionen	7
Lagstiftningens mål	10
Nya strategiska planeringsfrågor	11
3 Intressen och anspråk	13
Bebyggelseutveckling	13
Samhällets utveckling (ortsvis)	16
Teknisk försörjning och kommunikationer	27
Areella näringar	35
Naturvård	37
Kulturmiljövård	45
Friluftsliv och rekreation	49
Miljöskydd, hälsa och säkerhet	53
4 Planförslag	63
Användning av mark och vatten	63
Regler och rekommendationer	67
Behandling av riksintressen	77
Mellankommunala frågor	82
5 Konsekvenser	85
Miljökonsekvensbeskrivning	85
Sociala konsekvenser	92
Ekonomiska konsekvenser	93
6 Källförteckning	95

Bifogas: Länsstyrelsens granskningsyttrande

INLEDNING

Översiktsplanens syfte och roll

Varje kommun ska enligt plan- och bygglagen (PBL) ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen behandlar kommunens långsiktiga utveckling främst vad gäller strategiska frågor om markanvändning och byggande. Planen är av programmässig och vägledande art och ger en samlad information om grunddragen i den avsedda användningen av mark och vattenområden samt kommunens syn på hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Översiktsplanen är en grund för att säkerställa kommunens ansvar för att bebyggelse uppförs på mark som är lämplig för ändamålet och för att miljö-, hälso- och säkerhetsaspekter beaktas.

Ett grundläggande syfte med översiktsplanen är att ge förutsättningar för en hållbar samhällsutveckling och långsiktigt goda levnadsförhållanden utifrån ett helhetsperspektiv som omfattar såväl bebyggelse-, näringslivs- och naturmiljö som arbete, boende, service, kultur, fritid och samhällsekonomi. Helhetsperspektivet gäller även i geografiskt avseende så att kommunen och dess delar ses i ett regionalt sammanhang.

Översiktsplanen är inte bindande utan utgör beslutsunderlag för kommunen och andra myndigheter främst när det gäller PBL-anknutna beslut om fysisk planering och bygglovprövning men också när det gäller tillståndsprövning enligt miljöbalken, väglagen, ellagen m fl lagar som berör den fysiska miljön. I tillämpliga delar är den också underlag för olika former av verksamhetsanknutna planer och program både för kommunen och för offentliga investerare och näringslivet i stort.

Planeringens syfte

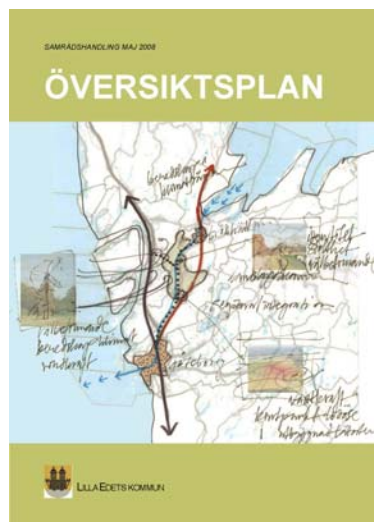
- Medverka till en **ändamålsenlig struktur** av bebyggelse, grönområden, kommunikationsleder och andra anläggningar.
- Främja **goda miljöförhållanden** och en långsiktigt **god hushållning** med mark- och vattenområden, energi och råvaror.
- Främja en från social synpunkt **god livsmiljö**.

Översiktsplanens innehåll

- **Mark- och vattenområdenas användning**
- **Bebyggelsemiljöns utveckling och bevarande**
- **Riksintressenas säkerställande**
- **Allmänna intressen samt miljö- och riskfaktorer att beakta**

Gällande översiktsplan

Kommunens första översiktsplan antogs 1993. Planen redovisade sektorsbeskrivningar över allmänna intressen och riktlinjer för hur dessa skulle tillgodoses. Den innehöll också beskrivningar och rekommendationer för utvecklingen i tätorter och andra delar av kommunen.

Gällande översiktsplan, ÖP 98, utgörs av Översiktsplan 93 tillsammans med de justeringar och kompletteringar som antogs vid aktualitetsförklaring 1998.

Arbetsprocess - tidplan

Arbetet med ny översiktsplan påbörjades 2004 på uppdrag av kommunfullmäktige (KF § 54, 2003-10-22). Planprocessen för en översiktsplan är omfattande och delas upp i olika skeden; program, samråd, utställning och antagande.

I det inledande programskedet genomfördes bl a en medborgardialog där representanter från olika kommundelar aktivt deltog med förslag och idéer om kommunens och kommundelarnas utveckling. Detta ”dialogmaterial” utgjorde, tillsammans med mer traditionellt planeringsunderlag från kommun och länsstyrelse, grund för en planhandling som kommunicerades med länsstyrelse, lokala organisationer och allmänhet under 2008. Tillsammans med inkomna synpunkter godkändes handlingen som program för fortsatt arbete.

Ett samrådsskede inleddes sommaren 2009 då en samrådshandling sammanställdes. Samrådshandlingen utformades som ett preliminärt förslag till översiktsplan som underlag för ett öppet plansamråd under våren 2010. Samrådet genomfördes med remissförfarande till berörda myndigheter och organisationer samt information och diskussion med allmänheten via informationsmöte och kommunens hemsida. Samrådssynpunkterna sammanfattades och kommenterades i en samrådsredogörelse som godkändes av kommunstyrelsen inför det fortsatta planarbetet.

I utställningsskedet utformades inledningsvis ett planförslag av mer slutlig karaktär där samrådssynpunkter inarbetats. Efter kommunstyrelsens beslut om utställning genomfördes utställning av planförslaget under liknande former som i samrådet. Inkomna synpunkter sammanställdes i ett utställningsutlåtande som godkändes av kommunstyrelsen.

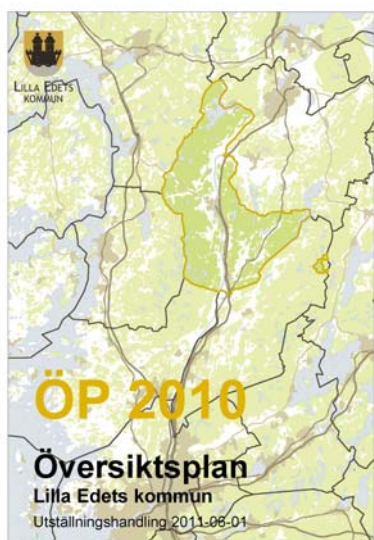
I föreliggande handling har utställningshandlingens beskrivningar och rekommendationer kompletterats framför allt utifrån nytt underlag om skredrisker i Göta älvdalen. Mindre ändringar, förtydliganden och kompletteringar har också gjorts, främst beträffande riksintressen för natur- och kulturmiljövård, friluftsliv och vindbruk samt vad gäller bebyggelseutveckling på landsbygden. I syfte att förtydliga översiktsplanens status som underlag för efterkommande fördjupningar av planen har text och kartor under rubriken ”Samhällets utveckling” flyttats från avsnittet ”Planförslag” till avsnittet ”Intressen och anspråk”.

Kommunfullmäktige beslutade den 13 juni 2012 anta denna handling som översiktsplan för Lilla Edets kommun. Eftersom inget besvär inkommit under besvärstiden har planen vunnit laga kraft.

Läsanvisning

I kapitel *Utgångspunkter* behandlas överordnade visioner, mål och frågeställningar om samhällsutvecklingen som översiktsplanen bygger vidare på och konkretiserar vad gäller markanvändning och bebyggelseutveckling.

Kapitel *Intressen och anspråk* redovisar allmänna intressen enligt PBL och MB som ska beaktas vid planläggning och lokalisering av bebyggelse, bl a vid ut-

formningen av denna översiktsplans planförslag men också vid efterföljande fördjupningar av översiktsplanen, detaljplanering, bygglovprövning mm. Under särskild rubrik "Kommunens ställningstagande" preciseras, förtydligas eller bekräftas kommunens syn på aspekter av särskild betydelse i sammanhanget.

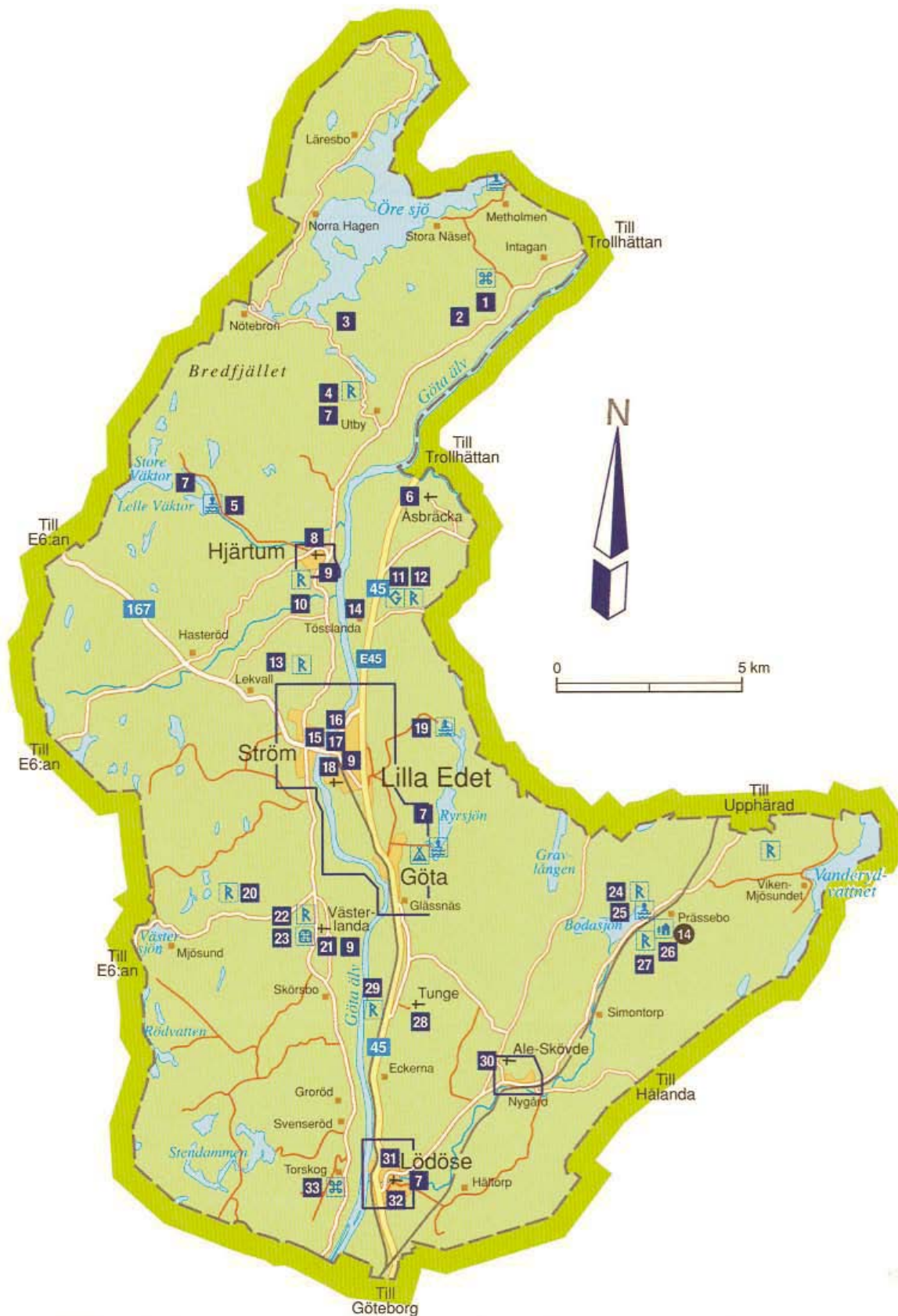
Kapitel *Planförslag* redovisar inledningsvis, i en beskrivande text med tillhörande kommuntäckande karta, kommunens strategi för hur olika anspråk på mark och vatten ska tillgodoses. Därefter anges gällande regler samt kommunens rekommendationer som ska tillämpas vid planläggning och lovprövning i olika delar av kommunen i enlighet med avgränsningar på en kommuntäckande karta. Kapitlet avslutas med en särskild sammanställning av dels förekommande riksintressen och dess behandling, dels av planeringsfrågor som kräver samverkanslösningar med grannkommunerna.

I det avslutande kapitlet *Konsekvenser* redovisas vad planförslaget för med sig i form av övergripande miljömässiga, ekonomiska och sociala konsekvenser. Här återfinns den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av översiktsplanen som erfordras.

Till översiktsplanen fogas *Länsstyrelsens granskningsyttrande*. Av yttrandet framgår länsstyrelsens synpunkter på utställningshandlingen.

**SEVÄRDHETER,
ANLÄGGNINGAR, M. M.**

- 1 Askeröds hembydsgård
- 2 Vattendriven spånhyvel
- 3 Vacker vägsträcka
- 4 Fornborg, Stenhuskullen
- 5 Badplats, Lelle Väktor
- 6 Åsbräcka kyrka
- 7 Uppmärkta vandringsleder
- 8 Hjärtums kyrka
- 9 Hembydsmuseum:
Hjærtum
Lilla Edet
Västerlanda
- 10 Gravfält
(bronsålder, järnålder)
- 11 Jättetrytor
- 12 Fornborgen Slottet
- 13 Gravfält, Jären
- 14 Tösslandagården
- 15 Ströms slottspark
- 16 Sluss
- 17 1600-tals slussen
- 18 Fuxerna kyrka
- 19 Badplats, Borydsjön
- 20 Fornborg, Stengårdsberget
- 21 Västerlanda kyrka
- 22 Hällristningar
- 23 Bohusstugan
- 24 Hällkistor/domarring vid Rödjan
- 25 Badplats, Bodasjön
- 26 Vandrarhem
- 27 Hällkistor, Prässebokärr
- 28 Tunge kyrka
- 29 Bronsåldersröset Jättakyrkan
- 30 Ale-Skövde kyrka
- 31 Lödöse medeltidsmuseum
- 32 S:t Peders kyrka
- 33 Thorskogs slott

Från "Besökskartan Lilla Edet"

UTGÅNGSPUNKTER

Kommunens vision och övergripande mål

Vision och strategier

En grundläggande utgångspunkt för översiktsplanarbetet är den vision som kommunfullmäktige, tillsammans med kommunens ledningsgrupp och fackliga organisationer, utarbetade under 2005 och 2006. Visionen gavs en bred förankring i samhället bland annat genom diskussioner på föreningsmöten och öppna möten för allmänheten där fullmäktigeledamöter medverkade.

Vision

Visionsarbetet sökte svar på frågan: *Vad är vi stolta över 2020?* Svaren utkristalliserades till en vision i några nyckelord, nämligen att kommunen 2020 skall präglas av:

Växtkraft - Välbefinnande - Stolthet – Identitet

För att komma till detta tillstånd har fullmäktige identifierat sex strategiska områden som hävstänger för att nå visionen:

- *Medborgarkraft*
- *Samarbete över gränserna*
- *Attraktiv livsmiljö – goda boenden*
- *Goda kommunikationer*
- *Rätt kommunal service*
- *Högre utbildningsnivå*

Strategier

För att få de strategiska områdena att sträva mot visionen har ett antal strategier fastställts:

Medborgarkraft får vi genom att:

- *uppmuntra medborgarnas initiativkraft*
- *skapa utrymme för medborgarnas inflytande*
- *skapa förutsättningar för ett aktivt föreningsliv*
- *öka integrationen och ta tillvara dess möjligheter*

Samarbete över gränserna får vi genom att:

- *skapa aktiva nätverk både inne i, och utanför den egna organisationen*
- *hitta fasta samarbetspartners*

Attraktiv livsmiljö – goda boenden får vi genom att:

- *nyttja älvens möjligheter*
- *ett aktivt miljöarbete*
- *kombinera boende med intressen*

Goda kommunikationer får vi genom att:

- *identifiera medborgarnas behov och kämpa för att de tillgodoses*
- *påverka Västtrafik och Trafikverket.*

Rätt kommunal service får vi genom att:

- *erbjuda kommunal service som inte kostar mer än det smakar*
- *skapa ordning & reda*
- *aktivt arbeta med omvärldsbevakning*

Högre utbildningsnivå får vi genom att:

- *väcka lusten till ökat lärande och inspirera elever i grundskolan till fortsatt utbildning*
- *locka nya kommuninvånare genom att erbjuda attraktivt boende*

Miljömålen

Ett övergripande mål för samhällsplanering och miljöarbete är att lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta.

Med detta som riktmärke har riksdagen antagit 16 nationella miljömål. Målen beskriver de kvaliteter som miljön och landets natur- och kulturreсурser måste ha för att vara ekologiskt hållbar i ett längre tidsperspektiv.

De nationella miljömålen har anpassats och kompletterats till lokala förutsättningar i ”Lilla Edets kommuns miljömål” som antogs av kommunfullmäktige 2005. Mål som har särskild tillämpning i fysisk planering är:

- *Ökad arbets-/skolpendling med kollektiva färdmedel samt ökad cykelanvändning inom tätorterna för barn och vuxna.*
- *I pågående och framtida planarbete, som berör bostads-, handels- och verksamhetsutveckling, kommer god tillgång till kollektivtrafik med tåg och buss, ett säkert och tillgängligt gång-/cykelvägnät, väl tillgodosedda rekreations-, lek- och grönområden med begränsad andel hårdgjorda ytor att beaktas och vägas in.*
- *Bebyggelseutveckling kommer att främjas i Lilla Edets centrum som redan har tillgång till fjärrvärme eller där den kan byggas ut till rimlig kostnad. Satsning på*

småskaliga närvärmeystem i nya områden med sammanhållen bebyggelse kan komplettera den fortsatta satsningen på enskilda busägares konvertering till förnyelsebar energi.

- *I samband med nybyggnation av större fastigheter ska krav ställas på att byggnaden är energieffektiv ur boende- och användarsynpunkt.*
- *I pågående och kommande detaljplanearbete kommer byggnader och samlade miljöer med kulturbistoriska och/eller estetiska värden att skyddas med stöd av PBL. Stor vikt kommer att läggas vid att dessa byggnader ska kunna utvecklas och användas. (Byggnader med skydd enligt kulturminneslagen förekommer inte i kommunen.)*
- *I pågående och kommande detaljplanearbete för bostadsutveckling kommer gränsvärden för buller och minst en "tyst" sida vara ett minimikrav.*

I Lilla Edets kommuns miljömål anges också följande sammanfattade åtgärder att beakta i ny översiktsplan:

- *Grön- och blåstrukturplan ska upprättas*
- *Tydliggöra grön- och vattenområdenas betydelse för det goda livet*
- *Bostadsutveckling prioriteras framför verksamhetsutveckling längs Göta älv*
- *Funktionsintegrering eftersträvas i lägen med kollektivtrafik och gc-vägar*
- *Transportintensiv, störande verksamhet samt skrymmande handelsetableringar lokaliserar nära det övergripande vägnätet*
- *Övrig handel lokaliserar till lägen med kollektivtrafik och gc-vägar*

Lilla Edets kommun i regionen

Från brukssamhälle till förortskommun

Historiskt har tätorterna Lilla Edet och Göta vuxit fram som brukssamhällen med anknötning till Göta älv. Lödöse har en motsvarande historia som varvsort knuten till älven. Människor har bott i eller i närheten av dessa orter och arbetat i de olika bruken. Utmed Göta älv gav de bördiga dalbottarna förutsättningar för ett utvecklat jordbruk som under lång tid präglade en vacker kulturbygd.

Under modern tid har kommunen utvecklats mot pendlarsamhället, där människor bor i en kommun och arbetar i en annan. År 2007 hade ca 3250 personer eller drygt varannan av totalt ca 6100 förvärsarbetande med bostad i Lilla Edets kommun sin arbetsplats i en annan kommun. Samtidigt besattes ca 1200 eller nästan var tredje av totalt ca 4100 arbetsplatser i kommunen av inpendlare med bostad i annan kommun. Sammantaget innebär detta att kommunen är "självförsörjande" till 67 % vad gäller förvärsarbete.

I arbetet att nå visionen prioriteras fem fokusområden - näringsliv, kompetens, infrastruktur och kommunikationer, kultur samt hälsa. Vidare finns fyra perspektiv som ska genomsyra allt utvecklingsarbete - en gemensam region, jämställdhet, integration och internationalisering.

Göteborgsregionens kommunalförbund, GR, svarar för den regionala planeringen för göteborgsregionens 13 kommuner. Inom ramen för GR har Lilla Edets kommun tillsammans med övriga kommuner ingått en överenskommelse om det gemensamma ansvaret för en långsiktigt hållbar regional struktur; "Strukturbild för Göteborgsregionen". De delar av överenskommelsen som har särskild betydelse för Lilla Edets kommuns utveckling kan sammanfattas i följande punkter:

Huvudstråken, bl a Norge-Vänerbanan och väg E45, ska stärkas och utvecklas genom attraktiv och kraftfull pendel- och regiontågtrafik. Bra lägen för bostadsbyggande är nära (inom 1 km) stationer eller i orter med goda kollektivtrafikförbindelser med stationer.

För områdena mellan huvudstråken anger överenskommelsen att "De gröna kälarna ska tas till vara och utvecklas för att stärka Göteborgsregionen som helhet. Vi ägnar särskild uppmärksamhet åt markanvändningen i mötet mellan tätortsområden och landsbygd/grönområden." Värdefullt är att grönområdena är stora, sammanhängande och väl tillgängliga. Många små ingrepp, i form av bosättning i det öppna landskapet eller i skogsområden utanför tätorterna, kan på sikt ge betydande påverkan på jordbrukslandskapet och grönområdena, varvid andra värden av stor betydelse för regionens utveckling kan komma att hotas.

Göta älvs många funktioner och kvaliteter ska säkerställas och dess barriäreffekter begränsas. Särskild uppmärksamhet ska ägnas sårbarhetsaspekter till följd av klimatförändringar. Föroreningar måste undvikas. Stor försiktighet bör iaktas vid anläggningsarbete eller annat byggande i närheten av älven.

Andra regionala överenskommelser av intresse för översiktsplanarbetet är:

Klimatstrategi för Västra Götaland, som bl a har som mål att boende, transporter och produktion såväl som konsumtion av varor och tjänster är resurssnåla, energieffektiva och baserade på förnybar energi.

Utveckling av en *Älvpindel* för gods för att minska behovet av landtransporter.

Kollektivtrafikprogrammet *K2020* som syftar till en resandeandel för kollektivtrafiken på 40% i regionen. Lilla Edet berörs främst av en utveckling av pendeltågtrafiken på Norge-Vänerbanan med station söder om Lödöse.

Business Region Göteborg, BRG, erbjuder företag i göteborgsregionen tillgång till tre *regionala tillväxtprojekt* med skilda syften och målgrupper. Genom färdiga koncept erbjuds entreprenörer, nyföretagare samt små och medelstora företag en neutral tillväxtarena. Projekten fokuserar på verktyg som skapar tillväxt, ger en träffsäker marknadsföring, en ökad försäljning och ett tydligare ledarskap. Tillväxtprojektens syfte och mål är skapa tillväxt i ekonomiska termer, såväl som i produktionsökning eller ökad personalstyrka. Lokalt samverkar BRG med Företagscentrum med syfte att skapa fler nystartade företag samt ökad tillväxt i de befintliga. Fler företag med fler anställda inom ytterligare branscher stärker den lokala näringslivsstrukturen. På sikt innebär fler företag ett ökat behov av lokaler och mark avsedd för näringslivsverksamhet.

Lagstiftningens mål

Plan- och bygglagen

Planeringens syfte är att ge förutsättningar för ett gott liv. I nya plan- och bygglagens (PBL) grundläggande bestämmelser om planläggning av mark och vatten och om byggande uttrycks detta på följande sätt i portalparagrafen:

Plan- och bygglagens portalparagraf

”Bestämmelserna syftar till att, med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktig hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer.”

Hur detta skall åstadkommas är i mycket kommunens sak och långtifrån självklart. PBL ger bl a följande allmänna vägledning och ram:

” Planläggning enligt denna lag ska med hänsyn till natur- och kulturvärden, miljö- och klimataspekter samt mellankommunala och regionala förhållanden främja

- 1. en ändamålsenlig struktur och en estetiskt tilltalande utformning av bebyggelse, grönområden och kommunikationsleder,*
- 2. en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper,*
- 3. en långsiktig god hushållning med mark, vatten, energi och råvaror samt goda miljöförhållanden i övrigt, och*
- 4. en god ekonomisk tillväxt och en effektiv konkurrens.”*

Miljöbalken

Även miljöbalken (MB) syftar till att ge förutsättningar för ett gott liv men vidgar i sin portalparagraf perspektivet till den totala miljön:

Miljöbalkens portalparagraf

”Bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbarutveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl.

Miljöbalken skall tillämpas så att

- människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,*
- värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas, den biologiska mångfalden bevaras,*
- mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell, och samhällsekonomisk synpunkt långsiktig god hushållning tryggas,*
- återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att kretslopp uppnås.”*

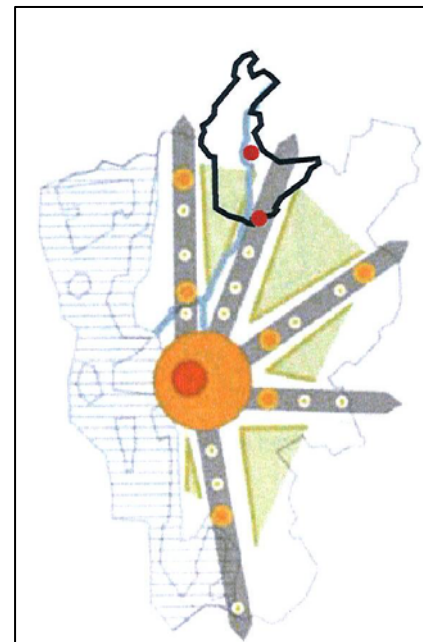
Nya strategiska planeringsfrågor

Lilla Edets kommun i Göteborgsregionen

I ”Strukturbild för Göteborgsregionen” ligger Lilla Edets kommun längs ett av regionens huvudstråk. Stråket bärs upp av Norge-Vänerbanan och väg E45 som byggs ut till dubbelspår respektive motorvägsstandard mellan Göteborg och Trollhättan. Dessa infrastruktursatsningar förstärker kommunens strategiska kommunikationsläge och ger nya möjligheter för Lilla Edets kommun att ta del av och medverka i regionens tillväxt och utveckling. Detta gäller särskilt där såväl järnväg som motorväg finns att tillgå, dvs i området kring Lödöse. Väg 167 förbinder väg E45 och kommunen med väg E6 och kustregionen med dess näringsliv och naturresurser och kan utvecklas till en betydelsefull tvärlänk i den regionala utvecklingen.

Dessa nya förutsättningar reser följande frågor av intresse för den översiktliga fysiska planeringen:

- Hur bör en ny ort utvecklas kring den strategiska knutpunkten vid Lödöse?
- Hur bör bebyggelsestruktur och boendemiljö utvecklas för att stödja en fortsatt utveckling av ett ”förortssamhälle” till Göteborg och Trollhättan?
- Hur bör kommunens samlade lokalisering fördelar, inte minst det förbättrade kommunikationsläget, och markresurser tas tillvara för att utveckla verksamheter i ett breddat regionalt perspektiv?
- Hur bör kommunens naturområden och attraktionsvärden för rekreation, upplevelser och friluftsliv tas tillvara och utvecklas för att stödja inflyttning, turism och regionala behov av rekreation.

Strukturbilden för Göteborgsregionen med Lilla Edets kommungräns, centralorten och knutpunkt Lödöse markerade.

Knutpunkt Lödöse

Utbyggnad av dubbelspår på Norge-Vänerbanan, motorvägsstandard på väg E45 och en tågstation där dessa skär varandra ger mycket goda utvecklingsmöjligheter för bostäder och verksamheter i den södra kommundelen. Huvudfrågan för planeringen är: ”Hur kan Lilla Edets kommun tillsammans med Ale kommun utveckla Lödöse/Alnhem för att dra fördel av närheten och skapa en attraktiv miljö där kommungränsen inte utgör något hinder?”

Delfrågor som bör behandlas i den översiktliga fysiska planeringen är:

- Vilken huvudfunktion ska den framtida orten ha; bostadsort, handels- eller verksamhetsort eller både och?
- Vilken omfattning, karaktär och identitet bör orten få?
- Hur bör bebyggelsestrukturen och den tekniska försörjningen utformas?
- Hur kan kvaliteter i befintlig bebyggelse och landskap tas tillvara och utvecklas?
- Hur kan Lödöse utvecklas parallellt med utveckling av centralorten Lilla Edet på ett sätt som gynnar hela kommunen?

Knutpunkt Lödöse med tågstationen markerad

Bebyggelseutveckling i landsbygd och tätorter

Landsbygden med öppet landskap, jord- och skogsbruksnäring, avskildhet och naturskönhet är en stark del av kommunens identitet. Kommunen strävar efter att behålla denna identitet genom varsamhet i landskapet och genom stor hänsyn till de kulturvärden som finns. Önskemål om nya bostäder i spridd form på landsbygden har under många år varit starka och svarat för en väsentlig del av ny bosättning i kommunen.

Samtidigt avser kommunen medverka till en utveckling enligt den överenskomna ”Strukturbilden” för Göteborgsregionen med ambition att stärka tätorterna och bebyggelseutvecklingen utmed kollektivtrafikstråken. Syftet är att skapa förutsättningar för en konkurrenskraftig bebyggelsestruktur som kan möta en regional efterfrågan på bostäder och på mark för utveckling av näringslivet.

För att möta utvecklingen och behöver den översiktliga planeringen inriktas mot en stark tillväxt och behandla planeringsfrågor om:

- Hur omfattande bebyggelseutveckling ska planeringen förbereda för?
- Hur ska bebyggelse lokaliseras och fördelas inom kommunen?
- Hur kan spridd bebyggelse utvecklas på landsbygden?

Beredskap i klimatfrågan

Pågående klimatförändring väntas medföra bland annat höjd havsnivå, ökad nederbörd och ökade vattenflöden. För älvdalskommunen Lilla Edet kan dessa förändringar få effekter som sammanhänger med Vänerns framtida nivå och behov av reglering, förändrade grundvattennivåer och därmed sammanhängande markstabilitet samt ökad erosionsrisk.

Osäkerheten om klimateffekterna är stora och ett omfattande arbete pågår på olika håll för att bemästra riskerna för olyckor och skador av olika slag. Viktiga frågor att behandla i översiktsplanen är främst:

- På vilka sätt påverkar klimatförändringar framtida mark- och vattenanvändning i kommunen?
- Hur bör lokalisering av ny bebyggelse anpassas till risker och effekter av klimatförändringar?

Lokalisering av vindkraftverk

I Lilla Edets kommun har intresset att uppföra vindkraftverk ökat starkt under de senaste åren och ett flertal förfrågningar om vindkraftsparker inlämnats. Intresset har utvecklats mot allt större vindkraftverk och därmed ökad omgivningspåverkan. Med syfte att skapa förutsättningar för en strukturerad utbyggnad av vindkraft i kommunen har kommunfullmäktige den 2 mars 2011 antagit en vindbruksplan. Planen redovisar områden som är lämpliga för vindkraftsanläggningar liksom var vindkraftverk ska undvikas. Den är ett underlag för beslut i aktuella förfrågningar. Vindbruksplanens huvuddrag är inarbetade i denna översiktsplan.

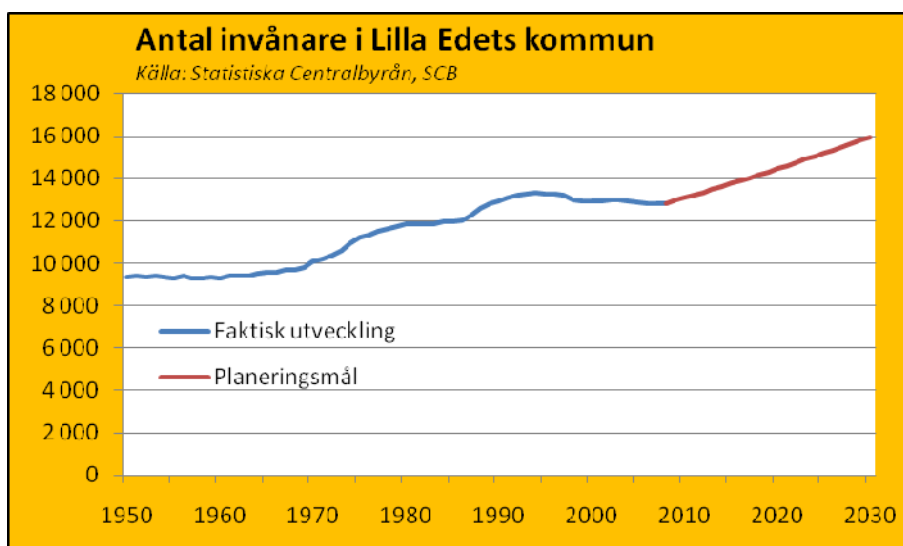
INTRESSEN OCH ANSPRÅK

Bebyggelseutveckling

Befolkning

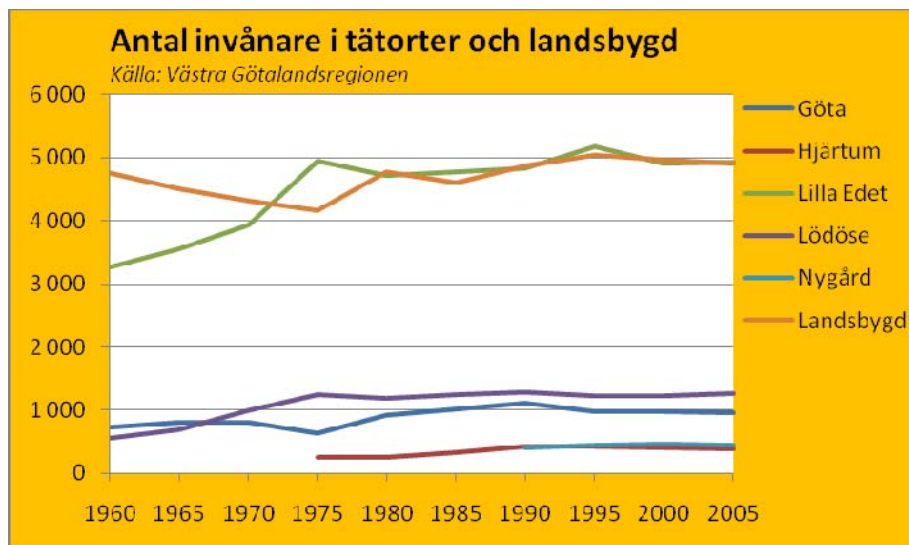
Kommunens folkmängd uppgick vid slutet av år 2008 till 12 831 invånare. En relativt stark tillväxt under åttio- och nittiotalen stagnerade kring sekelskiftet. De senaste åren har inneburit en viss tillbakagång.

Västra Götalandsregionen har utarbetat en prognos över befolkningsutvecklingen 2009-2020. Den anger för Lilla Edets kommun en folkmängd om ca 14 400 invånare år 2020, vilket motsvarar en årlig ökningstakt om ca 1% eller ca 130 personer. En fortsatt ökning av samma omfattning innebär att kommunen kommer att ha omkring 16 000 invånare år 2030.

Jämfört med sextio- och sjuttiotalen har ingen dramatisk omfördelning av befolkningen inom kommunen skett under senaste tjuugoårsperioden. Lilla Edet med nära 5 000 invånare är den dominerande orten och utgör tillsammans med

Göta med nära 1 000 invånare ett centralt bebyggelseområde med i stort sett halva kommunens befolkning. Lödöse har ca 1 300 invånare, Hjärtum och Nygård vardera omkring 400. Landsbygdsbefolkningen uppgår till ca 5 000 invånare, vilket innebär att mer än var tredje person bor utanför tätort. Åldersstrukturen är relativt gynnsam och likartad i de olika kommundelarna och den framtida utvecklingen blir i huvudsak direkt beroende av var ny bebyggelse utvecklas.

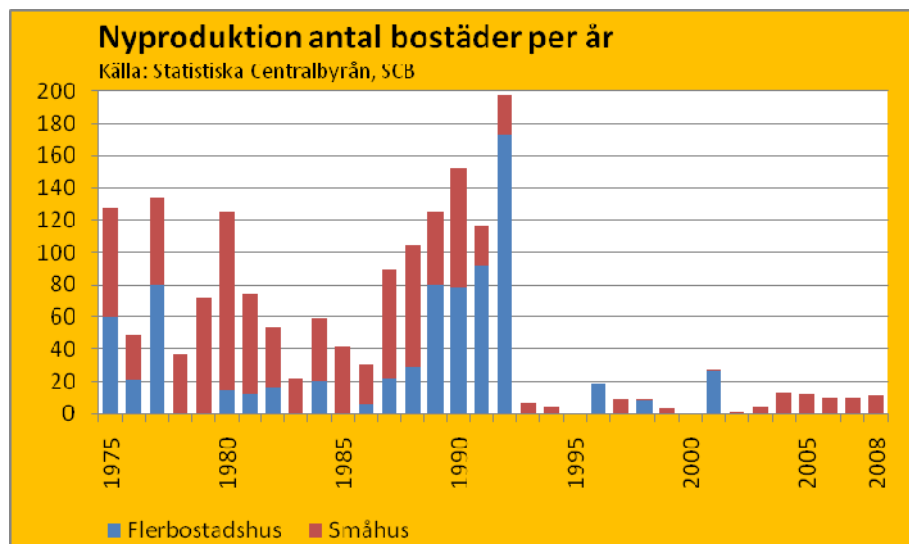
Kommunens ställningstagande

Planeringsmålet för den översiktliga planeringen är att kommunen ska ha 16 000 invånare år 2030.

Bostäder

Nyproduktionen av bostäder har varierat betydligt i omfattning över tiden. En extremt hög nybyggnadstakt under sjuttio- och åttiotalen kulminerade i början av nittioalet med en genomsnittlig årsproduktion om nära 100 lägenheter per år under femårsperioden 1990-1994. Sett över hela perioden 1975 – 1994 byggdes i genomsnitt ca 80 nya bostäder om året. Från mitten av nittioalet har bostadsbyggandet uppgått till ca 10 bostäder per år.

Nyproduktion bostäder	
1975-79:	84 lgh /år
1980-84:	67
1985-89:	78
1990-94:	95
1995-99:	8
2000-04:	9
2005-08:	11

Generellt har fördelningen på olika hustyper såväl under tillväxtåren som därefter varit sådan att nära sex av tio lägenheter uppförts i småhus och fyra av tio i flerbostadshus.

Under den senaste tioårsperioden har nära två tredjedelar av bostadsbyggandet tillkommit i kommunens landsbygdsområden, främst i de södra delarna. Återstående tredjedelen har uppförts i centralorten Lilla Edet, Lödöse och Nygård.

Idag uppgår det totala bostadsbeståndet i kommunen till nära 5 800 bostäder varav 4 200 eller 75% i form av småhus och 1 600 eller 25% i flerbostadshus. I kommunen finns även ca 725 fritidshus.

Inom kommunen pågår planering för ca 450 nya bostäder, huvudsakligen i centralorten Lilla Edet (inklusive Ström och Göta) och Lödöse. Lediga tomter finns främst i Lilla Edet, Utby, Hjärtum och Ström.

För perioden fram till år 2030 bedöms omkring 1200 – 1400 bostäder totalt eller i genomsnitt omkring 60 lägenheter per år behövas för att planeringsmålet om 16 000 invånare ska nås.

Kommunens ställningstagande

Den översiktliga planeringen ska inriktas på att omkring 1300 nya bostäder ska tillkomma i kommunen totalt fram till år 2030. I syfte att medverka till överenskommen om Strukturbilden för Göteborgsregionen ska kommunens fysiska planering inriktas på att omkring tre fjärdedelar eller ca 1000 av de 1300 nya bostäderna tillkommer som utveckling av tätorter i en koncentrerad bebyggelsestruktur utmed kollektivtrafikstråk.

Planeringen av tätorternas utveckling ska inriktas på följande bostadsutbyggnad:

• Lilla Edet/Ström/Göta	300 bostäder
• Lödöse	600 ”
• Nygård	100 ”
• Hjärtum	20 ”

Planeringen för tätorternas utveckling ska inriktas på att varje ort ska kunna erbjuda ett varierat utbud av bostäder, så att olika boendegrupperns önskemål och behov beträffande storlek, upplåtelseform, sociala kontakter och boendeservice kan tillgodoses. Även tillgänglighets- och trygghetsaspekter ska beaktas.

Vid lokalisering och utformning av bebyggelseområden bör närhet till kollektivtrafik eftersträvas.

Kommunen vill också värna sin identitet med avseende på en levande landsbygd utan att motverka överenskommen om Strukturbilden för Göteborgsregionen. Detta ska ske genom tillämpning av översiktsplanens rekommendationer vid prövning av ny enskild bostadsbebyggelse utanför tätorterna. Rekommendationerna syftar till att överenskommelsens intentioner säkerställs bl a vad gäller ”de gröna kilarna”. För att bibehålla folkmängden i landsbygdsområdena vill kommunen medverka till en lämpligt lokaliserad bostadsutbyggnad i dessa områden av samma omfattning som under senare år. Fram till år 2030 bör översiktsplanen utgå från att omkring 300 nya bostäder, dvs omkring en fjärdedel av bostadstillskottet i kommunen, tillkommer inom kommunens landsbygdsområden, dels i spridd form, dels i anslutning till befintliga mindre bebyggelsegrupper i Öresjö, Utby, Västerlanda, Västersjön, Prässebo, Torskog m fl.

Vid planering av bostadsbebyggelse ska energieffektiva bostadslösningar främjas.

I detta avsnitt beskrivs en **möjlig** utveckling för kommunens fyra tätorter. Textbeskrivningen illustreras på tillhörande kartor "Intressen och anspråk".

Kommunens **slutliga** ställningstagande till markanvändning och bebyggelseutveckling kommer att formuleras i efterföljande arbete med **fördjupad översiktsplan** för respektive ort

Se separat karta i A3-format

Samhällellenas utveckling

Lilla Edet, Ström och Göta

Bakgrund och historia

Lilla Edet är kommunens centralort som består av de tre sammankopplade samhällena Lilla Edet öster om älven, Ström på västra sidan älven och Göta söder om Lilla Edet. Dessa orter redovisas i ett sammanhang eftersom de i ökande utsträckning utvecklats till en funktionell enhet.

Tre viktiga kommunikationsstråk knyts samman i Lilla Edet och ger tätortsområdet ett strategiskt läge som kommunens centrum på ömse sidor om Göta älv. Älven är ett viktigt kommunikationsstråk vid sidan av E45 och väg 167. En omfattande utbyggnad av väg E45 till motortrafikled med motorvägsstandard pågår mellan Göteborg och Trollhättan. Restiden kommer därmed att förkortas avsevärt till både Trollhättan och Göteborg. Göta älv är inte bara av stor betydelse som farled med avseende på sjöfart och fritidsbåtar. Älven är även en unik resurs för möjligheten att skapa attraktiva bostads- och fritidsmiljöer i Lilla Lilla Edet har utvecklats som en traditionell bruksort. Tillgången på vatten, vattenkraft och transportmöjligheterna på Göta älv styrde placeringen. Detta medförde en tidig industriell utveckling utmed älven vilket i sin tur ledde till en stark bebyggelse- och befolkningsutveckling.

Samhället Ström, beläget på den västra sidan om älven, knöts till Lilla Edet 1926 genom en broförbindelse och fick därmed en större betydelse i samhällsutvecklingen. Samma år togs även kraftstationen i bruk.

Göta samhälle är också en typisk bruksort som uppstod runt sulfitfabriken, AB Göta bruk med start 1905. 1957 skedde ett allvarligt skred och delar av fabriken gled ut i älven. Lerlagren mot älven innehåller här bl.a. kvicklera och den geotekniska situationen är här, liksom på många andra områden vid älven, svår att hantera.

Nuvarande bebyggelsestruktur

I huvudsak är verksamheter, handel, service och kommunikationer förlagda till Lilla Edet öster om älven. Centrala Lilla Edet utgörs huvudsakligen av tvåvånings centrumbebyggelse med torg samt knutpunkt för kollektivtrafiken. Kring dessa ligger vårdcentral med apotek, kommunhus, bibliotek, Folkets hus, skola, en större livsmedelsbutik och några mindre butiker. Längs huvudgatan, Göteborgsvägen, ligger bostadshus med affärsverksamheter i markplan. Från centrum sträcker sig bostadsbebyggelse österut över väg E45 mot angränsande naturområde.

Ström, på älvens västra sida, består i huvudsak av bostäder från varierande tidsperioder. Närmast älven vid kraftstationen och Inlands pappersbruk ligger slussområdet med kanalkontor, manöverhytt och bostadshus.

Ströms slott med tillhörande slottspark och stall ligger i anslutning till slussen. Slottsmiljön har sitt ursprung från 1400-talet med en iögonfallande slottsbyggnad högt belägen på en kulle med fina utblickar över älven.

Bebyggelsen i Göta ligger på ömse sidor av väg E45 och sträcker sig delvis längs älven men i huvudsak längs Timmervägen mot Gamla Götavägen och Rysrsjön. Mot älvsidan finns verksamhetsområden där den tidigare sulfitfabriken låg.

Utvecklingsmöjligheter och anspråk

Lilla Edet – centrala delarna

En förtätning av bebyggelsen i de centrala delarna är önskvärd och kan ge utveckling av både centrumverksamhet och bostäder. En utredning gjord 2007-11-01, benämnd ”Planprogram för centrumutveckling i Lilla Edet” beskriver möjliga utvecklingsområden inne i de centrala delarna av samhället. Området avses för främst bostäder, centrumfunktioner såsom handel, mindre verksamheter och allmänna ytor. I ett stråk längs med älven föreslås plats för parkrum, gång- och cykelstråk. Tillgängligheten till ett sammanhållet stråk är central för utvecklingen av de centrala delarna i orten. Det är viktigt att områdets geotekniska förutsättningar beaktas i kommande planering med avseende på stabilitets- och skredriskfrågor.

Verksamhetsområden

Mark för nya sammanhållna verksamhetsområden finns främst i direkt anslutning till Edets bruk, söder och öster därom samt utmed väg E45. Nya verksamhetsområden i dessa lägen skulle kunna medverka till att Lilla Edet och Götas norra industriområde kan utvecklas som en helhet. Områdena vid trafikplatsen öster om Lilla Edets samhälle, vid E45:an, kring kv. Hercules, kan utvecklas som verksamhetsområden.

Göta

För Göta samhälle är det angeläget att ta tillvara redan ianspråktagna områden. Hamnområdet vid det f.d. rasområdet har en viktig transportfunktion och utgör en utvecklingsmöjlighet för verksamheter i området. Utmed Högstorp-svägen/Timmervägen, öster om E45, kan nya icke störande verksamheter förläggas närmast vägen. En begränsning är dock de geotekniska förhållandena, som måste utredas vidare vid nya bygglovsansökningar eller vid detaljplaneläggning. Ett större område för ny bostadsbebyggelse kan utvecklas sydost om befintlig bebyggelse vid Bigården. Det är väsentligt att lokalvägssystem och GC-vägar tidigt aktualiseras i fortsatt planering.

Bebyggelseutveckling öster om Lilla Edet samhälle

Fler utbyggnadsområden för bostäder i närheten av centralorten kan utvecklas i första hand vid de orörda naturområdena öster om E45. Det s.k. Högstorpområdet ligger på gång- och cykelavstånd från Lilla Edet och är i den västra delen delvis redan bebyggt med friliggande enbostadshus. Här finns stora potentialer för tätortsutbyggnad. För ett mindre område direkt söder om sjön i anslutning till det nuvarande motionsspåret finns detaljplan för ett 20-tal småhustomter. Möjligheter finns också att utveckla nya bostadsområden i söder-slutning norr om sjön. I anslutning till utbyggnadsområdena finns österut stora närrekreationsområden i naturmark. Nuvarande anläggningar för friluftslivet kan vid en tätortsutveckling förflyttas längre österut.

På längre sikt kan ny bebyggelse utvecklas vidare söderut från Bomansjön, mot Gamla Götavägen i öster och ner mot Rysrsjöskolan i Göta. Motionsspåren, hundklubben och ridverksamheten kan även här flyttas österut när mer mark behöver frigöras för bostadsändamål.

Hela Rysjöområdet är ett unikt och värdefullt närrekreationsområde som kan utvecklas för centralortens behov av tätortsnära natur, närrekreation och friluftsliv.

Ström och slussområdet

Slottet med sin vackra park, Strömsparken och slussområdet är en stor tillgång för centralorten. Med förbättrad tillgänglighet kan området utvecklas som attraktivt park- och rekreationsområde för allmänhet och besökande.

Den flacka f.d. jordbruksmarken direkt norr om slottsområdet är planlagd för nybyggnation av ca 120 bostäder. Ytterligare bostadsbebyggelse kan aktualiseras i nordväst utmed väg 167 och söder om väg 167 vid korsningen med Kungälvsvägen.

De geotekniska säkerhetsriskerna kan innebära begränsningar för den framtida markanvändningen stora delar av Ström och slussområdet och bör uppmärksammas fortsatt planering.

Lödöse

Bakgrund och historia

Lödöse tätort är belägen 1 mil söder om centralorten Lilla Edet och 4 mil nordost om Göteborg. Gamla Lödösedalen berörs i mycket väsentlig grad av arkeologiska kulturintressen förknippade med medeltidsstaden Lödöse, som var en av landets främsta hamn- och handelsstäder under medeltiden. Här fanns kloster och hospital samt en borganläggning med ett kraftigt vallgravssystem.

I början av förra seklet fanns tre varv i Lödöse. Det främsta av dem, Lödöse Hvarf, hade anor från 1300-talet. I modern tid byggdes även större fraktfartyg på varvet som sysselsatte 350 anställda som mest. 1985 upphörde verksamheten.

Nuvarande bebyggelsestruktur

Lödöse har idag ca 1250 invånare och tätorten består till större delen av flerbostadshus och småhus varvat med en del mindre verksamheter och service öster om väg 45 och verksamhetsområden mellan nuvarande väg E45 och älven.

De geotekniska säkerhetsriskerna kan innebära begränsningar för den framtida markanvändningen och risk för höga vattenstånd finns i de låglänta områdena vid älven. Marken inom varvsområdet är kontaminerad av farligt avfall. Skredrisker och föroreningssituationen behöver utredas i fortsatt planering.

Utvecklingsmöjligheter och anspråk

Etableringen av en järnvägsstation på Norge/Vänerbanan och anslutning till väg E45 som motorväg innebär en stark potential för bebyggelseutveckling. Södra delen av kommunen blir genom minskad transporttid väl integrerad med regioncentrum i Göteborg och därmed högintressant för boende och verksamhetsetablering. Lödöse har därigenom mycket goda förutsättningar för en gynnsam och omfattande samhällsutveckling på flacka marker söderut mot den nya knutpunkten för tåg och bussar.

Läget invid kommungränsen mot Ale innebär att fortsatt planering kommer att ske i nära samverkan med Ale kommun. I planeringen kommer särskilt att beaktas att exploatering av mark nära väg och järnväg inte får påverka möjligheterna till drift, underhåll och framtida utveckling av transportinfrastrukturen.

Se separat karta i A3-format

Bullerstörningar från väg och järnväg samt riskfrågor med tanke på transporter av farligt gods kommer också att beaktas.

Lödöse hamn och industrispåret till Lilla Edet är viktiga förutsättningar för framtida verksamhetsetablering. I samband med kommande planering av kollektivtrafikknutpunkten bör även möjligheterna för en sammanväxning med Alvhem över kommungränsen studeras.

Arbete med fördjupad översiktsplan för Lödöse pågår. Detta arbete kommer att klargöra bebyggelseutveckling och markanvändning söder om befintlig bebyggelse i Lödöse mot det blivande stationsområdet. Öster om väg E45 vid Tingberg studeras mark för huvudsakligen bostäder. Område för bostäder studeras även söder om befintlig bebyggelse vid fotbollsplanen samt längst i söder mot befintlig bostadsbebyggelse i Alvhem. Område för verksamheter och industri utreds mellan väg E45 och industrispåret. Mark för verksamheter studeras även vid anslutningspunkterna till väg E45 och Norge-Vänerbanan söder om det blivande stationsområdet. Området nordost om tågstationen kan på sikt vara av intresse för bebyggelseutveckling på lång sikt och behandlas därför som utredningsområde.

Lödöse centrum kan förtätas med bostäder, service och verksamheter när E45 byggs öster om samhället och genomfartstrafiken minskar. Här finns också potential för utveckling av turism, kultur och rekreation med Lödöses rika kulturhistoria och Göta älv som utgångspunkter. På Spetalsbergen norr om Lödöse utreds möjligheten att utveckla ett område för bostadsbebyggelse med väganslutning norrifrån via Odenslund/Berghem.

En ny trafikplats i nordost på E45 vid väg 1996 skapar potential för verksamhetsutveckling. Markområdena på båda sidor om den nya motorvägen kan då erbjuda utvecklingsmöjligheter för verksamheter. Område för utbyggnad av bostäder studeras öster om befintlig bebyggelse norr om vägen till Nygård.

Spetalsbergen och Pingstalundsområdet med Hedens idrottsplats är närrecreationsområden som kan utvecklas för rekreation. Gårdaåns dalgång har höga natur- och landskapsvärden och ger goda möjligheter för närrecreation.

I den fördjupade översiktsplanen kommer eventuella konflikter mellan bebyggelseutveckling och riksintressen för naturvård och friluftsliv att beskrivas liksom eventuella konflikter med andra bevarandintressen.

Nygård

Bakgrund och historia

Nygård har ca 450 invånare och är beläget utmed väg 1996 ca 4 kilometer nordost om Lödöse samhälle. Samhället omges av öppna landskap med jordbrukskaraktär i öster och väster. Norge – Vänerbanan har nyligen förändrat samhällsbilden och det nya dubbelspåret har förlagts i en tunnel direkt söder om Nygård. Detta har skapat minskade störningar och har öppnat möjligheterna för en framtida tätortsutveckling på ömse sidor om väg 1996. Övervägande delen av de boende pendlar till arbetsplatser i riktning mot Göteborg och Trollhättan.

Nuvarande bebyggelsestruktur

Bebyggelsen består av småhus från 1970- och 80-talet med en idrottsplats centralt i samhället. Mindre verksamheter med småindustri finns i samhällets utkant, söder om väg 1996. En ny gång- och cykelväg har helt nyligen skapats utmed väg 1996 mellan Nygård och Lödöse samhälle.

Utvecklingsmöjligheter och anspråk

Huvuddelen av kommunens utbyggnadsområden bör ske i primärlägen till goda kommunikationsleder. Området Lödöse – Nygård ligger just i ett sådant läge med närheten till den nya pendeltågstationen i södra Lödöse. Den beräknas tas i bruk i december 2012.

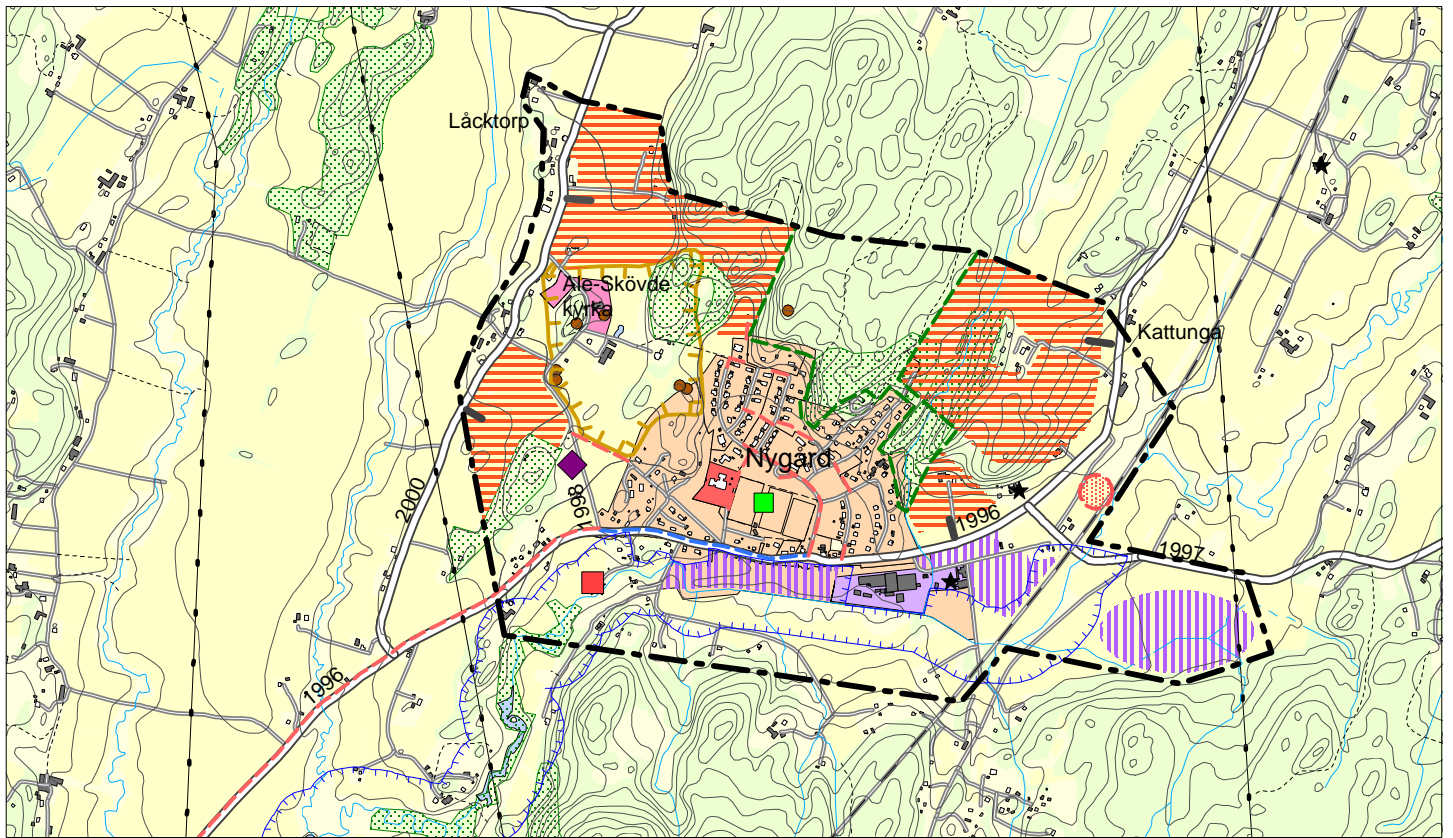
Områden för nya bostäder i själva Nygård kan utvecklas norr om väg 1996 i västra delen av samhället. En bebyggelseutveckling här kan knyta an landsbygdskyrkan Ale-Skövde kyrka närmare till samhället. Österut kan bostadsbebyggelse utvecklas nära möjligt läge för en framtida pendeltågplattform.

Gårdaån ligger helt nära med ett strandskydd om 100 meter. Gårdaån är av intresse för reproduktion av vandrande lax och havsöring och är idag till viss del övergödd i sitt meandrande lopp ner mot Lödöse.

En ny gång- och cykelväg planeras med den gamla banvallen som huvudsträckning. Nygård kommer därmed att få gc-förbindelse med den nya knutpunkten för buss och tåg söder om Lödöse.

Utvecklingsmöjlighet för verksamheter i Nygård finns på mark öster och väster om nuvarande industriområde. Verksamheter kan också komma att utvecklas vid Balltorp öster om järnvägen utmed väg 1997 på mark som temporärt använts som upplag för massor vid järnvägsombyggnaden.

De geotekniska säkerhetsriskerna kan innebära begränsningar för den framtida markanvändningen i Nygård och behöver därför utredas i fortsatt planering.

TECKENFÖRKLARING

 Gräns för delområde

Pågående mark- och vattenanvändning

	Allmän väg		Jordbruk/Skogsmark
	Övrig väg/gata		Höga värden för kulturmiljövård
	Järnväg		Höga värden för naturvård
	Gång- och cykelväg		
	Större kraftledning		

	Avloppsreningsverk
	Fritidsanläggning
	Ridanläggning

	Bebyggelseområde (DPL) huvudsakligen bostäder
	Huvudsakligen allmän och kommersiell service (DPL)
	Verksamheter, industri (DPL)
	Kyrka, begravningsplats
	Närrektionsområde

Möjlig bebyggelseutveckling

	Gång- och cykelväg, möjlig sträckning
	Möjlig väganslutning
	Tätortsutbyggnad, bostäder, service
	Verksamheter, industri
	Möjligt hållplatsläge

Övrigt

	Strandskydd
	Föreordnad mark
	Kulturhistorisk lämning
	Höjddkurvor, 5 m ekvidistans

0 200 1000 m

Skala 1:20 000 i A4
Skala 1:10 000 i A2
Rådhuset Arkitekter AB
Samhällsplanering & Miljö

ÖP 2012

Översiktsplan för
LILLA EDETS KOMMUN

INTRESSEN OCH ANSPRÅK

NYGÅRD

Antagen 2012-06-13

Samhällsbyggnadsförvaltningen/Rådhuset Arkitekter AB

Hjärtum

Bakgrund och historia

Hjärtum är ett naturnära och högt beläget samhälle i norra delen av kommunen. Tätorten har knappt 400 invånare och karaktäriseras av småskalighet, äldre kulturmiljöer och omgivande öppet landskap utmed Göta älv. Västerut är landskapet bergigt, sjörikt och mestadels täckt av skog.

Nuvarande bebyggelsestruktur

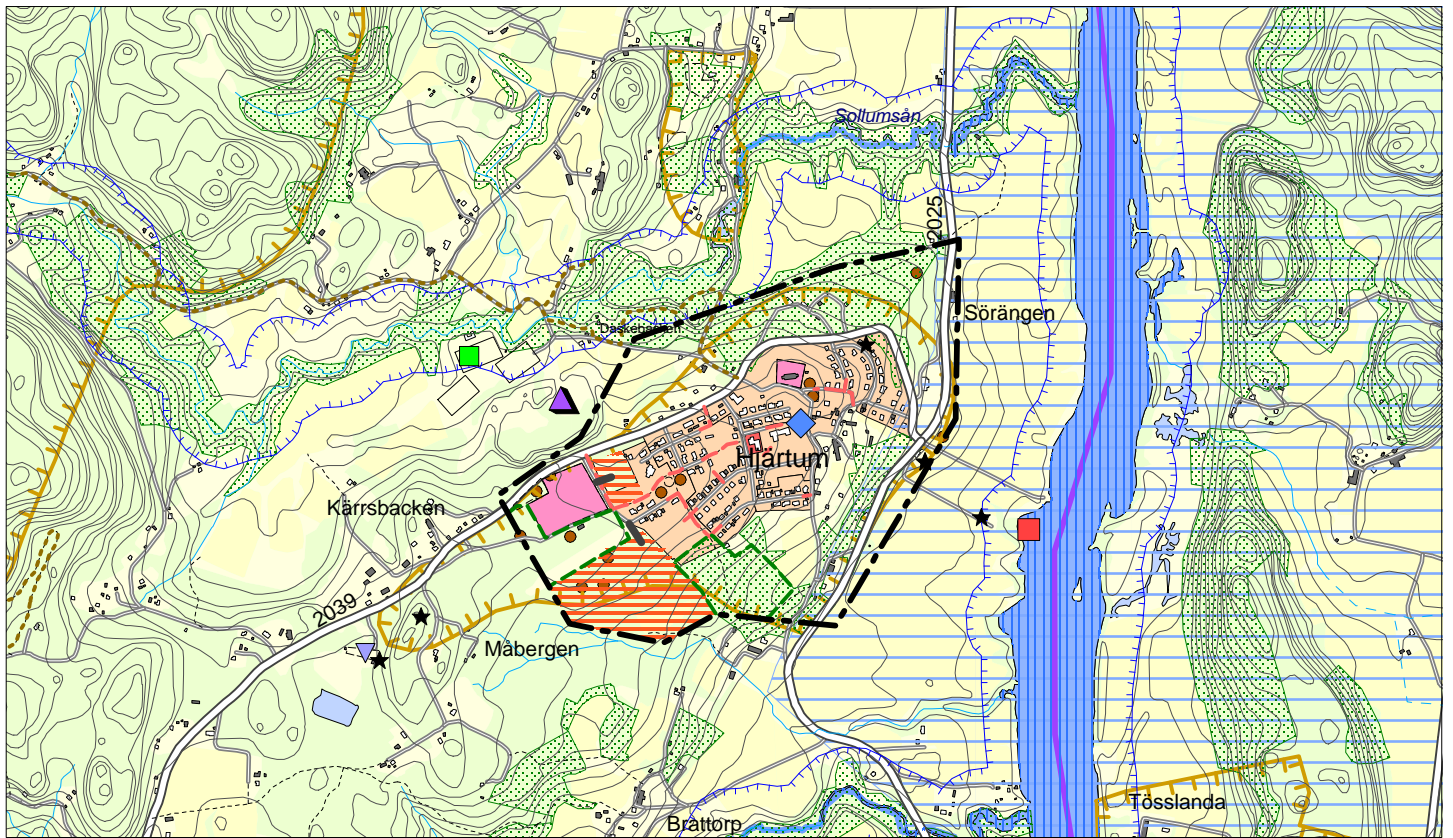
Restid till Trollhättan är cirka 20 minuter och till Göteborg en knapp timma. Viss bebyggelseutveckling är lämplig för att stärka ortens serviceunderlag. Några kommunala tomter finns att tillgå på gångavstånd till förskola och skola med klasser upp till årskurs 3. Befolkningen är relativt stabil och det förväntas ingen större förändring inom överskådlig framtid. Planer finns på att bygga en överföringsledning från Lilla Edet för att öka kapaciteten, säkerheten i vattenkvalitet och leveranssäkerheten.

Utvecklingsmöjligheter och begränsningar

För att orten ska få högre attraktivitet krävs att kommunikationer och förbindelser med centralorten och Trollhättan förbättras genom bättre gång- och cykelvägar samt en tätare kollektivtrafik. Orten har tillgång till fina storslagna naturområden för rekreation och friluftsliv som kan utvecklas vidare.

Områden för framtida bostadsutbyggnad kan komma att utvecklas väster om befintlig bebyggelse.

En avslutad grustäkt, norr om samhället, har använts som schaktdeponi. Utredning pågår om möjligheten att fortsätta använda området för deponi av rena schaktmassor.

TECKENFÖRKLARING

 Gräns för delområde

Pågående mark- och vattenanvändning

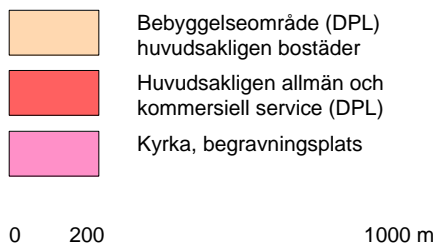
	Allmän väg		Närrecreationsområde
	Övrig väg/gata		Jordbruk/Skogsmark
	Farled		Höga värden för kulturmiljövård
	Gång- och cykelväg		Höga värden för naturvård
	Vandringsled		Höga värden för friluftsliv
	Schaktdeponi, under avveckling 1)		Vattendrag av stor betydelse för öringreproduktion
	Avloppsreningsverk		Område för fritidsfiske
	Vattenreningsverk		
	Fritidsanläggning		
	Skjutbana		

Möjlig bebyggelseutveckling

	Möjlig väganlutning
	Tätortsutbyggnad, bostäder, service

Övrigt

	Strandskydd
	Föreordnad mark
	Kulturhistorisk lämning
	Höjdkurvor, 5 m ekvidistans

Skala 1:20 000 i A4
Skala 1:10 000 i A2
Rådhuset Arkitekter AB
Samhällsplanering & Miljö

1) Utredning pågår om möjlighet för deponi av rena schaktmassor

ÖP 2012

Översiktsplan för
LILLA EDETS KOMMUN

INTRESSEN OCH ANSPRÅK

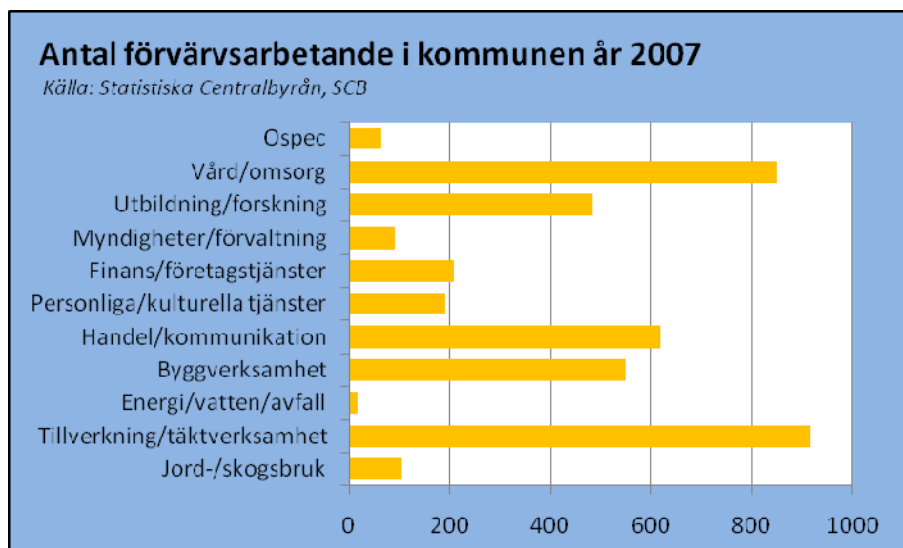
HJÄRTUM

Antagen 2012-06-13

Samhällsbyggnadsförvaltningen/Rådhuset Arkitekter AB

Näringsliv

Näringslivet i Lilla Edets kommun omfattar drygt 4000 arbetstillfällen. Den dominerande sektorn är offentlig verksamhet inom vård/omsorg, utbildning och förvaltning som tillsammans svarar för en tredjedel av arbetsplatserna. Tillverkningsindustri samt kommersiell handel/serviceverksamhet för hushåll och företag utgör vardera en fjärdedel och byggnadsverksamhet för något mer än en tiondedel av arbetsplatserna. Från sysselsättningssynpunkt är jord- och skogsbruksnäringen relativt liten med endast omkring 100 arbetstillfällen men sett till antal företag är branschen den största i kommunen.

I slutet av år 2009 fanns 1 037 registrerade företag i Lilla Edet. Företagsstrukturen domineras av enskilda företagare utan anställd personal. Var femte företag i Lilla Edets kommun är registrerat inom jordbruk, skog- och fiske och byggsektorn är i det närmaste lika stor. Därefter följer handel (13 %), tillverkning (9 %), verksamheter inom ekonomi, juridik, teknik och vetenskap (6 %) samt transport/magasinerings (5 %).

De största arbetsgivarna är Lilla Edets kommun med 800 anställda samt SCA:s pappersbruk Edet med drygt 450 anställda. Antalet företag med fler än 50 anställda är relativt sett få till antalet och utgör knappt 6 % av de lokala företagen.

Antalet nya företag ligger på en konstant nivå av ungefär 70 företag årligen. Tillgången till mark för verksamhetsutveckling finns i viss omfattning i Lilla Edet, Göta och Lödöse. Tillgång till lokaler för handel och kontor är relativt begränsad i centrala Lilla Edet. Behovet av mark i attraktiva lägen med avseende på exponering, kommunikationer och infrastruktur är emellertid stort.

Förbättrade kommunikationer är den starkaste faktorn för utveckling av befintliga och etablering av nya verksamheter i kommunen. Den förväntade befolkningsökningen innebär ökad köpkraft och underlag för lokal handel och serviceverksamhet. Markbrist i Göteborgsområdet gör att företag med stora mark- och lokalbehov visar ett ökat intresse för etableringar i goda kommunikationslägen utanför själva storstadsområdet. Goda kommunikationslägen, gärna i karaktärsfulla miljöer med stark identitet, är också bra lägen för kontorshotell.

Lilla Edets kommun har med sina stora natur- och kulturvärden en stark utvecklingspotential när det gäller friluftsliv och turism. Kring båtlivet på Göta älv kan gästhamnsverksamhet utvecklas. Viktiga förutsättningar för möjligheten

att besöka Lilla Edet är goda kommunikationer och tillgång till övernattningsmöjligheter. I Lilla Edets tätort finns hotellverksamhet bland annat i kombination med vägkrog norr om orten. Thorskogs slott väster om älven bedriver hotell- och konferensverksamhet. I Prässebo finns ett mindre vandrarhem. Vid Rysjön finns en mindre stugby med möjlighet till camping. Det är brist på andra turistanläggningar och stugbyar i kommunen.

Utveckling av näringslivet

Kommunen verkar för att verksamheter i mesta möjliga mån integreras med övrig bebyggelse i tätorterna och i förekommande fall i de mindre orterna. Detta gäller bland annat handel, service och annan småskalig, ej störande verksamhet med måttliga trafikbehov. Särskilt när det gäller servicebetonade verksamheter är det bra med stor närhet till kunderna och bostadsområdena.

Kommunen satsar också på att utveckla befintliga verksamhetsområden. Större renodlade verksamhetsområden är Lödöse hamn, Göta industriområde, Lilla Edets bruk med anslutande industri- och handelskvarter samt Nygårds industriområde. Kommunens bedömning är att dessa områden har goda förutsättningar för verksamhetsutveckling. Det är viktigt att utreda hur de kan förtätas genom ytterligare verksamhetsetablering och om de kan utnyttjas på ett mer effektivt sätt.

Inom Högstorsområdet finns idag en deponi under avveckling, en motorbana och ett antal vindkraftverk. Området är relativt svårtillgängligt för transporter då det ligger högt och befintlig väg dit passerar genom ett bostadsområde. Det bedöms som olämpligt för personal- och transportintensiv verksamhet. Däremot bedöms området vara lämpat för vindkraft. Inom Maen och Dunnebackens täktområde vid väg 167 i kommunens västra del pågår viss grustäkt, men stora delar av området är idag outnyttjat. Det ligger på relativt stort avstånd från tätortsbebyggelse och kan därmed vara lämpligt för viss verksamhet. Läget vid väg 167 gör, med förbättrad standard på vägen, området tillgängligt för transporter från såväl E6 som E45.

Business Region Gothenburg, som Lilla Edets kommun är med att finansiera, har tagit fram en markdatabas för verksamhetsområden i kommunerna (<http://www.businessregion.se/4.1b3ace7611c0d71b88b800012971.html>).

Materialet redovisar både mark som är planlagd för verksamhet och kan tas i anspråk på kort sikt, samt sådan som kan bli aktuell för verksamhetsutbyggnad på längre sikt. I Lilla Edets kommun är främst förtätningar av de befintliga verksamhetsområdena som nämnts ovan aktuell på kort sikt.

Planering och iordningställande av ny mark för verksamhetsutveckling bedöms bli intressant i anslutning till E45:ans två nya trafikplatser norr och söder om Lödöse inklusive ett område öster om Spetalsbergen. Nygårds industriområde är intressant att utöka söderut, särskilt om det i en framtid blir möjligt att försörja Nygård med tågtransport. Nordost om Göta industriområde finns mark för nya verksamhetsområden. Söder och norr om Lilla Edets bruk finns ytterligare mark för detta ändamål.

En handelsutredning är gjord som visar på ett stort utflöde av handel från kommunen. Utifrån denna utredning arbetar nu Lilla Edets kommun tillsammans med fastighetsägare och handlare i kommunen fram en handelsstrategi som ska visa var olika typer av handel bör etableras för att få så bra effekt som möjligt för såväl näringsidkare som konsumenter.

Kommunens ställningstagande

Områden för utveckling av ny verksamhet och handel med stora markbehov ska reserveras i goda kommunikationslägen vid avfarter till väg E45 i Lilla Edet och Lödöse. Samverkansfördelar med järnvägen ska utnyttjas i Lödöse.

Där så är möjligt ska expansområden för befintliga verksamheter reserveras såväl i centralorten som i övriga tätorter.

Område för ytkrävande, icke miljöpåverkande verksamhet bör reserveras vid fd berg- och grustäkter utmed väg 167.

Centrumområdet i Lilla Edet ska omvandlas och rustas upp för att skapa goda förutsättningar för utökat brett utbud av detaljhandel, service och kontorsverksamhet. I ”gamla” Lödöse ska förutsättningar för utveckling av handel och verksamheter skapas inom tidigare varvsområdet.

Utveckling av turismnäringen bör utredas vidare. Det är viktigt att landskapets och kulturmiljöernas skönhetsvärden och karaktär bibehålls liksom att naturmiljöer säkerställs och görs tillgängliga för fritidsaktiviteter och friluftsliv.

Service

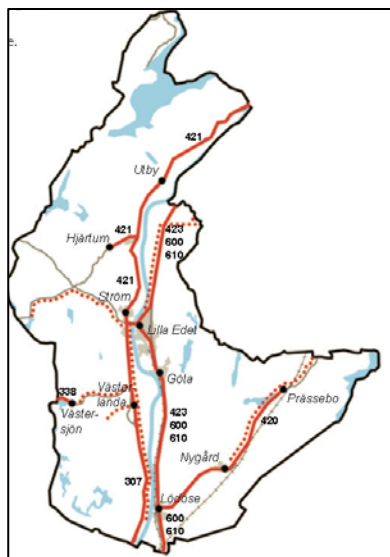
Vårdcentral finns i centralorten Lilla Edet. Kommunen tillhör Fyrbodals primärvårdsförvaltning och närmsta sjukhus är NÄL i Trollhättan, Uddevalla och Kungälv.

Inom Lilla Edets kommun finns idag sju grundskolor fördelade på tre rektorsområden; Centrum, Väster och Lödöse samt en friskola med förskola, Nya Skolan, i Lilla Edet. Samtliga rektorsområden har idag en överkapacitet. Enligt en elevprognos med nuvarande befolkning som underlag kommer elevantalet att minska med ytterligare ca 150 från läsåret 2007/08 till läsåret 2012/13.

I Lödöse finns en gymnasieskola med lärlings- och individuellt program.

Inom Lilla Edets kommun finns 11 förskolor fördelade på Lilla Edet, Ström, Ströms Slott, Göta, Lödöse, Hjärtum, Nygård och Västerlanda. Genom samarbete med Trollhättans Stad kan barn i nordväst gå i förskola i Strömslund.

Lilla Edets kommun kollektivtrafikförsörjs idag av Västtrafik med regional busstrafik längs E45, väg 2025/625 och väg 1996. Vissa dagar i veckan finns även ”Ringbilen”, som beställs per telefon dagen innan resan. Bilen går från de yttre delarna av kommunen till centrala Lilla Edet och åter, se karta intill. Restiden med buss från Lilla Edet till Göteborg är idag ca en timma. Till Trollhättan är den ca 30 minuter. När Lödöse på sikt får en tågstation kommer kollektivtrafiksituationen att förändras radikalt.

Kollektivtrafiklinjer i kommunen,
(ringbillinjer rödprickade)

Kommunens ställningstagande

Lilla Edets funktion som centralort med kvalificerad service för hela kommunen ska bibehållas och utvecklas. Satsningar på utveckling av service för den södra kommundelen ska ske inom ramen för bebyggelseutveckling i Lödöse. Satsningen på att utveckla Knutpunkt Lödöse innebär en potentiell konkurrenssituation mellan centralorten Lilla Edet och Lödöse. Det är viktigt att beakta konsekvenser av detta för befintlig handel och kommersiell service i centralorten så, att utvecklingen i Lödöse ges en omfattning och ett innehåll som medger en gynnsam utveckling av serviceutbudet även i centralorten.

Teknisk försörjning och kommunikationer

Vatten

Kommunal vattenförsörjning

Dricksvattenförsörjningen i Lilla Edets kommun sker genom intag av råvatten från Göta älv till vattenverket i Lilla Edets tätort. Kapacitetsmässigt är försörjningen god och bedöms vara tillräcklig för samhällets utbyggnad enligt planeringsmålet. Kommunen utnyttjar idag 50 % av kapaciteten. Det renade dricksvattnet överförs via ledningsnät och tryckstationer till kommunens tätorter Lilla Edet, Ström, Göta, Lödöse och Nygård. Det planeras även för en överföringsledning till Hjärtum för att ersätta ett mindre vattenverk. En kommunal VA-plan kommer att tas fram 2012-2013.

Regionalt pågår ett arbete med vattenskyddsföreskrifter för Göta älv. Lilla Edets kommun kommer även att delta i älvdalskommunernas arbete med en gemensam vattenförsörjningsplan.

Vid skolan i Västerlanda finns ett kommunalt mindre vattenverk för grundvattenuttag.

I Hjärtum finns ett kommunalt mindre vattenverk för grundvattenuttag som planeras att ersättas av överföringsledningen från Lilla Edet.

I Utby finns kommunalt mindre vattenverk för grundvattenuttag.

Uddevalla kommun har sin vattentäkt i Öresjö säkrad genom avtal med Lilla Edets kommun.

Vad gäller vattenskyddsområden, se vidare under kapitlet ”Miljöskydd, hälsa och säkerhet”.

Mindre vattentäkter och enskilda brunnar

Enligt ramdirektivet för vatten är dricksvattenförekomster skyddade områden. Det gäller vattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än 10 m³/dag. I kommunen finns tre mindre vattentäkter med samfälligheter; Metholmen, Hasteröd och Västersjön. Dessa redovisas på kartan. Enskilda brunnar med vatten av skiftande kvalitet förekommer i spridd bebyggelse eller för mindre grupper av hus. Vad gäller vattenskyddsområden, se vidare under kapitlet ”Miljöskydd, hälsa och säkerhet”.

Kommunens ställningstagande

Tillgång till vatten av god kvalitet är en förutsättning för fortsatt utbyggnad och utveckling av såväl industrier som bostäder. Att säkerställa Göta älv som vattentäkt är därför en prioriterad fråga. Även andra resurser och alternativ för råvattenförsörjning ska utredas. Förekomst av grundvattenresurser kan vara särskilt betydelsefulla för reservvattenförsörjning.

Avlopp

Inom kommunen finns fyra större avloppsreningsverk – i Hjärtum, Lilla Edet, Lödöse och Nygård. Verken utnyttjas idag till 65, 70, 50 respektive 80 %. Det finns tre kommunala markbäddar – en i Utby och två i Västerlanda. Från Lödöse till Göta finns en oanvänd tryckavloppsledning.

Närmast i tiden planerad utbyggnad av Lödöse och Lilla Edet kan ske utan att befintlig kapacitet behöver förstärkas. En utredning pågår som ska klargöra hur VA-situationen i hela kommunen ska lösas på längre sikt med hänsyn till utsläppskrav till recipient, krav på mindre antal bräddningar, anslutning av enskilda anläggningar mm. Utbyggnaden i Lödöse kan dock bli en utlösande faktor för att lösa svämmingsproblem på grund av inläckande dagvatten. Om en större bostadsutbyggnad i Nygård blir aktuell kan det medföra behov av en uppgradering av reningsverket.

Dagvatten leds oftast via ledningsnät ut i Göta älv eller lokala vattendrag. Där så är möjligt bör dagvattnet omhändertaras lokalt och fördröjas inom nyexploateringsområden. I äldre områden pågår en separation av dagvatten från spillvattnet. En dagvattenpolicy för kommunen saknas men har påbörjats.

Enskilda avloppsanläggningar samt områden med VA-problem behandlas under kapitlet ”Miljöskydd, hälsa och säkerhet”.

Kommunens ställningstagande

All tätortsbebyggelse ska ha fullgod avloppsrening genom anslutning till kommunalt avloppsnät. Godtagbar avloppsrening för enskild bebyggelse och verksamhet ska säkerställas genom kommunens och i förekommande fall länsstyrelsens tillsyn.

Behandling av spillvatten från enskilda avloppsanläggningar ska minst klara naturvårdsverkets krav för normal skyddsnivå. I känsliga områden ska hög skyddsnivå klaras.

Byggnation på landsbygden ska ske med stor hänsyn till status hos lokala vattendrag och på sådant sätt så att övergödning av den lokala miljön minimeras.

En dagvattenpolicy med principlösningar ska färdigställas inom tre år.

Energi

Vattenfall har två kraftstationer i Göta älv vid Lilla Edet. Transformatorstationer och ställverk finns öster om Lilla Edets tätort, vid Edets industriområde samt i Lödöse och Ström.

Genom kommunen går flera större kraftledningar dvs 130 och 40 kV-regionnät och 400 kV stamnät. Vattenfall är nätägare för regionnätet och Svenska Kraftnät är nätägare för stamnätet. 130 kV-ledningen som går väster om älven från Skogstorpa till Stenungsund behöver förstärkas. Svenska Kraftnät har nyligen påbörjat utredningsskedet om var och hur detta ska ske. Svenska Kraftnät planerar också för en ny 400-kV-ledning mellan Skogssäter och i Trollhättans kommun och Stenkullen i Lerums kommun. Sträckningen är preliminärt öster om befintliga 400 kV-ledningar i Lilla Edet kommuns östra delar.

Kommunens ställningstagande

Ny bebyggelse ska planeras utifrån gällande starkströmsföreskrifter samt försiktighetsprincipen vad gäller elektromagnetiska fält.

Vindkraft

Kommunens vindbruksplan antogs av kommunfullmäktige den 2 mars 2011. Planen omfattar de två områden som efter detaljerad analys och värdering bedömts som möjliga för vindbruksanläggningar. I övriga områden gäller att bygglov eller tillstånd enligt Miljöbalken ej bör medges för vindkraftverk.

Kommunens ställningstagande

Vindbruksplanen ska tjäna som vägledning för kommunens tjänstemän och politiker vid alla frågor som rör vindkraft. Vindkraftsanläggningar ska endast tillåtas i översiktsplanens föreslagna "Område för vindbruk".

Energiplan

17 juni 2009 antog kommunfullmäktige antog Energiplan 2009-2014 med energi- och klimatstrategi. Energiplanen innehåller 5 övergripande mål och ett flertal detaljmål för områdena energieffektivitet, hållbara transporter, energirådgivning och hållbar energiframställning.

Vid planering av nya bostadsområden är föresatsen att vardagen ska fungera utan beroende av två bilar per hushåll.

Nybyggnation ska ske så att den framtida energianvändningen på alla sätt är hållbar (rätt energislag till rätt sak och i rätt mängd). Inom fjärrvärmeområdet ska energi för uppvärmning vara sol och fjärrvärme. Utom fjärrvärmeområdet ska sol, biobränsle och värmepumpar ge energi för uppvärmning.

Mängden biltransporter ska minska till förmån för kollektivtrafik och cykel.

Energiplanen utgår från de möjligheter kommunen har att påverka företag och allmänhet innan de påbörjar en verksamhet eller en byggnation. Genom att på

alla plan i samhället planera för låg energianvändning minskar energibehovet från sådant som annars är både dyrt och svårt att rätta till i efterhand.

Utöver de energikällor som behandlas i energiplanen kan geoenergi, dvs jord, berg- och grundvattenvärme, vara ett bra alternativ för uppvärmning av både enskilda och större fastigheter inom stora delar av kommunen.

Kommunens ställningstagande

Energiplanen ska tjäna som vägledning för kommunens tjänstemän och politiker vid alla frågor som rör energi och klimat.

Åtgärder enligt energiplanen

Vid planerad tät ny bebyggelse ska närvärme övervägas. Vid planering av nya bostadsområden ska förutsättningar undersökas för att med kollektiv-, cykel- eller gångtrafik kunna utträta sina dagliga göromål istället för att vara beroende av bil.

VÄNERSBORGS KOMMUN

TROLLHÄTTANS KOMMUN

UDDEVALLA KOMMUN

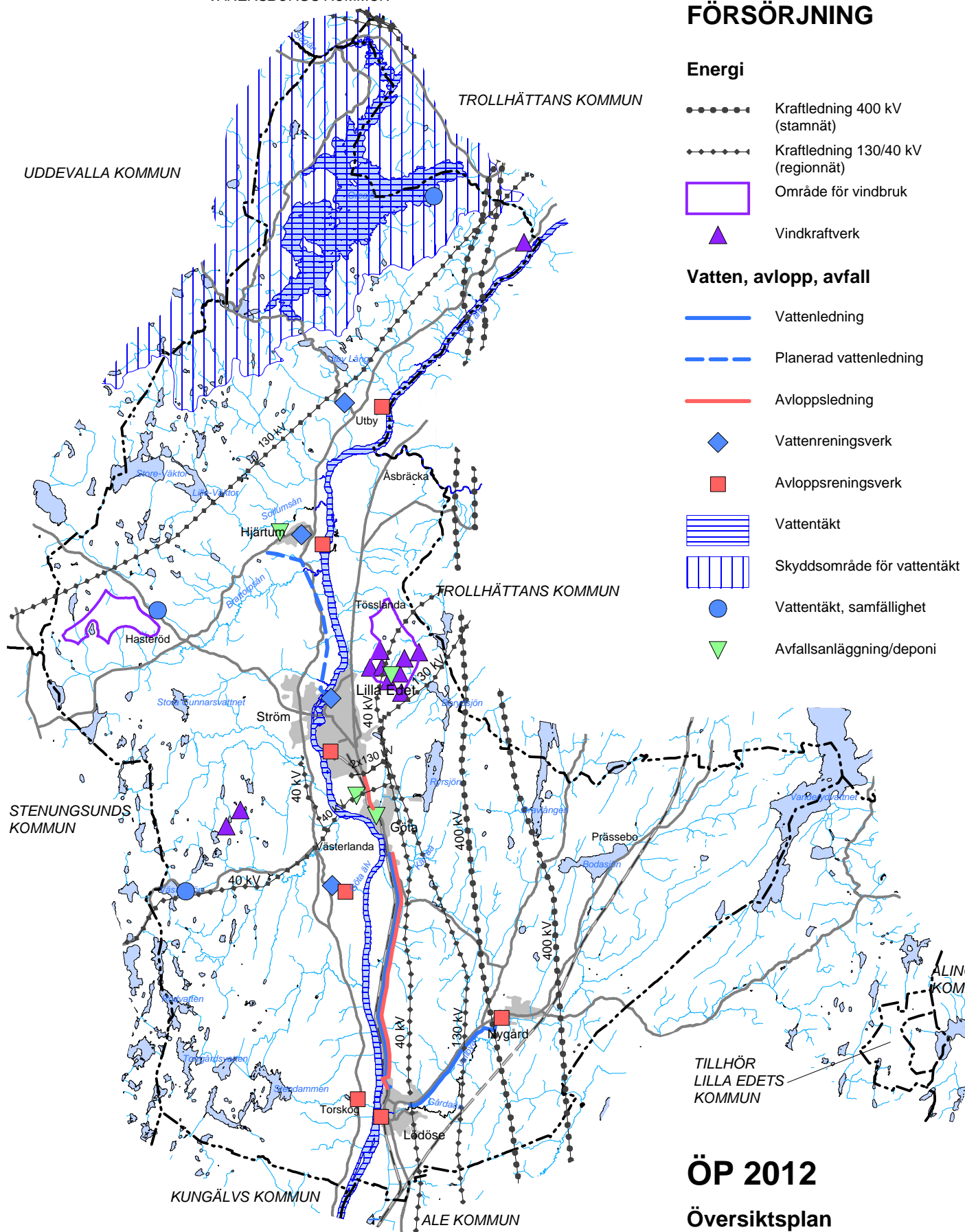
TEKNISK FÖRSÖRJNING

Energi

- Kraftledning 400 kV (stamnät)
- Kraftledning 130/40 kV (regionnät)
- Område för vindbruk
- Vindkraftverk

Vatten, avlopp, avfall

- Vattenledning
- Planerad vattenledning
- Avloppsledning
- Vattenreningsverk
- Avloppsreningsverk
- Vattentäkt
- Skyddsområde för vattentäkt
- Vattentäkt, samfällighet
- Avfallsanläggning/deponi

TILLHÖR
LILLA EDETS
KOMMUN

ÖP 2012

Översiktsplan Lilla Edets kommun

Antagen 2012-06-13

0 3 km 6 km

Skala 1:150 000 i A4
Rådhuset Arkitekter AB
Samhällsplanering & Miljö

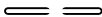

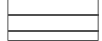

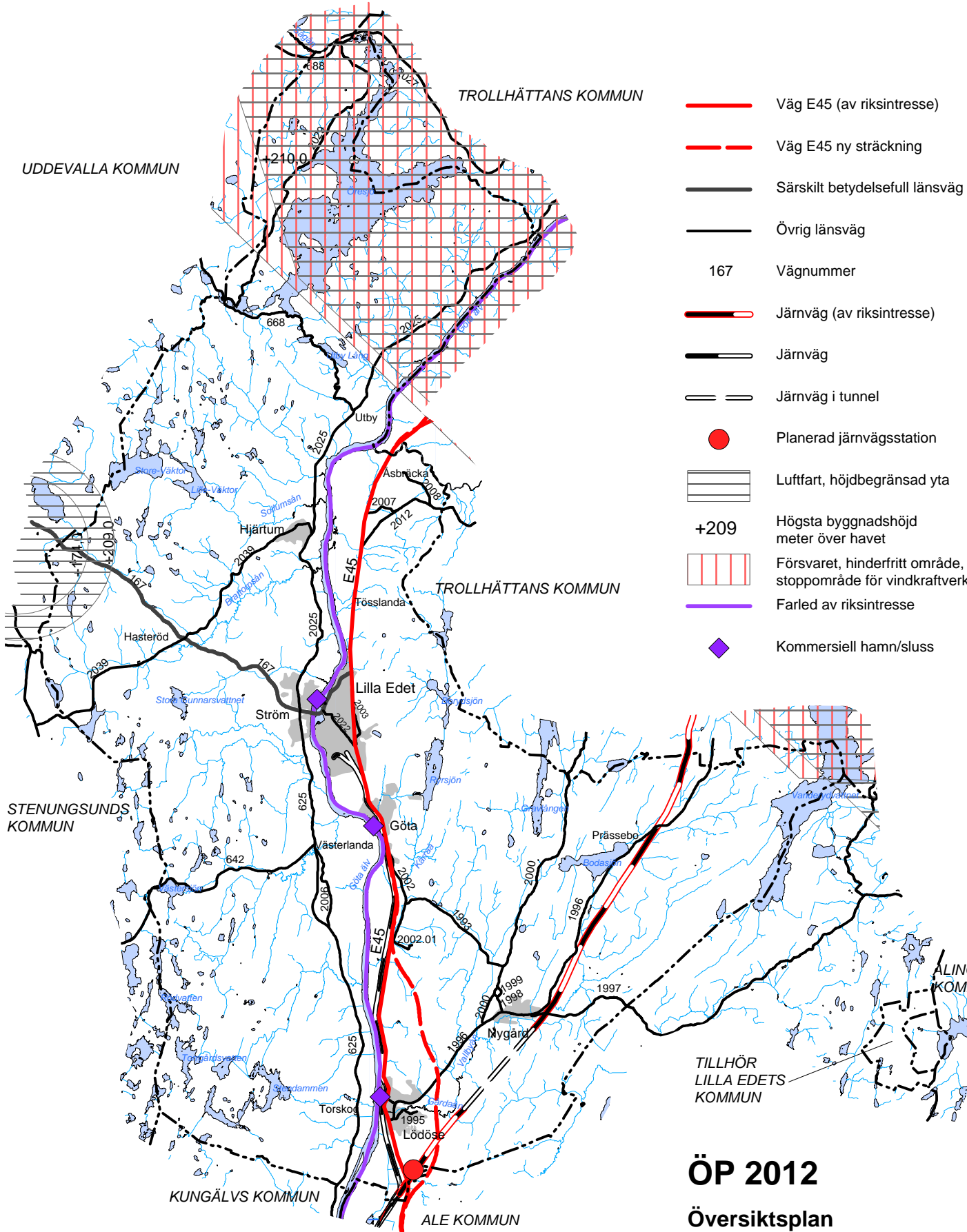
VÄNERSBORGS KOMMUN

TROLLHÄTTANS KOMMUN

UDDEVALLA KOMMUN

KOMMUNIKATIONER

- Väg E45 (av riksintresse)
- Väg E45 ny sträckning
- Särskilt betydelsefull länsväg
- Övrig länsväg
- 167 Vägnummer
- Järnväg (av riksintresse)
- Järnväg
- Järnväg i tunnel
- Planerad järnvägsstation
- Luftfart, höjdbegränsad yta
- +209 Högsta byggnadshöjd meter över havet
- Försvaret, hinderfritt område, stoppområde för vindkraftverk
- Farled av riksintresse
- Kommersiell hamn/sluss

0 3 km 6 km

Skala 1:150 000 i A4
Rådhuset Arkitekter AB
Samhällsplanering & Miljö

ÖP 2012

Översiktsplan Lilla Edets kommun

Antagen 2012-06-13

Vägar

Väg E 45 är av riksintresse.

Parallellt med utvecklingen av dubbelspåret för Norge Vänerbanan pågår för närvarande en utbyggnad av E45 till fyrfältsväg och motorvägsstandard. Utbyggnaden ska ske på hela sträckan mellan Göteborg och Trollhättan. Väg E45 är pulsådern genom Lilla Edets kommun mot Ale i söder och Trollhättans kommun i norr. Vägen förbinder de olika samhällena öster om Göta Älv utmed hela sträckan. Utbyggnaden av den nya vägen beräknas vara klar år 2012. Väg E45 är en primärled för transporter med farligt gods och har därför en byggesfri zon om minst 50 meter. Vid planläggning för bebyggelse inom 150 m ska en riskanalys genomföras.

Övriga större vägar; 167, 625/2025, 1996

Väg 167 utgör en viktig länk västerut för transport mot väg E6 i Ljungskile och vidare mot Oslo respektive Göteborg. En stor andel tung trafik använder denna väg. Väg 625/2025 sammanbinder västra delen av kommunen till Kungälv och Trollhättan.

Parallellt med utbyggnaden av E45 mellan Göteborg och Trollhättan har Trafikverket på väg 1996 sett över olika möjligheter till förbättrade säkerhetsåtgärder, utbyggnad av gång- och cykelväg samt förbättringsåtgärder avseende bärlighet och vägstandard. Den aktuella vägsträckan går från Nygård till E45:s nuvarande sträckning.

Lilla Edets kommun innehåller långa sträckor av väg på landsbygden där framkomlighet och vägstandard är låg i förhållande till trafikbelastning och funktion.

Kommunens ställningstagande

Utöver pågående planering för utbyggnad av väg E45 och järnväg Norge-Vänerbanan är det särskilt angeläget att förbättra framkomlighet och standard på väg 167.

Järnväg

Järnvägen Norge-Vänerbanan genom kommunen är av riksintresse. I samband med utbyggnad av järnvägen planeras en tågstation söder om Lödöse som kommer att avsevärt förbättra möjligheten att pendla till t ex Göteborg. Stationen ska invigas i december 2012 och kommer att ingå i riksintresset.

En mindre järnväg från Vänerbanan vid Lödöse till industrierna i Lilla Edet viker av norrut strax sydväst om den nya stationen. Detta spår används idag för godtransporter och har utrymme för mer trafik, men hastigheten är mycket begränsad av säkerhetsskäl. Persontransporter är inte aktuella på denna järnväg.

Kommunens ställningstagande

Det goda kommunikationsläget ska tas tillvara för utveckling av verksamheter med krav på bra kommunikationsläge och goda logistikförhållanden.

Gång- och cykelvägnät

I tätorterna finns mer eller mindre sammanhängande gång- och cykelvägnät. Mellan Ström och Lilla Edet samt Göta finns gång- och cykelväg. Mellan Nygård och Lödöse finns också separat gång- och cykelväg.

Kommunens ställningstagande

Viktiga stråk att utveckla för framtida gång- och cykeltrafik är Hjärtum-Ström-Västerlanda, Lilla Edet-Tunge-Lödöse samt Prässebo-Nygård-Lödöse-Alvhem.

Sjöfart

Hamnar med kajanläggning och rangerings-/upplagsområde finns i Lödöse och Göta. Hamnen i Lödöse är IMO-klassad och har hamntillstånd. Närheten till järnväg och E 45 ger området utvecklingspotential för logistisk verksamhet.

Farleden Göta älv med omgivande buffertzona är av riksintresse för sjöfarten och ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Göta Älv är en populär farled för fritidsbåtar med mellan Västerhavet och Väneren slussning i Lilla Edet.

Kommunens ställningstagande

Kommunen tror på en utvecklad älv- och Vänerled inom godstrafiken. Sjöfarten utgör ett mycket hållbart alternativ till godstrafiken på väg. Kommunen prioriterar älven som trafikled liksom befintliga hamnar med tillhörande områden för godshantering.

Kommunen vill säkerställa slusstrafiken för fritidsbåtar mellan Västerhavet och Väneren.

Flyg

Göteborg/Landvetter flygplats, Göteborg/Säve flygplats och Trollhättan-Vänersborgs flygplats är av riksintresse för luftfarten och ska, tillsammans med omgivande influensområden, skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna. Lilla Edets kommun påverkas främst av omgivande influensområden för Trollhättan-Vänersborgs flygplats. Vid Backamo i Uddevalla kommun finns en mindre flygplats för sportplan.

Kring flygplatserna gäller begränsningar för byggnadsverks höjder. Begränsningarna syftar till att säkerställa flygsäkerheten. Alla byggnadsverk berörs, såväl fasta (byggnader, master, vindkraftverk) som tillfälliga. I anslutning till Trollhättan-Vänersborgs flygplats och Backamo flygplats gäller höjdrestriktioner för byggnadsverk med +209 respektive +210 meter *över havet*. Inom 55 km radie från flygplatser gäller även höjdrestriktioner för den sk MSA-ytan.

Försvarsmakten har beslutat om sk stoppområden för vindkraftverk kring militära flygplatser. Inom stoppområde får inga vindkraftverk uppföras. Stoppområdet kring Sätenäs Råda flottflygplats berör Lilla Edets kommun.

Areella näringar

Allmänt

Historiskt sett är Lilla Edets kommun en jord – och skogsbruksbygd. Aktivt jord- och skogsbruk står inte längre för en betydande del av vare sig sysselsättning (ca 3 %) eller produktion i kommunen. En levande landsbygd med öppet jordbrukslandskap omgivet av skog är däremot viktigt för kommunens identitet. Dessa kvaliteter ska därför värnas.

Jordbruk

Jordbruket i Lilla Edets kommun är småskaligt med största antalet gårdar under 20 hektar. Antalet jordbruksföretag har minskat från 274 till 191 mellan åren 1981 - 2007. Den totala åkerarealen har minskat, medan betesmarken har ökat. Antalet får och hästar har ökat kraftigt under perioden. De tekniska och ekonomiska förutsättningarna för lönsamhet i jordbruket kräver idag stora sammanhängande arealer, vilket innebär att mindre åkermarker och beteshagar riskerar igenväxning. När antalet nötbosättningar minskar, minskar även antalet betande djur som krävs för att hålla beteshagarna öppna. Trenden att får och hästar ökar är positivt för att på sikt kunna hålla markerna öppna.

En alternativ inkomstkälla för jordbruket är produktion av olika typer av energigrödor, vilket även skulle öka möjligheterna att utnyttja de mindre åkerarealerna. Bioenergi är en förutsättning för att klara omställningen av energiproduktionen till förnybar energi, och efterfrågan kommer med största sannolikhet att öka inom kommande 10-årsperiod.

Kommunens ställningstagande

Jordbruk är viktigt för kommunens utveckling, inte bara som näring utan också som förutsättning för det öppna landskapet och kommunens attraktivitet för bosättning och utveckling inom besöksnäringen. Lantbruksföretag som med betesdrift upprätthåller det öppna landskapet gör samtidigt en stor naturvårdande insats.

Ny bebyggelse bör i princip undvikas på åkermark. Undantag från denna huvudregel kan accepteras där åkermark behöver tas i anspråk för utveckling av bebyggelse och infrastruktur utmed huvudstråken enligt GR:s strukturplan. Igenväxning av öppen mark bör i möjligaste mån motverkas.

Utvecklingen inom jordbruket 1981 – 2007

År	1981	2007	Förändring antal/ha	Förändring %
<i>Antal jordbruksföretag</i>	274	191	- 83	- 30
<i>Total åkerareal, ha</i>	5026	4561	- 465	- 9
<i>Areal betesmark, ha</i>	1430	2142	+ 712	+ 50
<i>Antal mjölkkor</i>	1140	472	- 668	- 59
<i>Övriga nötboskap</i>	1379	1317	- 62	- 4
<i>Svin, totalt</i>	1821	229	- 1592	- 87
<i>Får och lamm</i>	1112	2142	+ 1030	+ 93
<i>Höns</i>	2850	129	- 2721	- 95
<i>Hästar</i>	98	262*	+ 164	+ 167

* Avser beståndet år 2003

Skogsbruk

Skogsmarken i Lilla Edets kommun omfattar ca 17 000 ha, varav 13 700 ha produktiv skog och 3 300 ha impediment (hällmark och berg). Som näring betraktad är skogsbruket av begränsad omfattning i kommunen men kan vara av betydelse för enskilda jordbruksföretag. Skogsbruket regleras framförallt av skogsvårdslagen men också av miljöbalken och till viss del av kulturminnesla-

gen. Från och med 1994 gäller en ny skogsvårdslag som bl.a. innebär att miljömål och produktionsmål ska vara jämställda. Biologisk mångfald och skogsproduktion ges därmed lika stor tyngd i skogspolitiken. Biologisk mångfald innebär bl.a. att den genetiska variationen ska säkras. Miljömålet innebär också att markens naturgivna produktionsförmåga ska bibehållas och att skogens kulturella, estetiska och sociala värden ska värnas.

Det finns skogsområden i kommunen som ha stora naturvärden och är skyddade i som naturreservat eller med biotopskydd (liknar naturreservat i sin skyddsform, men omfattar mindre områden). I kommunen finns också många områden med ädellövskog och sumpskogar som är skyddsvärda eller klassade som nyckelbiotoper, men som i dagsläget saknar skydd.

Länsstyrelsen har inventerat förekomsten av ädellövskog i kommunen. Ädellövskogar regleras bl a i skogsvårdslagen och Skogsvårdsstyrelsen ansvarar för tillsyn och rådgivning. Se vidare under kapitlet ”Naturvård”.

Skogar i närheten av kommunens tätorter har stort värde som strövområden och för rekreation. I översiktsplanen redovisas ”områden för närrekreation” som i vissa fall utgörs av skogsområden.

Grus och berg

Enligt Grusförsörjningsplanen för Göteborgsregionen från maj 2003 är den praktiskt uttagbara mängden naturgrus slut om mellan 10 och 40 år. Om den praktiskt uttagbara mängden naturgrus reserveras för dricksvattenförsörjningsbehovet är naturgruset i princip redan förbrukat i regionen. Bristen på naturgrus i Göteborgsregionen gör att användningen av naturgruset måste optimeras för att säkra tillgången för de ändamål som kräver detta. En minskning av uttaget av naturgrus i enlighet med miljömålen kan dessutom medföra att efterfrågan på bergkross kommer att öka. Det är därför viktigt att kommunerna i sina respektive översiktsplaner ger utrymme för framtida täkter, men även skyddar befintliga täkter från bebyggelse som kan försvåra förnyade tillstånd.

De största grustillgångarna i kommunen finns väster om Göta älv i Hjärtum, Hasteröd och Västerlanda. Täktillstånd finns på fyra platser. På en av dessa gäller även tillstånd för bergtäkt.

Täktillstånd

Högen – grustäkt återupptas

Maen – grustäkt avslutad, bergtäkt pågår

Dunnebacken – grustäkt pågår

Grunneröd – grustäkt avslutad, ska efterbehandlas.

Kommunens ställningstagande

Kommunen ska utreda möjligheterna till nya bergtäkter inom ramen för en materialförsörjningsplan för Lilla Edets kommun. Planen bör utarbetas i samverkan med näraliggande kommuner.

Naturvård

Allmänt

Lilla Edets kommun har ett i många avseenden unikt, mycket varierande och rikt naturlandskap. Väster om Göta älv finns svårvittrad sur berggrund men med lokala inslag av basiska bergarter. Området är mycket kuperat och höglänt. Den östra sidan har en magrare berggrund och inte så stora höjdskillnader. Tätorterna ligger i Göta älvs dalgång som är en öppen dalgång i syd-nordlig riktning med höga bergssidor. I dalgången finns mindre vattendrag med för lerområden typiska raviner som sträcker sig ut från den bredare dalgången. Landskapet blir där komplext och varierat. Det är ofta ett småskaligt, ställvis ålderdomligt odlingslandskap med inslag av lövskog. Det finns även större lerslätter.

I väster finns sjörika större skogsområden. Det är skogklädda berg med större och mindre sprickdalar som antingen är vattenfyllda eller fyllda av lösa jordlager. Då kan de vara uppodlade eller bestå av våtmarker. Det finns gott om is-älvssediment och grus. Det tillsammans med en varierad berggrund ger ställvis bra tillväxt och artrika skogar.

Öster om älven reser sig bergen brant. Uppe på bergen finns skog men även ett varierat odlingslandskap i dalgångar avbrutet av tallskogklädda berg och magrare skogsmarker. Det finns även flackare partier och dalgångar främst i kommunens sydöstra delar.

Riksintressen för naturvård

Områden av riksintresse för naturvård aktualiserades år 2000. Följande områden av riksintresse för naturvård ligger inom Lilla Edets kommun men sträcker sig över kommungränsen:

- **Bredfjället-Väktorumrådet** (NRO 14096) Stort, delvis orört barrskogsområde. Kulturhistoriskt intressanta miljöer, hotade naturtyper, rikkärr, naturskogar, unik lav- och mossflora. Odlingslandskap, naturbetesmark, äng, rikkärr, skogslandskap, naturskog, flora, fauna.
- **Svartedalen med Anråseån** (NRO 14121) Värdena finns i skogslandskap, barrskog, ädellövskog, våtmarkskomplex, sjölandskap, vattendrag, flora och fauna.
- **Göta och Nordre älvs dalgångar** (NRO 14122) Värdena finns i geologi, älvdal, vattendrag, strandäng, limnogen strandkomplex, sumpskog, ädellövskog, bergbrant, odlingslandskap, naturbetesmark, äng, flora och fauna.
- **Risveden** (NRO 14123) Värdena finns i odlingslandskap, naturbetesmark, äng, våtmarkskomplex, excentrisk mosse, mad vid vattendrag, soligent kärr, rikkärr, skogslandskap, naturskog, flora och fauna.

Natura 2000-områden

Svartedalens naturskogar – Barrskog, myr, sjöar, lövskog.

Bredfjället – Barrskog, myr och sjöar.

Valdalsbergen – Barrskog, rikkärr, blandmyr, lövskog mm.

Valdalssjön och Hagens småvatten – Små tjärnar med ag.

Sollumsån – Lövskog, vattendrag med lax, flodpärlmussla.

Brattorpsån – Lövskog, vattendrag med lax.

Natura 2000

Ett urval av Europas mest värdefulla naturområden ingår i ett nätverk inom EU, Natura 2000. Syftet är att bevara och skydda den biologiska mångfalden i ett europeiskt perspektiv. De områden som ingår i Natura 2000 har valts ut för att de innehåller naturtyper och arter som är listade i EU:s fågeldirektiv (fågellarter) och EU:s habitatdirektiv (naturtyper och övriga arter).

Alla Natura 2000-områden är av riksintresse för naturvård. Dess naturvärden får inte skadas. För att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i område erfordras tillstånd enligt miljöbalken. Detta kan även gälla åtgärder som sker utanför själva Natura 2000-området.

I Lilla Edets kommun finns sex Natura 2000-områden.

Länsstyrelsen har tagit fram bevarandeplaner för varje Natura 2000-område. I bevarandeplanen ges en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka värdena samt vad som krävs för att värdena ska bevaras.

Skyddade områden

Värdefulla naturområden kan skyddas genom miljöbalken efter förordnanden av myndigheterna. Dessa kan vara:

- **Naturresevat** (MB 7:4)
- **Naturminne** (MB 7:10) för särpräglad naturföremål. I kommunen finns endast ett naturminne. Det är en ek i Åsbräcka.
- **Djur- och växtskyddsområde** (MB 7:12). Finns inget i Lilla Edet
- **Strandskyddsområde** (MB 7:13)
- **Biotopskyddsområde** (MB 7:11)

Naturresevat

Enligt miljöbalken får naturresevat bildas för mark- och vattenområden för att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer eller tillgodose behov av områden för friluftslivet. Likaså kan ett område som behövs för att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer eller livsmiljöer för skyddsvärda arter förklaras som naturresevat.

Skyddsbestämmelserna utformas för varje resevat utifrån motiven till resevatsbildningen. Markanvändningen kan bli reglerad exempelvis med i vilken omfattning och med vilka metoder jord- och skogsbruk ska tillåtas.

Beslut om resevatsbildning fattas av länsstyrelsen eller kommunen. I Lilla Edets kommun finns sex naturresevat. Resevatsbildning pågår för ytterligare två områden - Sollumsån och Långemossen.

Strandskydd

Strandskydd råder kring insjöar och vattendrag och regleras i miljöbalken. Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningar för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet. Strandskyddet i Lilla Edet omfattar de flesta sjöar. Det är gränsbestämt och varierar mellan 100 – 300 m från strandlinjen både på land och i sjön. Endast vissa vattendrag omfattas av strandskydd, i regel 100 m på ömse sidor om vattendraget.

Naturresevat

Svartedalens vildmarksområde, natur- och friluftsområde – Relativ orördhet.

Stort vetenskapligt värde. Naturskog, myrar, sjöar och hållmarker.

Bredfjället östra – Skogs- och myrmarker, sjöar, kulturhistoriskt intressant odlingslandskap, rikt friluftsliv med stig och ledsystem.

Valdalsbergen – Raviner, branter och höjdplatå med rik flora av mossor, lavar och kärlväxter. Sällsynta fågelarter.

Valdalssjön – Mindre sjö med omgivande våtmarker. Kalkpåverkat område, rik flora med flera sällsynta arter.

Brattorpsån – Geomorfologiskt intressant ravin med äldre lövskog och betesmarker.

Rik lundflora och intressant fågelliv.

Värdefull miljö för bla havsöring.

Långsbergen - Höjdplatå med äldre barrskog, rikkärrspartier samt slutning med ekskog. Rik moss- och lavflora samt rikkärrflora.

Biotopskydd

Mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda får förklaras som biotopskyddsområde. Inom ett biotopskyddsområde får inte bedrivas verksamhet eller vidtas åtgärder som kan skada naturmiljön. Ligger biotopen på skogsmark ansvarar skogsvårdsstyrelsen för detta naturskydd. I kommunen finns hittills 24 biotopskyddsområden i skogsmark. 19 av områdena ligger i Hjärtumsskogarna. Området ingår i sk värdetrakter för skog. Fem områden med äldre naturskogar finns i kommunens östra skogar.

Generellt biotopskydd gäller för vissa typer av mindre mark- och vattenområden i jordbruksmark. De är *källor med omgivande våtmarker, odlingsrösen i jordbruksmark, småvatten och våtmarker, stenmurar samt åkerholmar*. Dessutom gäller generellt biotopskydd för alléer. Länsstyrelsen får lämna dispens för förändringar i dessa biotopskyddsområden om det finns särskilda skäl. (Dessa områden redovisas inte på karta.)

Områden med naturvårdsavtal

Naturvårdsavtal är ett frivilligt avtal som tecknas mellan Skogsstyrelsen och markägaren för att bevara och utveckla områden med höga naturvärden. Inom kommunen finns ett antal sådana avtal särskilt i Hjärtumsområdet.

Utpökade områden med biotopskydd i skogsmark

Äldre naturskogsartade skogar – 14 områden

Ras- eller bergbranter – 4 områden

Källor med omgivande våtmarker – 2 områden

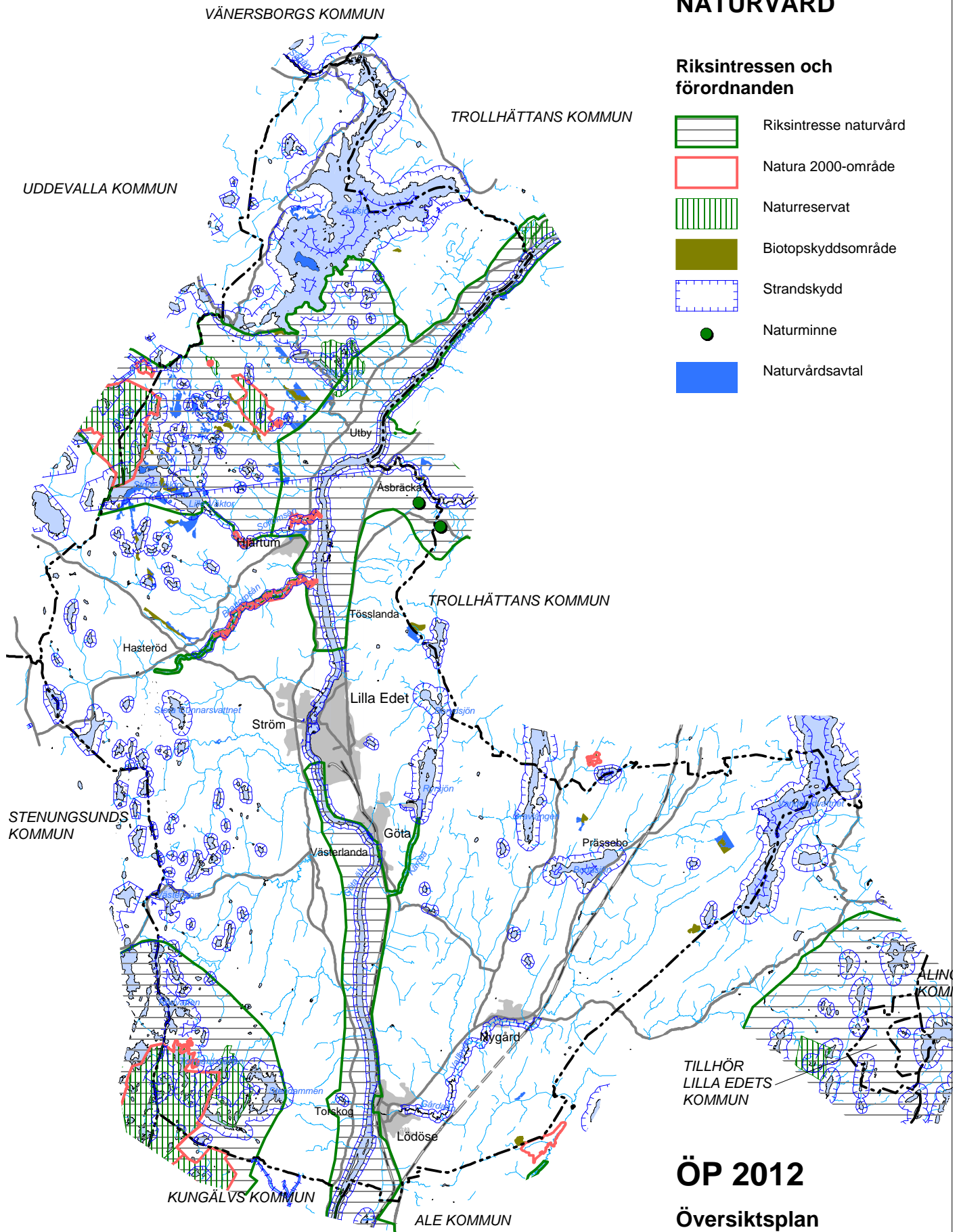
Rik- och kalkkärr – 3 områden

Kalkmarksskog – 1 område.

NATURVÅRD

Riksintressen och förordnanden

- Riksintresse naturvård
- Natura 2000-område
- Naturreseptat
- Biotopskyddsområde
- Strandskydd
- Naturminne
- Naturvårdsavtal

ÖP 2012

Översiktsplan
Lilla Edets kommun

Antagen 2012-06-13

0 3 km 6 km

Skala 1:150 000 i A4
Rådhuset Arkitekter AB
Samhällsplanering & Miljö

Stora opåverkade områden

Stora mark- och vattenområden som inte alls eller endast obetydligt är påverkade av exploateringsföretag eller andra ingrepp i miljön ska enligt miljöbalken (MB 3 kap 2 §) så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påverka områdenas karaktär.

De främsta syftena med att bevara stora opåverkade områden är, dels handlingsfriheten att senare nyttja området, dels att trygga biologisk mångfald, ekologiska funktioner och säkra tillgången till rekreationsområden.

På kartan redovisas Länsstyrelsens förslag från ”Analys av stora opåverkade områden” 1998:21.

De områden som Länsstyrelsen i rapporten ”Tysta områden i Västra Götaland” 2001:18 utpekat som intressanta att utföra djupare studier av redovisas på kartan. Områdena är framtagna med hänsyn till väg-, järnväg och trafikbuller.

En utredning om ”tysta områden” har gjorts i kommunen. Som grund för denna utredning finns länsstyrelsens bedömning av tysta områden enl publikation 2001:18. Utredningen kom fram till att de områden som ska skyddas är de där ”tysta områden” och stora opåverkade områden” (utpekade av länsstyrelsen) sammanfaller. Undantaget är ett område där det redan finns vindkraftverk samt de områden där det finns spridd bebyggelse som exempel mindre gårdar, torp eller fritidshus. Gränsen för stora opåverkade områden har dragits ca 100 m från befintliga grupper av hus. Kvar blir stora, tysta, obebyggda natur- och/eller strövområden. Dessa områden betraktar kommunen som stora opåverkade områden. Se kartan ”Regler och rekommendationer”.

Kommunens ställningstagande

Det är kommunens uppfattning att områden där stora opåverkade områden och tysta områden sammanfaller, med undantag för redan bebyggda delar, är att betrakta som stora opåverkade områden. Dessa bevaras som stora, tysta natur- och/eller strövområden.

Ekologiskt särskilt känsliga områden

Enligt miljöbalken (MB 3 kap 3 §) ska mark- och vattenområden som är särskilt känsliga från ekologisk synpunkt så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan skada naturmiljön.

Sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag utgör ofta värdefulla livsmiljöer och hyser skyddsvärda arter.

I Lilla Edets kommun bedöms Göta älv och dess biflöden med reproduktion av havsöring eller lax vara särskilt känsliga ur ekologisk synpunkt. Reproduktion av lax och havsöring förekommer upp till första vandringshindret i vattendragen, men hela tillrinningsområdet bör betraktas som ekologiskt känsligt. Även Öresjö bedöms vara ekologiskt känsligt område.

Vattendrag med reproduktion av lax och/eller havsöring

*Skörsbobäcken
Västerlandaån
Sannersbybäcken
Strömsbäcken
Strömsbäcken
Brattorpsån
Sollumsån
Valdalsbäcken
Bränneribäcken
Vestenbäcken
Flytin
Marieströmsån
Gårdaån
Käråå
Slumpån*

Våtmarker, myrmarker

Våtmarker är viktiga komponenter i vattnets naturliga kretslopp. De utgör vanligtvis artrika miljöer, ofta med rödlistade arter.

Skogsbruket utgör det största hotet mot våtmarkerna, bl a genom utdikning av sumpskog och kärr, skogsvägar dras över våtmarksområden samt att lövsumpskog och fuktängar ersätts med barrskog. Även jordbrukets aktiviteter i form av dikningar och kulvertering av vattendrag utgör ett hot. I hela Västra Götalands län råder förbud mot markavvattning vilket innebär att det krävs särskilda skäl för att få utföra dikning mm.

I våtmarksinventeringen för Västra Götalands län har 31 objekt utpekats i Lilla Edets kommun. 25 objekt har värdeklass 1-3 och 6 st värdeklass 4.

Skogsvårdsstyrelsen har inventerat trädbärande våtmarker i skogsmark, sk sumpskogar. I Lilla Edets kommun finns ca 130 objekt.

Lövskogar

1987 gjorde länsstyrelsen en inventering av förekomsten av lövskog i kommunen. Skogar med ädla lövträd värdefulla biotoper och genom sin stora biologiska mångfald utgör de en av de mest skyddsvädra miljöerna.

I samband med inventeringen har 172 objekt identifierats med en sammanlagd areal av 1425 ha. 2 objekt har högsta naturvärdesklass (klass 1), medan 37 objekt har bedömts hysa höga naturvärden (klass 2). Resterande objekt har visst skyddsvärde (klass 3).

Ängs- och betesmarker

Jordbruksverket har tillsammans med länsstyrelserna inventerat landets värdefulla ängs- och betesmarker mellan åren 2002 – 2004. 18 objekt finns i Lilla Edets kommun.

Övriga områden med naturvärden

Nyckelbiotoper i skogsmark

En nyckelbiotop är ett skogsområde med höga naturvärden som från en samlad bedömning av biotopens struktur, artinnehåll, historik och fysiska miljö har mycket stor betydelse för skogens flora och fauna. Där finns eller kan förväntas finnas rödlistade arter. En nyckelbiotop kan omfatta olika typer av skogsmarker eller enskilda träd. Begreppet nyckelbiotop saknar juridisk status och innebär inget officiellt skydd enligt lagen. Skogsvårdsstyrelsen har utfört inventeringar på privatägd skogsmark och där funnit 155 objekt i Lilla Edets kommun. Skogsbolagen och andra stora markägare genomför egna nyckelbiotopsinventeringar och har hittills dokumenterat 4 objekt.

Värdetrakter i skogsmark

I ”Strategi för formellt skydd av skogsmark i Västra Götalands län” (Länsstyrelsens rapportserie 2006:41) har värdetrakter för skog angivits. Värdetrakter har hög täthet av värdefulla områden för djur- och växtliv inklusive biologiskt viktiga strukturer, funktioner och processer. I kommunen har Svartedalen och Bredfjället definierats som värdetrakt. Värdetrakten för Bredfjället täcker större delen av kommun norr om väg 167 och Brattorpsåns dalgång. Även områden öster om älven, norr om Lilla Edet ingår.

Naturvårdsplan för Lilla Edets kommun

Naturvårdsplanen antogs av kommunfullmäktige 2009-10-21. Den omfattar mål för naturvärden i kommunen, handlingsprogram, hotade växter och djur, befintliga reservat och riksintressen samt objekt med naturvärden. Planen bygger i stor utsträckning på aktualiseringar av ovan nämnda inventeringar av våtmarker, lövskogar samt ängs- och hagmarker. Vissa tidigare inventerade områden ingår ej i naturvårdsplanen och redovisas därför inte heller på karta "Naturvård".

Kommunens ställningstagande

I Naturvårdsplanen har följande riktlinjer antagits:

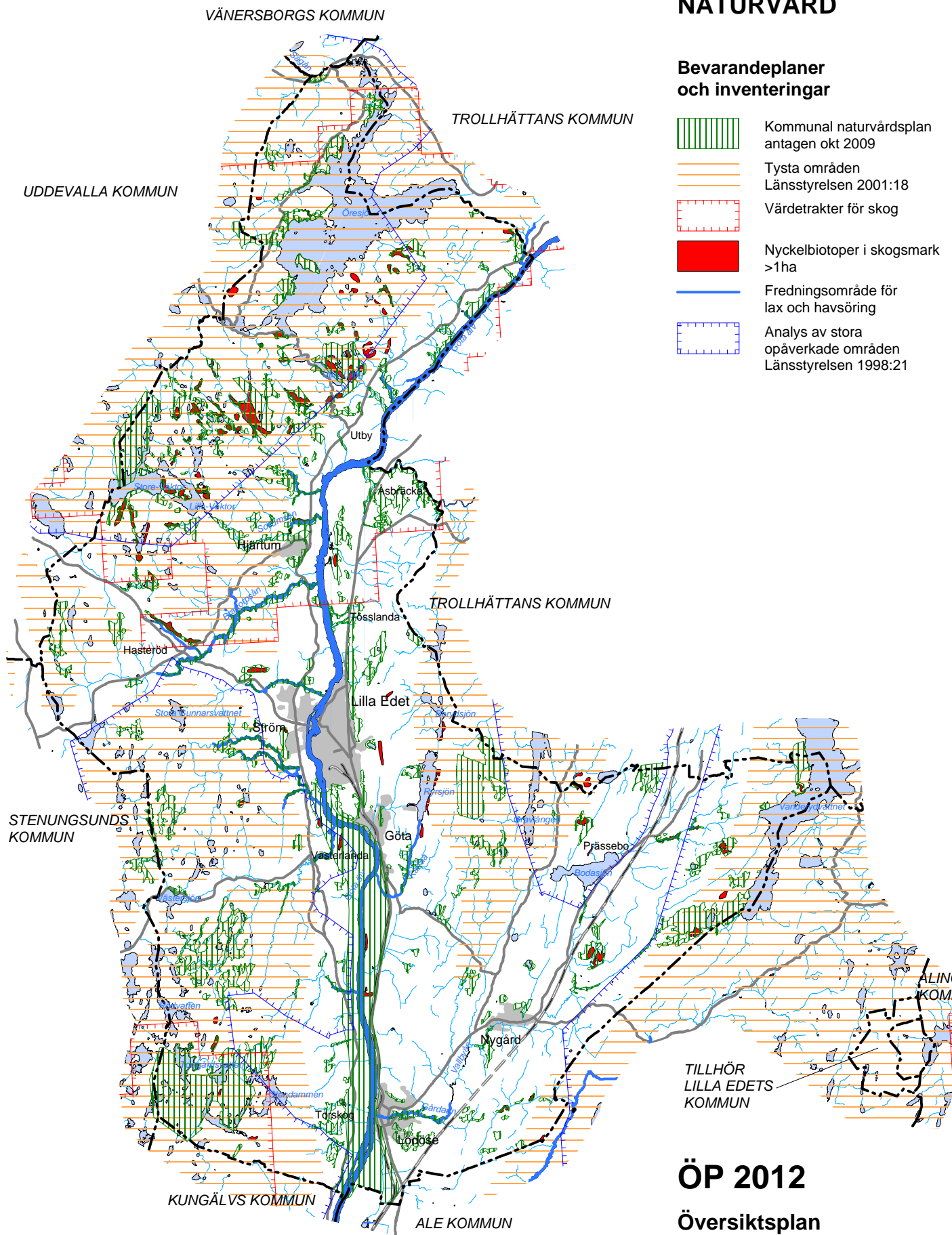
Riktlinjer för att hantera konflikter mellan naturintresset och andra intressen

1. I områden som bedömts ha de högsta naturvärdena (=klass 1) bör intressen med annan markanvändning ej tillåtas.
2. I områden som bedömts ha höga naturvärden (=klass 2) bör inte tillåtas verksamheter eller annat som hotar befintliga naturvärden. Om annan lokalisering ej är möjlig skall kompensationsåtgärder noga övervägas.
3. För områden med naturvärden i övrigt (=klass 3) bör man undvika att lokalisera verksamheter eller annat som hotar befintliga naturvärden. Om annat intresse ges företräde bör man eftersträva att göra ingreppen så skonsamma som möjligt och helst genomföra kompensationsåtgärder.
4. I lokaler för hotade eller sällsynta arter bör verksamheter eller annat som hotar befintligt naturvärde inte tillåtas. Om annan lokalisering ej är möjlig skall kompensationsåtgärder övervägas.

NATURVÅRD

Bevarandeplaner och inventeringar

- Kommunal naturvårdsplan antagen okt 2009
- Tysta områden Länsstyrelsen 2001:18
- Värdestrakter för skog
- Nyckelbiotoper i skogsmark >1ha
- Fredningsområde för lax och havsöring
- Analys av stora opåverkade områden Länsstyrelsen 1998:21

0 3 km 6 km

Skala 1:150 000 i A4
Rådhuset Arkitekter AB
Samhällsplanering & Miljö

ÖP 2012

Översiktsplan Lilla Edets kommun

Antagen 2012-06-13

Kulturmiljövård

Allmänt

Kulturmiljön i en kommun kan enkelt uttryckas som kommuninvånarnas gemensamma historia så som den avspeglas i landskapet och bebyggelsen. Lilla Edets kommun är en gammal kulturbygd, befolkad sedan minst 7000 år. Lödöse blev på 1100-talet den första svenska staden vid Göta älv och en av dåtidens och landets mest betydande handelsstäder.

Miljöbalken

Enligt miljöbalken (MB 3 kap 6 §) ska mark- och vattenområden samt fysisk miljö i övrigt som har betydelse från allmän synpunkt på grund av deras kulturvärden så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kulturmiljön.

Kulturminneslagen

I lagen om kulturminnen (1989) finns bestämmelser för ortnamn, fornminnen, byggnadsminnen och kyrkliga kulturminnen samt om utförelse och återlämnande av kulturföremål. Enligt denna lag har vi alla ett ansvar att skydda och vårda vår kulturmiljö. Alla fasta fornlämningar är skyddade av lagen. Detta gäller såväl redan kända som ännu ej påträffade fornlämningar.

Plan- och bygglagen

I plan- och bygglagen (PBL 3 kap) anges att byggnader ska placeras och utformas med hänsyn till stads- och landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen. Där finns även stöd för att byggnader som är särskilt värdefulla ur bl a kulturhistorisk synpunkt inte får förvanskas.

Riksintressen

I kommunen finns tre områden av kulturhistoriskt riksintresse. Se också vidare under ”Kulturarvsplan för Lilla Edets kommun”.

Bredfjället (KP 76) Torpmiljö med ett stort antal torp och backstugor på den höglänta och karga fd kronoallmänningsen. Återspeglar tydligt de jordlösa situationen under 1700- och 1800-talet.

Tösslanda (KP 27) Herrgårdsmiljö med huvudbyggnad från 1750-talet, ekonomibyggnader, alleér, valvbro. Tösslanda skattegård med byggnader från 1700-talet, odlingslandskap med rösen, murar osv.

Åsbräcka (KP 28) Odlingslandskap vars innehåll avspeglar en lång bosättningshistoria med anor från bronsåldern. Gravfält, spridda rösen och stensättningar från brons- och järnåldern belägna på höjdryggar, fossil åkermark, Åsbräcka medeltida kyrka med anslutande bybebyggelse ingår i riksintresset.

Kulturmiljöer i kulturarvsplanen

1. *Koön med Öresbo, Hjärtums socken*
2. *Stora Näset, Hjärtums socken*
3. *Askeröd och Hälleröd, Hjärtums socken*
4. *Intagan, Hjärtums socken*
5. *Odlingslandskap Stenarsröd, Ödsmål, Utby, Hjärtums socken*
6. *Bredfjället, Hjärtums socken*
7. *Sollum, Hjärtums socken*
8. *Miljö vid Hjärtums kyrka, Hjärtums socken*
9. *Brattorp, Hultet, Hjärtums socken*
10. *Steröd och Jären, Hjärtums socken*
11. *Fall- och slussområdet med Ströms slott, Hjärtums och Fuxerna socknar*
12. *Östra Berg, Hjärtums och Västerlanda socknar*
13. *Holmens gård, Västerlanda socken*
14. *Miljö vid Västerlanda kyrkan, Västerlanda socken*
15. *Ivarslund - Älvhem, Västerlanda och Tunge socknar*
16. *Torskog, Stendammen, Amneröd, Västerlanda socken*
17. *Åsbräcka, Åsbräcka socken*
18. *Härklätten - Gubbunden, Åsbräcka socken*
19. *Ryraskogen, Åsbräcka socken*
20. *Tösslanda, Fuxerna socken*
21. *Bronsåldersmiljö vid Prässeberget, Fuxerna socken*
22. *Fuxerna kyrka, Fuxerna socken*
23. *Hembygdsföreningens hus i Lilla Edet, Fuxerna socken*
24. *Ljungkullen, Fuxerna socken*
25. *Brännerna och Vålåsberget, Tunge och Fuxerna socknar*
26. *Gamla landsvägen med värdshuset i Göta, Fuxerna socken*
27. *Holmaberget, Tunge socken*
28. *Tunge kyrka, Tunge socken*
29. *Miljö vid Ale-Skövde kyrka, Ale-Skövde socken*
30. *Simontorp, Ale-Skövde socken*
31. *Furumossen, Ale-Skövde socken*
32. *Fritidsmiljö vid Bodasjön, Ale-Skövde socken*
33. *Prässebokärr, Ale-Skövde socken*
34. *Gårdaån med kyrkholmarna, Sankt Peders socken*
35. *Lödöse stadsområde med Sankt Peders kyrka, Sankt Peders socken*
36. *Tingbergskullen och Pingstalund, Sankt Peders socken*
37. *Svalered, Sankt Peders socken*

Kulturarvsplan för Lilla Edets kommun

3 mars 2010 antog kommunfullmäktige en kulturarvsplan för kommunen, "Kulturhistoriskt värdefulla miljöer 2009.

I kulturarvsplanen redovisas 37 utvalda och inventerade kulturmiljöer med kartor och text. För varje område redovisas en värdebeskrivning, rekommendationer för vård av befintliga miljöer och anpassning av ny bebyggelse samt åtgärder för att säkerställa de kulturhistoriska värdena.

Som grund för urvalet av miljöer ligger flera kriterier som vanligtvis samverkar i olika avseenden. Miljöer har valts ut för att de:

- 1) innehåller ett kontinuerligt format landskap med många spår från olika tidsperioder. Exempel är miljön kring Åsbräcka.
- 2) speglar ett framträdande fenomen eller skede i traktens historia. Exempel är fall- och slussområdet i Lilla Edet.
- 3) innehåller särskilt välbevarade miljöer som kräver extra hänsyn. Exempel är kyrkomiljöerna och bebyggelsemiljöerna såsom den kring Tösslanda.
- 4) har stor betydelse som samlingspunkt kring kulturarvet för bygdens människor men som också är en resurs för utifrån kommande som vill lära sig mer om trakten. Exempel är hembygdsgårdarna och övriga platser förvaltade av hembygdsföreningarna samt Lödöse museum.
- 5) har tydliga pedagogiska kvaliteter. Det gäller exempelvis för flera av fornlämningsmiljöerna men också för objekt som spånhyveln i Hälleröd eller områdena kring Utby och Prässebokärr med sin rikedom av kulturlämningar.
- 6) är en god representant för fenomen eller skeenden som finns på många håll i kommunen. Exempel är kvarn- och såglämningarna i Lödöse, torplämningarna kring Utby som är goda representanter för alla de lämningar som finns i skogarna och utmed kommunens olika vattendrag.

De utpekade miljöerna har således ett brett och varierat innehåll som tillsammans ger en bild av Lilla Edets kommun, dess kulturhistoria och identitet.

Meningen är inte att tiden förväntas stå still i de utpekade miljöerna. De innehåller kulturhistoriska kvaliteter, värden och sammanhang som kräver hänsyn i kommande planering eller utveckling.

Vägminnen

Under arbetet med att ta fram kulturarvsplanen formades ett samverkansprojekt kring kommunens vägminnen. Aktörer var vägverket, museet och hembygdsrörelsen.

KULTURMILJÖVÅRD

Riksintressen och förordnanden

Riksintresse kulturmiljövård

Fornlämningsområde

Bevarandeplaner och inventeringar

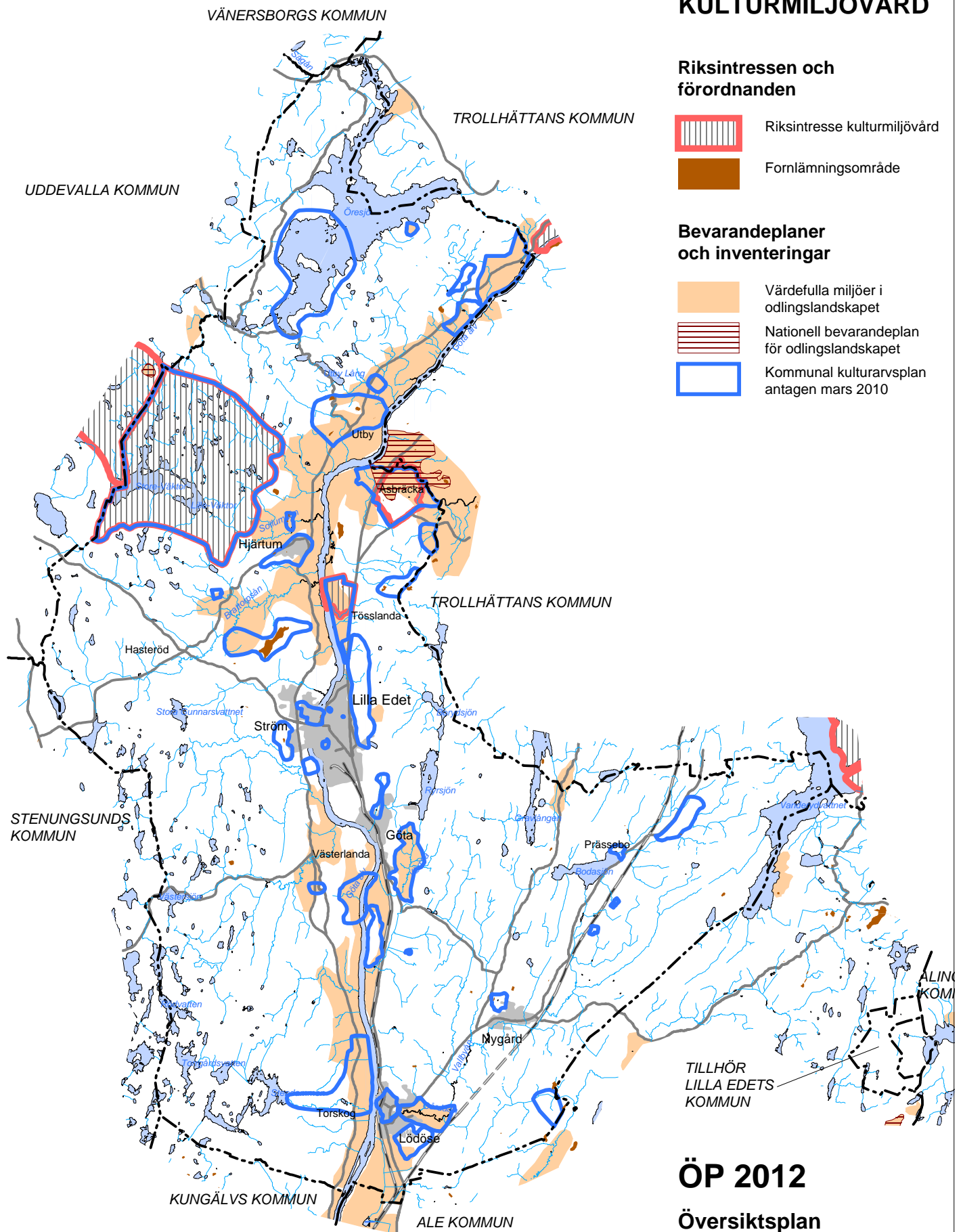
Värdefulla miljöer i odlingslandskapet

Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet

Kommunal kulturarvsplan antagen mars 2010

0 3 km 6 km

Skala 1:150 000 i A4
Rådhuset Arkitekter AB
Samhällsplanering & Miljö

ÖP 2012

Översiktsplan Lilla Edets kommun

Antagen 2012-06-13

Värdefulla odlingslandskap

Odlingslandskapet är en viktig del av vår historia och har stor betydelse för kulturmiljön på landsbygden. I odlingslandskapet finns också viktiga livsmiljöer för djur och växter. Det småskaliga och mångformiga odlingslandskapet är dock en landskapstyp som är hotad genom igenväxning och som därigenom håller på att försvinna. I länsstyrelsens program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturvärden redovisas totalt 12 områden med sådana värden inom Lilla Edets kommun. Stora delar av odlingslandskapet i Göta älvs dalgång med biflöden ingår i den regionala bevarandeplanen. Runt Slumpån finns ett område som även ingår i den nationella bevarandeplanen.

Av utpekade områden med bevarandevärda odlingslandskap ingår stora delar i den antagna kulturarvsplanen och i den antagna naturvårdsplanen.

Kommunens ställningstagande

Det är viktigt att samhällsutvecklingen bygger på kunskap, förståelse och insikt i olika tiders livsformer. Därför bör kulturhistoriskt värdefulla odlingslandskap och bebyggelsemiljöer samt andra historiska lämningar bevaras.

Ny bebyggelse på landsbygden bör, både vad gäller lokalisering och utformning, ges en karaktär som ansluter till den befintliga.

Stor hänsyn ska tas till kulturmiljön vid beslut om förändringar inom eller i anslutning till de områden som är utpekade kulturmiljöer i Kulturarvsplanen. Särskilt värdefulla miljöer ska bevaras och säkerställas för framtiden. Rekommendationer i Kulturarvsplanen ska följas vid bygglov och planläggning.

Friluftsliv och rekreation

Allmänt

För många kommuninvånare är närheten till naturen en viktig anledning till att man vill bo och leva i kommunen. Den variationsrika naturen med stort inslag av sjöar, stora tysta opåverkade områden, bra fritidsfiske osv innebär att delar av kommunen också är viktiga för regionen och utgör en stor potential för naturturism.

Riksintresseområden för friluftsliv

Följande områden av riksintresse för friluftsliv ligger inom Lilla Edets kommun men sträcker sig över kommungränsen:

Bredfjället (FP 6) Värdena finns i strövande, vandring, skid- och skridskoåkning, fritidsfiske, bad, natur- och kulturstudier, bär- och svamplockning. Lättillgängligt med flera stigar och leder.

Svartedalen (FP 7) Värdena finns i strövande, vandring, fritidsfiske, naturstudier, bad, bär- och svamplockning. Lättillgängligt i regionen.

Göta älv (FP 5) Värdena finns i båtsport, fritidsfiske, natur- och kulturstudier. Stor betydelse för båtsport som del i förbindelse Västerhavet – Väneren - Göta kanal – Vättern – Östersjön

Risvedenområdet (FP 8) Värdena finns i strövande, vandring, fritidsfiske, natur- och kulturstudier, bär- och svamplockning.

Friluftsliv

Närrekreation och strövområden

Tillgången till närrekreations- och strövområden är av stor betydelse för folkhälsan.

Närrekreationsområden kan innehålla både natur och anläggningar för sport- och fritid. Närhet och tillgänglighet är viktigt för den dagliga användningen. I kommunen finns sådana områden i och intill tätorterna Lilla Edet/Göta, Lödöse, Nygård och Hjärtum.

Strövområden är större, ostörda naturområden med vandringsleder, grillplatser, vindskydd osv. De används vanligtvis för planerade utflykter och naturupplevelser. Besöken utgår ofta från en parkering med informationstavla. Områden vid Våktorsjöarna – Hultet - Lysevattnet, Utby, Gunnarsvattnet – Silevattnet – Västersjön, Madryrsbergen – Långemossen – Bredmossen, Mordgäldsskogen-Vandreydvattnet, Risveden (i del av Lilla Edets kommun) och Svartedalen är välbesökta strövområden.

Strövområden

Våktorsjöområdet –Hultet – Lysevattnet
Utbyområdet
Gunnarsvattnet – Silevattnet – Västersjön
Madryrsbergen – Långemossen – Bredmossen
Svartedalen
Mordgäldsskogen-Vandreydvattnet
Risveden (i del av Lilla Edets kommun)

Närrekreationsområden

Ryrsjö – Högstorpsområdet
Pingstalund – Spetalsbergen
Hjärtum
Nygård

Vandringsleder och cykelleder

Flera vandringleder med beskrivningar har ordnats i kommunens olika delar. Förutom kortare leder i natur- och strövområden, går Bohusleden genom kommunens västra delar. I Västerlanda finns en pilgrimsled mellan kyrkan och St Olofs källa.

Sverigeleden är en markerad cykelled som går igenom kommunen. Den går väster om älven från Trollhättan, genom Hjærtum och över bron i Lilla Edet. Genom Lilla Edet och Göta går den i huvudsak på cykelvägar. Från Göta följer leden mindre vägar förbi Tunge till Nygård och vidare till Hålanda. I Nygård går Västgötaleden norrut förbi Prässebo mot Upphärad. I övrigt är flera grusvägar populära för utflykter på cykel. Med terrängcyklar används även andra leder och stigar till cykling.

Badplatser

Stor sjörikedom innebär goda möjligheter till naturbad utan anläggningar. På kartan redovisas endast kommunala badplatser som är anlagda med trappor, badbryggor och liknande. De finns i Lille-Väktor, Borydsjön och Bodasjön.

Fritidsfiske

I kommunen bedrivs ett omfattande fritidsfiske. Flera fiskvårdsområdesföreningar har bildats för att allmänheten ska ha tillgång till fisket i sjöar och vattendrag. Laxfisket i Göta älv har även stor betydelse för turismen.

Båtliv och småbåtshamnar

Göta älv är ett populärt turiststråk för fritidsbåtar. Det finns en mindre gästhamn norr om Ströms sluss. Det saknas serviceanläggning. Behovet finns av en större gästhamn med serviceanläggning.

I Rödvattnet bedrivs organiserad vattenskidåkning och Ryrnsjön används för träning och tävling i rodd.

Ridsport

I Göta finns en ridanläggning, Bertilsgården, som drivs med kommunalt bistånd. Sporten kräver anläggningar för ridhus, stall, ridbanor, rasthagar och naturområden med ridstigar. Ridsport bedrivs också privat, med egna hästar och i mindre anläggningar, bl a finns en ridbana vid Nygård. Ridanläggningar betraktas som störande verksamheter med skyddsavstånd till planlagd bostadsbebyggelse. Skyddsavståndet bör vara minst 200 m men kan variera beroende på terräng och vegetation.

Övriga sport- och idrottsanläggningar

Flera olika sporter och fritidsaktiviteter finns möjlighet att utöva i kommunen. Fotbollsplaner eller idrottsplatser finns i alla tätorter. I centralorten Lilla Edet finns ett äldre badhus, bowlinghall, sporthall, tennishall och judohall. I Lödöse finns en ny ishall och Tingbergshallen, en idrottshall som endast används av föreningar. Strömshallen, Fuxernahallen och Tingbergsskolans idrottshall är skolornas idrottsbodar som används av föreningar efter skoltid. I Västerlandaskolan finns också en liten gymnastiksal som används av föreningar.

Fiskevatten

Öresjö

Väktorsjöarna, Hålerersjön, Bråtesjön mfl
Stora Gunnarsvattnet

Västersjön, Rödvattnet, Stendammen mfl
Göta älv uppströms Lilla Edets kraftverk
samt Slumpån

Lilla Edets laxfiske

Göta älv nedströms Lilla Edets kraftverk

Ryrnsjön och Borydsjön

Bodasjön

Vanderydvattnet

Kommunala idrotts- anläggningar

Billerödsvallen, Hjærtum – fotboll

Strömsvallen, Ström – fotboll

Grunnevi, Västerlanda – fotboll

Ekaråsen, Lilla Edet – fotboll, friidrott

Stommen, Lilla Edet

Ryrnsjövallen, Göta – fotboll

Bertilsgården, Göta – ridsport

Ryrnsjön friluftsanläggning, Göta – rodd,
motion

Torpet Stickebacken, Göta – hundsport

Tingevi, Lödöse – fotboll

Hedens IP, Lödöse – fotboll, friidrott

Tingbergshallen, Lödöse

Gårdarinken, Lödöse – ishockey, konst-
åkning, allmän åkning

Alevi, Nygård – fotboll, friidrott

Skjutbanor

Stora skogsområden ger möjlighet till en omfattande jakt som kräver övning på skjutbana. Det finns olika typer av skjutbanor i kommunen. Skjutbanor är pga buller störande verksamhet med skyddsavstånd till planlagd bostadsbebyggelse på minst 200 m.

Motorbana

På Högstorp i Lilla Edet finns en anläggning för motorsport. Motorbanor är pga buller störande verksamhet med skyddsavstånd till planlagd bostadsbebyggelse på minst 300 m.

Skjutbanor

Hjärtum Torp – lerduveskyttebana

Hjärtum – älgskyttebana

Blixered Tössalanda – pistolskyttebana

Ryrsjön – skjutbana

Nygård – älgskyttebana

Kommunens ställningstagande

Det är viktigt att bevara och utveckla möjligheterna till en aktiv fritid såväl i anslutning till tätorterna som i välbelägna, mer orörda naturområden med stora friluftsvärden.

VÄNERSBORGS KOMMUN

TROLLHÄTTANS KOMMUN

UDDEVALLA KOMMUN

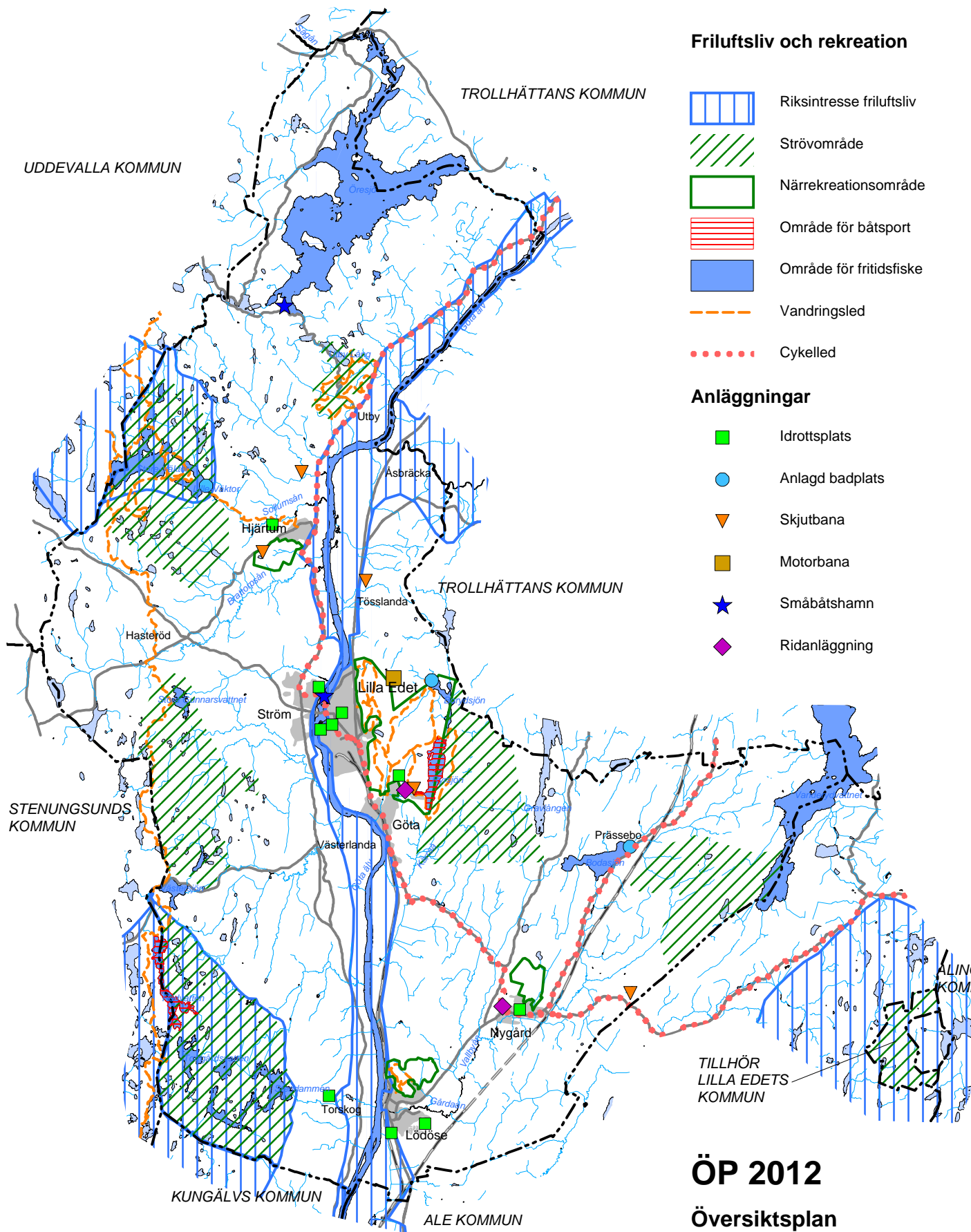
FRILUFTSLIV

Friluftsliv och rekreation

- Riksintresse friluftsliv
- Strövmråde
- Närreklamationsområde
- Område för båtsport
- Område för fritidsfiske
- Vandringssled
- Cykelled

Anläggningar

- Idrottsplats
- Anlagd badplats
- Skjutbana
- Motorbana
- Småbåtshamn
- Ridanläggning

0 3 km 6 km

Skala 1:150 000 i A4
Rådhuset Arkitekter AB
Samhällsplanering & Miljö

ÖP 2012

Översiktsplan Lilla Edets kommun

Antagen 2012-06-13

Miljöskydd, hälsa och säkerhet

Allmänt

Miljö, hälsa och säkerhet är centrala begrepp i samhällsplaneringen och lyfts särskilt fram i både plan- och bygglagen och miljöbalken. Olika miljö- och riskfaktorer kan direkt eller indirekt påverka enskilda människors hälsa och säkerhet, liksom också miljön som helhet.

Miljöer som kan vara särskilt känsliga för störningar och påverkan är t ex:

- Bostadsbebyggelse utefter starkt trafikerade vägar
- Bostadsbebyggelse och anläggningar i närheten av stora industrier
- Försurningskänsliga mark- och vattenområden
- Särskilt känsliga och värdefulla natur- och kulturmiljöer

Luft

Luftföroreningar kan påverka människors hälsa, försura sjöar och vattendrag och medföra korrosionsskador. Luftföroreningar bidrar också till växthuseffekten. Vägtrafik samt ved- och oljeeldning är de dominerande föroreningskällorna.

Luftmiljön i Lilla Edets kommun är överlag god och marginalerna till gällande miljökvalitetsnormer och riktvärden är betryggande.

Utsläppen från uppvärmning av enskilda bostäder och panncentraler i Lilla Edets tätort har minskat genom utbyggnad av fjärrvärmenätet samt genom att många hushåll övergår från oljeeldning till andra värmekällor. Bl a har ett av kommunens klimatinvesteringsprojekt, KLIMP 1, inneburit bidragsmöjligheter för fastighetsägare som installerar solfångare eller pellets pannor. Sammanlagt under bidragstiden har bidrag utgått till 430 pelletsanläggningar, 187 vedpannor, 73 solvärmeanläggningar och 117 ackumulatortankar.

Miljökvalitetsnormer för utomhusluft

Regeringen har utfärdat en förordning med miljökvalitetsnormer (MKN) för utomhusluft. Normerna syftar till att skydda människors hälsa och miljön. De ämnen som reglerades från början är kvävedioxid/kväveoxider, svaveldioxid och bly. Förordningen har sedan dess reviderats ett antal gånger och kompletterats med ytterligare normer, för partiklar (PM10 och PM2,5), bensen, kolmonoxid, ozon, arsenik, kadmium, nickel och bens(a)pyren. Normerna baseras huvudsakligen på krav i EU-direktiv. Förordningen heter idag Luftkvalitetsförordning (2010:477).

Kommunens ställningstagande

Det är viktigt att den fysiska planeringen uppmärksammar energifrågor och transportlösningar särskilt med avseende på minskad energianvändning och förnybara energikällor.

Kommunen ingår i GRs luftvårdsprogram och inom ramen för detta görs regelbundna luftmiljömätningar och beräkningar för kontroll av att gällande miljökvalitetsnormer inte överskrids.

Vatten

Göta älv med avrinningsområde

Göta älv är Göteborgsregionens största och viktigaste vattentäkt. Älven är även kommunens huvudvattentäkt med Lilla Edets vattenverk som försörjer Lilla Edet, Ström, Göta, Lödöse och Nygård. Skyddsföreskrifter för Göta älv som vattentäkt håller på att tas fram. Göta älvs avrinningsområde täcker hela Lilla Edets kommun utom området runt Öresjö och västerut.

Kommunens avsikt är att parallellt med arbetet med skyddsföreskrifter för Göta älv även ta fram skyddsområden och föreskrifter för mindre vattentäkter i kommunen. De är tre kommunala vattentäkter i Hjärtum, Utby och Västerlanda samt tre samfälliga vattentäkter i Metholmen, Hasteröd och Västersjön.

Köperödssjöarnas vattentäkt

Nordvästra delen av kommunen runt Öresjö omfattas av vattenskyddsområde för Köperödssjöarnas vattentäkt i Uddevalla kommun. Länsstyrelsen beslutade i augusti 2009 om områdets omfattning och skyddsföreskrifter. Föreskrifterna gäller bl a hantering av petroleum och andra för grundvattnet skadliga ämnen; yrkesmässig användning av kemiska bekämpningsmedel; växtnäingsämnen; upplag av avfall, förorenade massor och skogsbruksprodukter; täktverksamhet och markarbeten; energianläggningar och vattenutvinning; transporter av farligt gods samt skyltning.

Enskilda vattentäkter

Flera bebyggelseområden försörjs med dricksvatten från grundvattentäkter liksom enskilda fastigheter utanför det kommunala VA-nätet. De grävda brunnarna ersätts alltmer av borrhade brunnar. Höga halter av radon i grundvatten från bergborrade brunnar är vanliga i delar av kommunen. I södra delen av kommunen förekommer på vissa platser även problem med höga fluorhalter i dricksvattnet.

Områden med VA-problem

Fritidsbebyggelse i kommunen används i ökad utsträckning för boende under hela eller större delen av året. Avloppsanläggningarna i dessa områden är i regel inte utformade för den belastning de har idag. Risk för förorening av vattentäkter, vattendrag och sjöar tenderar öka, varför en utredning om områden med va-problem behöver genomföras.

Miljökvalitetsnormer för vattenförekomster

Det finns fem vattenmyndigheter i Sverige. Lilla Edets kommun ligger i Västerhavets vattendistrikt, där vattenmyndigheten ligger hos länsstyrelsen i Västra Götaland. Vattendelegationen beslutar om miljökvalitetsnormerna, som uttrycker den kvalitet en vattenförekomst ska ha vid en viss tidpunkt. Den nya vattenförvaltningen i landet grundar sig på EU:s vattendirektiv, som gäller sedan år 2000.

Huvudregeln är att alla vattenförekomster ska uppnå normen god ekologisk och kemisk status till år 2015 eller år 2021 och att statusen inte får försämrats. I Lilla Edets kommun gäller generellt 2021 som målfår. Om den aktuella statusen bedömts som god eller hög och det bedöms att det inte finns någon risk för försämring ska normen fastställas till god respektive hög status till 2015 eller 2021, det vill säga ingen försämring får ske från nuvarande status. Om prognosen är att statusen kan komma att försämrats måste åtgärder vidtas för att bibehålla vattenkvaliteten.

För grundvattenförekomster gäller både kvalitativa kemiska krav och kvantitativa kvalitetskrav. Kraven preciseras SGU:s föreskrifter. Kemiska kvalitetskrav gäller bl.a. för bekämpningsmedel, nitrat, ammonium och metaller. Det kvantitativa kvalitetskravet gäller balansen mellan uttag och nybildning av grundvattnet. Kraven syftar till att god kemisk status och god kvantitativ status ska uppnås den 22 december 2015.

Lilla Edets kommun innehåller 14 vattenförekomster som berörs av miljökvalitetsnormerna. Flera av dem är delsträckor av Göta älv eller biflöden. Av dessa vattendrag är det Gårdaån som är mest påverkad. Den bedöms ha otillfredsställande ekologisk status och kräver därför de största insatserna. Gårdaån är drabbad av flera miljöproblem. Övergödning är ett problem som till stor del beror på avlopp från bebyggelse samt påverkan från jordbruk. Det är väsentligt att Gårdaån och dess biflöden skyddas i möjligaste mån. Även övriga, mindre vattendrag kan vara drabbade av övergödning. Påverkan bör därför särskilt studeras i samband med nyetableringar på landsbygden.

Kommunens ställningstagande

Ny bebyggelse ska lokaliseras och utformas på ett sådant sätt att kvaliteten på närliggande vattendrag inte riskerar att försämrats. Detta innebär att statusen på vattendragen som kan påverkas av en byggnad eller en verksamhet ska vara känd och bedömas tåla ytterligare belastning innan bygglov eller miljötillstånd ges. Det innebär också att nybyggnation inte tillåts om inte avloppsfrågan kan lösas tillfredsställande och att bebyggelse främst ska lokaliseras så att den kan anslutas till ett kommunalt VA-nät. I Gårdaåns avrinningsområde bör extra hänsyn tas och tillåtandet av enskilda avlopp ske mycket restriktivt. Det bör utredas om Gårdaåns dalgång mellan Lödöse och Nygård, eventuellt ända upp till Prässebo, kan bli ett VA-verksamhetsområde.

Avloppsförsörjningen i områden med va-problem kommer att utredas inom ramen för en kommuntäckande VA-försörjningsplan.

Radon

SGU har på uppdrag av Lilla Edets kommun tagit fram en översiktlig radonriskkarta. Denna blev klar i aug 2009. I stora delar av kommunen har berggrunden och jordarterna normala uran- och radonhalter med bedömd normalrisk för radon. Det gäller även isälvsedimenten förutom de i Hjærtum som bedöms utgöra eventuellt högriskområde.

Områden med blottade pegmatiter och sk RA-granit (äldre ögongranit) med förhöjd halter av uran och radon har bedömts som högriskområden. Dessa områden ligger i delar av Hjærtum men även runt Lödöse och Nygård finns

områden med risk för höga radonhalter liksom på andra platser där pegmatit eller granit går i dagen. Områden där delvis blottad berggrund med gångar av pegmatit och/eller granit med förhöjda uranhalter bedöms som eventuella högriskområden. Områden med leriga eller siltiga sediment med en mäktighet över 2 m bedöms som lågriskområden. Detta gäller runt Göta älv samt en del åar och sjöar. Fyllnadsmaterial bestående av granitkross kan också ge hög radonavgång liksom sprickzoner i berggrunden även på normalriskmark.

Med radonsäkert byggande kan radongasen förhindras att tränga in i husen.

Socialstyrelsen har 2004 beslutat införa nya riktvärden för radongashalt i inomhusluften i bostäder. För alla bostäder oberoende av när de är byggda gäller att riktvärdet 200 Bq/m³ rumsluft inte bör överskridas. (Diskussioner om sänkning av riktvärdet till 100 Bq/m³ pågår).

Radon i grundvattnet förekommer i områdena med RA-granit och/eller pegmatit. Socialstyrelsens riktvärde 1000 Bq/l överskrids i flera av de bergbore brunnarna i dessa områden.

Kommunens ställningstagande

Kommunen ska tillämpa Strålsäkerhetsmyndighetens och Socialstyrelsens råd i samband med detaljpanelläggning och nybyggande. Radonsäkert byggande ska tillämpas i högriskområden och radonskyddat i övriga områden.

Skredrisk

Statens Geotekniska Institut (SGI) har på regeringens uppdrag utfört en kartering av skredrisker längs Göta älv. Resultatet redovisas i rapporten *Skredrisker i Göta äldalen i ett förändrat klimat* (SGI 2012). Skredriskerna har värderats för olika delsträckor längs älven i dagens klimat och i ett framtida klimat. Karterat område med skredrisker framgår av karta. Tidigare undersökningar och karteringar av skredrisker och stabilitet har inarbetats i materialet.

Inom Lilla Edets kommun finns de största skredriskerna i dagens klimat i flera områden med kvicklera på båda sidor om älven i Lilla Edets tätort och norrut längs älven, varav ett större område vid gamla pappersbruket. Ett förändrat klimat bedöms påverka sannolikheten för skred i varierande grad mellan ”liten” och ”måttlig” längs älvens sträckning i hela kommunen.

Kartorna ”Intressen och anspråk” under ”Samhällets utveckling” är upprättade med utgångspunkten att eventuella skredriskområden är utredda och åtgärdade

Kommunens ställningstagande

Ny bebyggelse bör endast tillåtas på mark där geoteknisk utredning eller bedömning av sakkunnig visat att stabiliteten är betryggande. Vid detaljplanering kan även bergsstabilitet och erosionsrisk behöva utredas.

Inom område med skredrisk avser kommunen upprätta områdesbestämmelser för att reglera möjligheten att bygga eller utföra andra belastningshöjande åtgärder utanför detaljplan.

Kommunen ska utarbeta en strategi för hantering av utredningar av kontroll och åtgärder inom befintliga bebyggelseområden i områden med skredrisk.

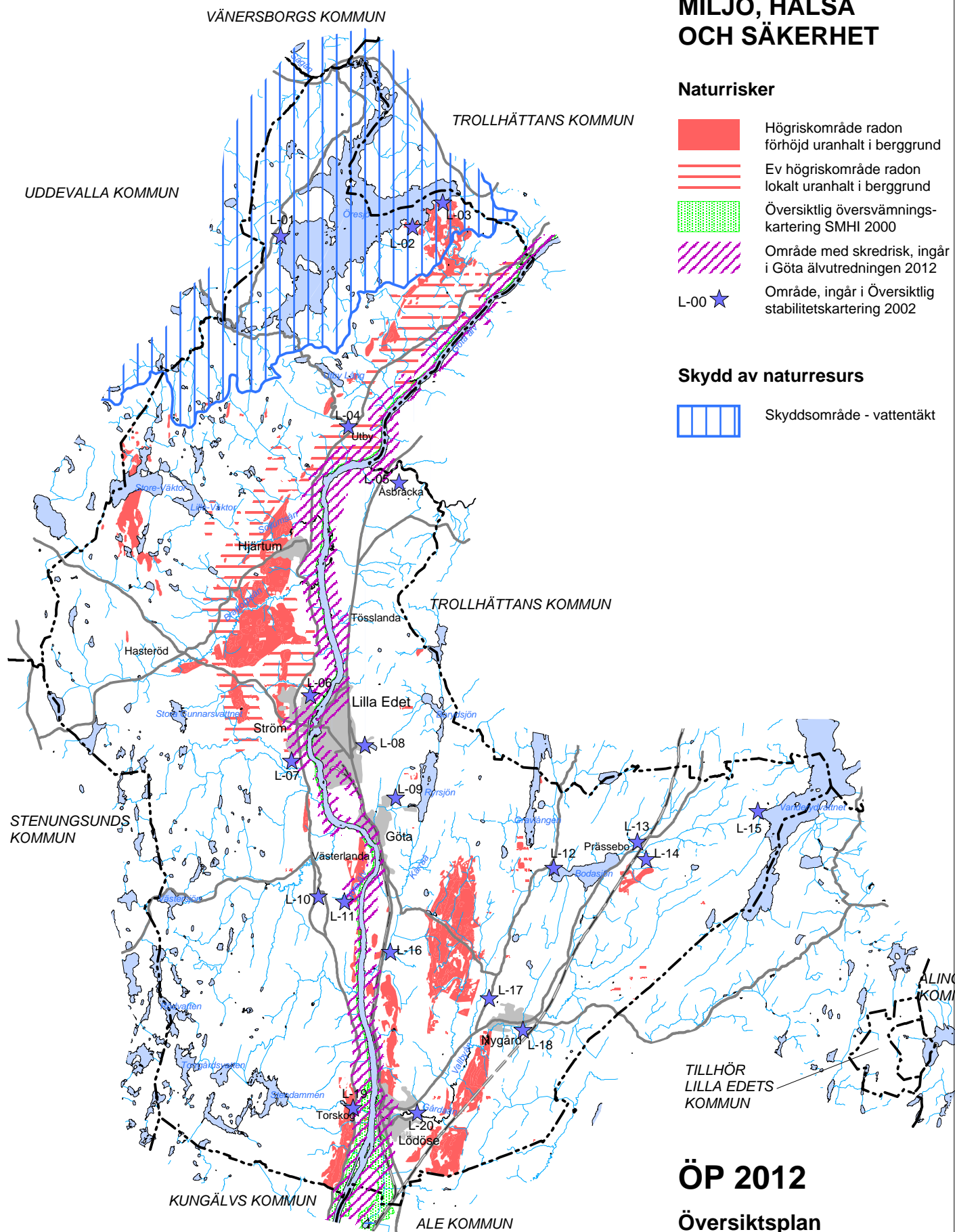
MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

Naturrisker

- Högriskområde radon förhöjd uranhalt i berggrund
- Ev högriskområde radon lokalt uranhalt i berggrund
- Översiktlig översvämningskartering SMHI 2000
- Område med skredrisk, ingår i Göta älvtredningen 2012
- L-00 Område, ingår i Översiktlig stabilitetskartering 2002

Skydd av naturresurs

- Skyddsområde - vattentäkt

0 3 km 6 km

Skala 1:150 000 i A4
Rådhuset Arkitekter AB
Samhällsplanering & Miljö

ÖP 2012

**Översiktsplan
Lilla Edets kommun**

Antagen 2012-06-13

Översvämningsrisk

En översiktlig översvämningskartering gjordes 2000 av SMHI och Räddningsverket. Rapporten heter ”Översiktlig översvämningskartering längs Göta älv och Nordre älv. Rapport nr 15.” Den finns på kommunens Miljö- och byggnämnd.

En översyn av översvämningsriskerna utmed Göta älv pågår. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap kommer att redovisa omfattningen vid olika scenarier för berörda områden på kartor med ökad noggrannhet. I Lilla Edets kommun är det främst söder om Lödöse som större markområden kan bli översvämmade. Det finns även mindre områden utmed älven där stränderna är flackare vilket innebär en risk för översvämmning. Efter omfattande regn och stormar kan även andra vattendrag stiga så mycket att stränderna utefter dessa vattendrag översvämmas. I kombination med stor skredrisk är situationen särskilt besvärlig.

Kommunens ställningstagande

Ny bebyggelse tillåts endast med lägsta byggnadsnivå + 2.40 m över medelvattenhöjden vid Gårdaåns mynning. Höjden ska revideras när översynen av översvämningsriskerna är klar.

Avfall

Insamling av sopor, skötsel och drift av Återvinningscentrum i Göta (ÅVC) samt slamsugning utförs på entreprenad och upphandlas regelbundet.

Hushållsavfall samlas in via kärl hos abonnenterna. Kärlen storlek beror av behovet och tömmes vanligtvis var 14:e dag.

Vid ÅVC tas det mesta hushållsavfall emot, inklusive farligt avfall men exklusive rötbart avfall. Den som kommer dit sorterar själv sitt avfall. Även visst avfall med producentansvar tas emot vid ÅVC. Entreprenören ser till att det som samlas in skickas vidare till annan mottagare för antingen materialåtervinning, energiutvinning eller destruktion. Förpackningar och småbatterier kan man dessutom lämna vid återvinningsstationer, som finns utplacerade vid ett flertal ställen i kommunen. Tidningar samlas in av olika idrottsföreningar i respektives del av kommunen.

Den som så önskar får lov, efter godkännande från Miljöavdelningen, att själv kompostera sitt biologiska avfall.

Det slam som hämtas vid enskilda avlopp körs till avloppsreningsverket i Lilla Edet och blandas med övrigt inkommande spillvatten och rötas.

Lilla Edets kommun har i dagsläget ingen deponi. Högstorpsdeponin har slutat att ta emot avfall och håller på att sluttäckas. När sluttäckningen är klar kommer den gamla deponin att vara en beväxt kulle. Det lakvatten som deponin avger kommer dock under flera år fram i tiden att hållas under uppsikt. Intill Högstorpsdeponin finns en komposteringsanläggning som tar emot i huvudsak rötat slam från avloppsreningsverket samt park- och trädgårdsavfall från ÅVC.

Vad den färdiga jorden som idag används till sluttäckningen av Högstorpsdeponin ska användas till när deponin är sluttäckt, är inte fastställt.

Avfall som uppstår hos företag är inte en kommunal angelägenhet förutom "rent" hushållslikt avfall. Respektive verksamhetsutövare ansvarar själv för kvittblivningen av sitt avfall.

Göteborgsregionens kommunalförbund har tagit fram en gemensam avfallsplan för de 13 kommunerna i regionen. Planen anger de mål som medlemskommunerna ska arbeta mot för år 2020. Handlingsplaner med konkreta åtgärder kommer att tas fram vartannat år som en del i kommunernas verksamhetsplanering. Planen ska vara vägledande bl a vid planering av nya bostads- eller verksamhetsområden och vid prövning av bygglov.

Förorenad mark

Gamla avfallsdeponier och områden där det tidigare bedrivits eller bedrivs miljöfarlig verksamhet kan utgöra en risk för grund- och ytvatten. Länsstyrelsens inventering av sk MIFO-objekt visar att det finns ca 120 platser i kommunen med potentiellt förorenade områden.

Utmed Göta älv finns flera platser med förorenad mark. Det är mindre båtvarv, tegelbruk mm från början av 1900-talet men även större områden från senare tid. Markområden vid Lödöse varv, pappersbruken Edet, Inland, Göta och andra industrier är några exempel som där det finns områden med föroreningar. Risker i samband med skred ska bedömas i den stabilitets- och erosionsutredning som SGI håller på att sammanställa.

Det kan även förekomma förorenad mark i mindre skala i områden där det bedrivs eller har bedrivits verksamheter och där olika typer av kemikalier har hanterats. Exempel på sådana verksamheter är bensinstationer, verkstäder m.m.

Kommunens ställningstagande

Vid planläggning eller annan exploatering av områden där det kan förekomma förorenad mark ska marken undersökas i samband med att plan upprättas. Om föroreningar förekommer ska dessa åtgärdas innan marken får bebyggas.

Buller

De mest betydande källorna till bullerstörningar i kommunen är väg- och järnvägstrafiken. Detta gäller främst väg E45 och Norge/Vänerbanan men även vid väg 167. Buller alstras också vid vissa industrier, tåktverksamheter, skjutbanor och motorbanan. Även vindkraftverk är möjliga bullerkällor som vid en utbyggnad kan riskera att orsaka störningar för omgivningen.

För trafikbuller finns vägledande riktvärden. Riktvärdena inomhus är 30 dBA för ekvivalent ljudnivå (= medelljudnivå) och 45 dBA för maximal ljudnivå nattetid. Utomhusnivån bör inte överstiga 55 dBA ekvivalent ljudnivå.

För industribuller finns riktlinjer som har status av gällande Allmänna råd. I bostäder mm är riktvärdena för ekvivalent ljudnivå kl. 07-18 50 (55*) dBA, kl. 18-22 45 (50*) dBA och kl. 22-07 40 (45*) dBA. För maximal ljudnivå gäller 55 (55*) dBA. Ljudnivåer inom (*) avser befintlig industri.

Kommunens ställningstagande

Ny bostadsbebyggelse ska lokaliseras och utformas på ett sådant sätt att bullerstörningar över gällande riktvärden (enligt Boverkets allmänna råd) inte uppkommer från väg, järnväg eller verksamhet. Särskild bullerutredning ska genomföras vid planering av bebyggelse och tillståndsprövning inom 150 m från Norge/Vänerbanan eller E45. I anslutning till den nya tågstationen kan den ortsvanliga störningsnivån för storstaden komma att tillämpas.

Elektromagnetiska fält mm

Effekter på människor av elektromagnetiska fält från bl.a. kraftledningar och sändare för mobiltelefoni har på senare tid aktualiserats. Gränsvärden för allmänhetens exponering saknas. Strålsäkerhetsmyndigheten och Socialstyrelsen har dock gett ut allmänna råd om försiktighet och hänsyn vid lokalisering av ny bebyggelse, nya kraftledningar och elektriska anläggningar, så att exponering för magnetfälten begränsas.

Kommunens ställningstagande

Kommunen ska tillämpa Strålsäkerhetsmyndighetens och Socialstyrelsens råd och föreskrifter, till exempel starkströmsföreskrifter, i samband med detaljplanläggning och nybyggande. Se avsnittet "Energi". I närheten av befintlig eller planerad 400 kV-ledning ska nya byggnader där människor vistas varaktigt placeras minst 130 meter från ledningen

Transporter med farligt gods

Transportolyckor längs större vägar och järnvägar utgör stor risk för olyckor med farligt gods. I Lilla Edet är E45, järnvägen Norge-Vänerbanan och farleden i Göta älv primära transportleder för farligt gods. Inom 150 m avstånd från dessa transportleder krävs riskanalys vid planläggning för nybyggnation eller förändrad markanvändning. För farleden i Göta älv gäller avståndet 200 m från farledens mittlinje.

Kommunens ställningstagande

Inom 150 m respektive 200 m (farleden) avstånd från transportleder för farligt gods krävs riskutredning med riskanalys vid planläggning för nybyggnation eller förändrad markanvändning.

Räddningstjänst

Räddningstjänsten i Lilla Edets kommun har en station i Lilla Edet och en insatsbil stationerad i Lödöse.

Bebyggelse i tätorterna Lilla Edet/Ström/Göta och Lödöse nås inom 10 minuters insatstid och huvuddelen av övriga kommunen nås inom 20 minuters insatstid. Genom samarbetsavtal med NÄRF hålls insatstiden för norra kom-

mundelen under 20 minuter. Inom dessa områden gäller olika krav på byggnaders brandklass enligt kommunens räddningstjänstplan.

I västra och södra delarna av Västerlanda överstiger insatstiden 20 minuter. Här gäller särskilda krav på byggnaders utformning (bl a högst 3 våningar) och på hur verksamhet får bedrivas.

Översyn av gällande räddningstjänstplan pågår.

Kommunens ställningstagande

Rekommenderade insatstider enligt räddningstjänstplanen ska tillämpas vid planläggning, lokalisering- och bygglovsprövning, bl a vad gäller brandklass och utrymning.

Verksamheter med särskilda risker eller störningar

På karta ”Miljö, hälsa och säkerhet” har markerats sådana verksamheter och anläggningar som kan påverka omgivningen med tex luktstörningar, buller eller andra störningar. Vid avgränsning av respektive störningsområde har Naturvårdsverkets riktlinjer i rapporten ”Bättre plats för arbete” används tillsammans med en bedömning av arten av störningar. De anläggningar som bedömts ur denna synpunkt är täkter, vindkraftanläggningar, ridanläggning, skjutbanor och motorbana.

På några platser finns farlig verksamhet. Som exempel kan nämnas bensinstationer eller annan verksamhet som hanterar brandfarliga vätskor eller gaser.

Kommunens ställningstagande

Boverkets allmänna råd 1995:5, ”Bättre plats för arbete”, ska tillämpas vid planläggning och lovprövning.

Riskutredningar ska alltid utföras vid planläggning och lovprövning i närheten (mindre än 150 m) av farlig verksamhet.

Totalförsvaret

Mark- och vattenområden av betydelse för totalförsvaret ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt motverka totalförsvarets intressen.

Totalförsvaret har intressen inom kommunen. De redovisas dock inte här eller på annat sätt på karta förutom sk stoppområden för vindkraftverk kring militära flygplatser. Stoppområdet kring Såtenäs Råda flottflygplats berör Lilla Edets kommun. Kännedom om totalförsvarets intressen finns hos länsstyrelsen, som också ansvarar för intressebevakning vid planläggning, lov- och tillståndsprövning. Även kommunens Miljö- och byggnämnd har kännedom om totalförsvarets intressen.

Kommunens ställningstagande

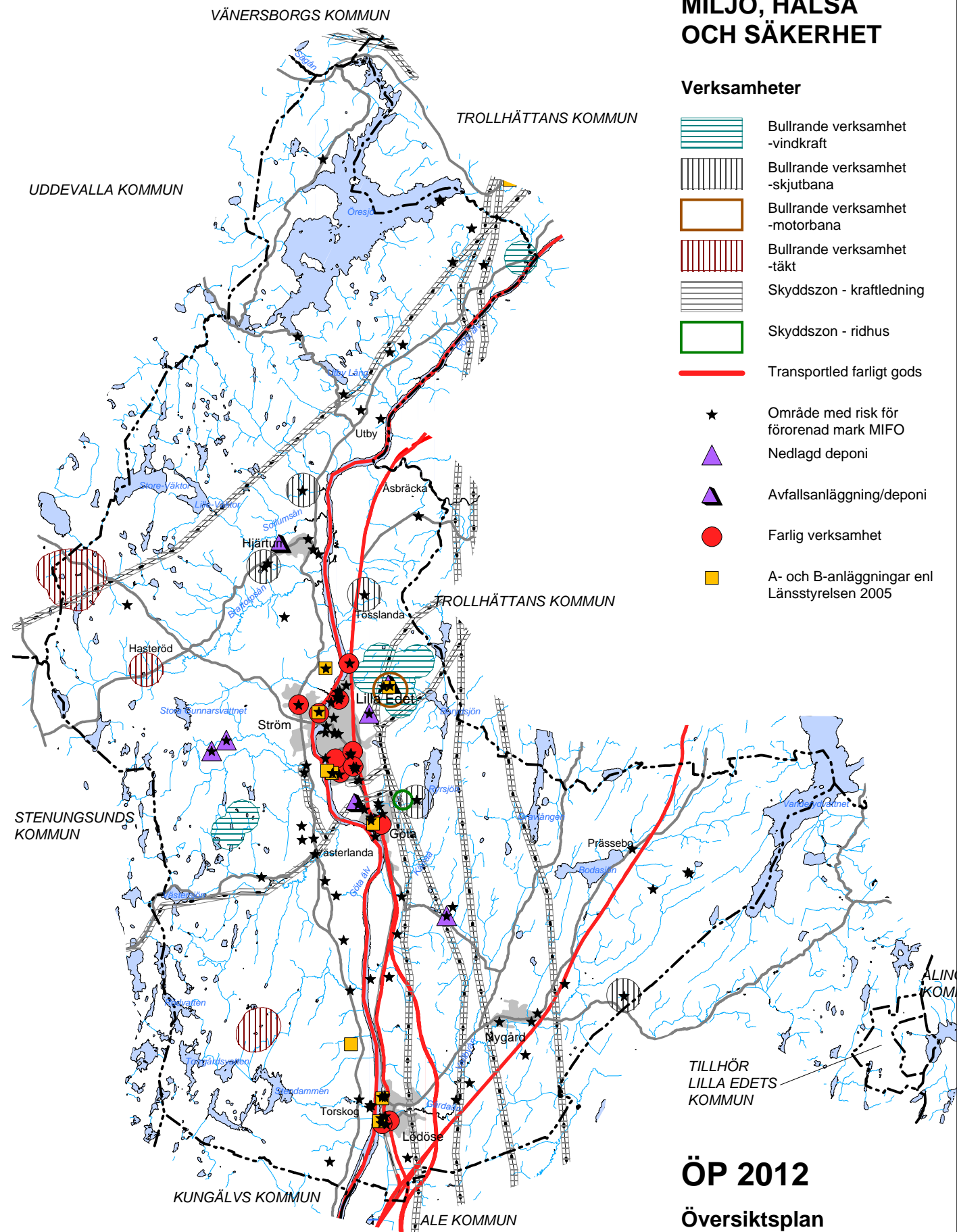
Totalförsvaret ska kontaktas i aktuella plan- och bygglovsärenden.

MILJÖ, HÄLSA OCH SÄKERHET

Verksamheter

- Bullrande verksamhet - vindkraft
- Bullrande verksamhet - skjutbana
- Bullrande verksamhet - motorbana
- Bullrande verksamhet - tåkt
- Skyddszon - kraftledning
- Skyddszon - ridhus
- Transportled farligt gods

- Område med risk för förorenad mark MIFO
- Nedlagd deponi
- Avfallsanläggning/deponi
- Farlig verksamhet
- A- och B-anläggningar enl Länsstyrelsen 2005

TILLHÖR
LILLA EDETS
KOMMUN

ÖP 2012

Översiktsplan
Lilla Edets kommun

Antagen 2012-06-13

0 3 km 6 km

Skala 1:150 000 i A4
Rådhuset Arkitekter AB
Samhällsplanering & Miljö

PLANFÖRSLAG

Användning av mark och vatten

I föregående avsnitt beskrivs mål och utgångspunkter för översiktsplanen samt de anspråk på mark- och vattenresurser som ställs och som uttrycks som allmänna intressen inom olika sektorer. I anslutning till sektorsbeskrivningarna anges också kommunens allmänna ställningstagande till olika intressen.

I detta avsnitt beskrivs kommunens ställningstaganden till mark och vattenanvändningen inom olika delar av kommunen. Beskrivningen utgörs av text med tillhörande karta **Mark- och vattenanvändning**.

Huvuddragen

Översiktsplanen visar grunddragen i mark- och vattenanvändningen i kommunen. I planen redovisas i vilka områden kommunen avser medverka till förändringar i markanvändningen och vilka områden som ska bevaras.

Nuvarande bebyggelsestruktur är uppbyggd kring Göta älv och vägstråken på ömse sidor utmed älven samt en utlöpare utmed vägen/järnvägen i sydost. Här finns ett flertal samhällsbildningar av olika storlek men också en omfattande spridd bebyggelse. Förstärkning av infrastrukturen för väg- och järnvägstrafik öster om älven, inte minst anläggandet av en station för pendeltåg söder om Lödöse, medför ett starkt ökat bebyggelsetryck i dessa delar. Den huvudsakliga samhällsutbyggnaden föreslås därför ske i Lödöse och Lilla Edet-Ström-Göta samt i Nygård. Dessa orter har förutsättningar att utveckla goda kollektivtrafikförbindelser med en pendeltågstation i Lödöse. Den planerade utbyggnaden medverkar därigenom till att stärka och utveckla pendel- och regiontågtrafiken enligt överenskommelsen om Strukturbilden för Göteborgsregionen. En mindre utveckling av bebyggelsen i tätorten Hjærtum är också möjlig, främst inom område med antagen detaljplan.

Kommunen är mån om att enskilt byggande i spridd form eller som mindre kompletteringar till befintliga bebyggelsegrupper ska kunna utvecklas utanför tätorterna. Översiktsplanen ger goda möjligheter till detta och bidrar därmed till en levande landsbygd. Intresset för bosättning i dessa delar motsvarar en mind-

re del av den förväntade bostadsutbyggnaden i kommunen totalt och kan innebära att serviceunderlaget på landsbygden bibehålls.

Översiktsplanens rekommendationer för bebyggelsens utveckling på landsbygden är utformade så att de stora värden för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv och landskapskaraktären, som finns representerade i vissa delområden, inte kommer att skadas. Hänsyn ska också tas till tillgång till kollektivtrafik. Skogsområdena kring Svartedalen och Bredfjället liksom kulturlandskapet i älvdalen rymmer unika natur- och kulturvärden som samtidigt är betydelsefulla resurser för kommunens utveckling. I planen ställs därför särskilda krav på hänsyn i dessa områden så att värdena inte skadas av olämpliga förändringar och ingrepp. Översiktsplanen medverkar härigenom till att ”de gröna kilarna” ska tas tillvara och utvecklas för att stärka regionen enligt överenskommelsen om Strategibilden för Göteborgsregionen.

Planens kommuntäckande mark- och vattenanvändningskarta visar översiktligt pågående mark- och vattenanvändning och föreslagna förändringar utanför tätorterna. Framtida markanvändning i tätortsområdena kommer senare att studeras och fastläggas inom ramen för fördjupade översiktsplaner för respektive tätort.

Förändrad mark- och vattenanvändning

Verksamheter

Utbyggnadsområde för verksamheter kommer i huvudsak att förläggas i anslutning till tätorterna efter närmare studier i fördjupade översiktsplaner. Utanför tätortsområdena redovisas område för ytkrävande, icke miljöpåverkande verksamhet vid berg-/grustäkter utmed väg 167. Etablering av verksamhet kan också komma att aktualiseras i goda kommunikationslägen utmed lokalvägar parallella med E45.

Bostäder

Huvuddelen av bostadsutbyggnaden föreslås ske i anslutning till tätortsområdena. Närmare lokalisering och avgränsning av lämpliga områden kommer att ske i fördjupad översiktsplan för respektive ort. I de olika tätorterna finns områden i attraktiva lägen i anslutning till befintlig bebyggelse och på rimliga avstånd från service. Tillgången till kollektivtrafik blir särskilt god i Lödöse med både buss- och tågtrafik men också i Lilla Edet med tillgång till regional busstrafik med relativt hög turtäthet.

Planen innebär att utbyggnaden i de olika tätorterna fram till år 2030 ges följande omfattning (inom parentes anges bedömning över erforderlig areal byggbar mark):

• Lilla Edet	300 bostäder	(25 hektar)
• Lödöse	600	(50)
• Nygård	100	(10)
• Hjärtum	20	(2)

Inom Öresjöområdet (markerat som *Möjligt samhällsområde* på karta mark- och vattenanvändning), råder starkt bebyggelsestryck men utbyggnad begränsas av va-situationen. Kan va-frågan lösas bör bostadsbebyggelse kunna utvecklas i ordnade former i området.

Planen anvisar i övrigt inga särskilda markreservationer för bostäder utanför tätorterna. Lämpliga lägen för komplettering eller förtätning av befintlig bebyggelse är i anslutning till befintlig bebyggelse i Utby, Västerlanda, Prässebo, Tunge, Västersjön och Torskog.

Vägar

Planering och ombyggnad av väg E45 pågår. Ny sträckning och lägen för trafikplatser redovisas öster om Lödöse. Nya lägen för anslutningar redovisas också vid Göta samt norra och södra avfarten till Lilla Edet.

I övrigt innebär planen inga nya vägsträckningar. Ombyggnader av väg 625/2025 och väg 167 behöver dock ske för att förbättra trafiksäkerheten och framkomligheten mot väg E6. Även Gamla Götavägen och Industrivägen behöver förbättras mellan Göta och Lilla Edet. I ett långt tidsperspektiv kan nya tvärförbindelser mellan E45 och E6 aktualiseras.

Järnväg

Norge/Vänerbanan har nyligen byggts om i ny sträckning, delvis i bergtunnel, mellan Lödöse och Prässebo. Ny tågstation planeras söder om Lödöse.

Gång- och cykelvägar

Ett sammanhängande system av gång- och cykelvägar finns inom centralortsområdet Lilla Edet/Ström/Göta samt mellan Lödöse och Nygård. På lång sikt är det angeläget att utveckla gång- och cykelvägnätet främst mellan centralortsområdet och Lödöse liksom på sträckorna Prässebo-Nygård-Lödöse-Alvhem, Hjærtum-Ström och Västerlanda-Ström samt mellan Nygård och ny tågstation, huvudsakligen på den gamla banvallen.

Anläggningar för rekreation och turism (ej på karta)

Särskilda markreservationer för anläggningar för rekreation och turism redovisas inte i planen. Nya byggnader och anläggningar för rekreativ ändamål föreslås i första hand utvecklas inom eller i anslutning till befintliga närrekreativ- eller strövområden, fritids- och idrottsanläggningar.

Anläggningar för turismverksamhet kan komma att utvecklas främst i anslutning till slussområdet i Lilla Edet och "gamla" Lödöse. Här kan t ex attraktioner, intressanta miljöer, boendeanläggningar för en bredare turism liksom gästhamnar och serviceanläggningar för båtlivet utvecklas.

Vindkraft

Områden för vindbruk redovisas vid Hålbotten och Fågelmossen. Vid Fågelmossen pågår utbyggnad. För att möjliggöra fullt utnyttjande av områdena har lagts en skyddszon i anslutning till respektive område, där ny bostadsbebyggelse inte ska tillkomma. Utanför de föreslagna områdena för vindbruk ska inga vindkraftverk tillkomma.

Oförändrad mark- och vattenanvändning

Jord- och skogsbruksområden

Jordbruket har betydelse både som näring och för bevarande av ett öppet kulturlandskap. Ianspråktagande av brukningsvärd åkermark för annat ändamål bör därför undvikas så långt möjligt. Planen innebär i huvudsak ingen förändring av jordbruksmarkens omfattning förutom att vissa arealer kan komma att tas i anspråk för samhällenas utveckling och för utbyggnad av väg och järnväg.

Skogsbruket har betydelse i det kombinerade jord- och skogsbruket. Delar av skogsmarken har också stor betydelse för natur- och kulturmiljövård samt friluftsliv. Planen innebär i huvudsak ingen förändring av skogsmarkens omfattning men anger vissa områden där skogsbruket bör drivas med särskild hänsyn till andra intressen.

Områden med stora värden för naturvård, kulturmiljövård och/eller friluftsliv.

Områdena utgörs av dels riksintresseområden för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv, dels områden som utpekats som särskilt värdefulla i kommunens naturvårdsplan och områden värdefulla miljöer enligt kommunens kulturarvsplan.

Områdena innehåller välfrekventerade ströv- och rekreationsområden. Det är betydelsefullt att områdenas värden och karaktärer bevaras som resurser för kommunens utveckling. Kommunen är restriktiv till förändringar utom vad gäller sådana åtgärder som gäller tillkomst och utveckling av anläggningar som stärker områdenas värden. Se vidare under avsnittet *Friluftsliv och rekreation* under kapitlet Intressen och anspråk.

Strövområden

Strövområden är välfrekventerade sammanhängande större och tysta naturområden i tätorternas närhet där parkeringsplatser, vandringsleder, grillplatser, vindskydd etc. för besökarna ofta finns anordnade. Områdena har stor betydelse för planerade utflykter och naturupplevelser. Områden vid Väktorsjöarna – Hultet - Lysevattnet, Utby, Gunnarsvattnet – Silevattnet – Västersjön, Madryrsbergen – Långemossen – Bredmossen, Mordgäldsskogen-Vanderydvattnet, Risveden (i del av Lilla Edets kommun) och Svartedalen är välbesökta strövområden. Områdena bör bevaras från bebyggelse och anläggningar som förändrar den ostörda och orörda karaktären. Se vidare under avsnittet *Friluftsliv och rekreation* under kapitlet Intressen och anspråk

Område för närrekreation

Områdena har en betydelsefull funktion för daglig rekreation i direkt anslutning till tätorterna. Inom områdena kan finnas olika typer av anläggningar för rekreation och är lämpliga för tillkommande sådana anläggningar. Inom områdena kan anläggningar tillkomma som förbättrar och stärker områdenas funktion som närrekreationsområden. Se vidare under avsnittet *Friluftsliv och rekreation* under kapitlet Intressen och anspråk

Regler och rekommendationer

Allmänt

Detta avsnitt behandlar dels regler som gäller för bebyggelse och anläggningars tillkomst, förändring eller bevarande och var dessa gäller, dels kommunens rekommendationer vid prövning av förfrågningar om bygglov och förhandsbesked utanför områden med detaljplan. Översiktsplanens rekommendationer utgör också en grund för andra myndigheters prövning om tillstånd enligt plan- och bygglagen och annan lagstiftning.

Kartan **Regler och rekommendationer** kompletterar denna text med geografiska avgränsningar. Områden med regler eller rekommendationer enligt PBL har bokstavsbezeichnung som korresponderar med rubrik som inleds med fetmarkerad bokstav (t ex **D** nedan). Av läsbarhetsskäl har övriga områden, främst med regler enligt miljöbalken, inte försetts med bokstavsbezeichnung på kartan.

Av läsbarhetsskäl har också avgränsning av vissa mindre områden med stora natur- och kulturvärden schabloniserats. Några små objekt har utelämnats från kartan. Vid prövning bör därför kontroll mot redovisning i avsnitt ”Intressen och anspråk” eller mot aktuellt källmaterial ske.

Regler enligt plan och bygglagen, PBL

D *Område med detaljplan*

Prövning av markens lämplighet för bebyggelse och reglering av bebyggelsemiljöns utformning ska ske genom detaljplan för ny sammanhållen bebyggelse, ny enstaka byggnad vars användning får betydande inverkan på omgivningen eller som ska förläggas inom ett område där det råder stor efterfrågan på mark för bebyggelse, eller för bebyggelse som ska bevaras eller förändras om regleringen behöver ske i ett sammanhang.

Övervägande delen av kommunens tätbebyggda områden samt vissa bebyggelseområden i landsbygdsdelarna för främst fritidsändamål omfattas av detaljplaner. Detaljplaner är juridiskt bindande dokument fastställda av länsstyrelsen (före år 1987) eller antagna av kommunen. Äldre planer som stadsplaner, byggnadsplaner och avstyckningsplaner gäller som detaljplaner. Förutsättningarna för byggande anges på plankartor med tillhörande bestämmelser för de olika planerna. Detaljplaner har en angiven genomförandetid som är högst 15 år. Efter genomförandetidens utgång kan detaljplanerna ändras utan att krav på ersättning för rättigheter som inte utnyttjats kan ställas.

Detaljplanearbete för nybyggande av bostäder och verksamheter pågår i olika delar av kommunen.

Prövning av bygglov utanför detaljplan

Utanför detaljplan gäller vissa lättnader i bygglovsskyldigheten för en- och tvåbostadshus. Således krävs inte bygglov för mindre tillbyggnader av bostadshus

samt fristående komplementbyggnader eller murar eller plank i omedelbar närhet till bostadshus under förutsättning att åtgärderna inte utförs närmare tomtgränsen än 4,5 m. Om grannar som berörs så medger, kan åtgärderna utföras närmare gränsen än 4,5 m utan att bygglov krävs.

En mindre tillbyggnad får för att få uppföras utan bygglov enligt Miljö- och byggnämndens beslut 2007 *vara högst 60 % av huvudbygganden eller max 50 m². Tillbyggnaden får dock inte dominera över den befintliga huvudbyggnaden på fastigheten.*

En komplementbyggnad får för att få uppföras utan bygglov enligt Miljö- och byggnämndens beslut 2007 *vara högst 60 % av huvudbygganden eller max 50 m².*

För *ekonomibygnader* för jordbruk, skogsbruk eller därmed jämförlig näring krävs inte bygglov. Förändrad användning av ekonomibygnaderna liksom uppförande av nya bostadshus på jordbruksfastigheter är dock åtgärder som kräver bygglov. Byggnader ska för att få uppföras utan bygglov vara direkt förknippade med den näring som bedrivs på fastigheten. Enbart det faktum att fastigheten är taxerad som en jordbruks- eller skogsbruksfastighet berättigar inte till bygglovsbefrielse.

Helt *nya bostadshus* utanför detaljplan prövas av byggnadsnämnden genom bedömningen av byggnadsföretagets lämplighet på platsen. Se vidare under ”Generella rekommendationer för nybyggnad”.

Beroende på storlek och antal verk ska ny *vindkraftanläggning* prövas genom bygglov och anmälan hos kommunen eller genom tillstånd av länsstyrelsen enligt särskilda regler.

Regler enligt miljöbalken, MB

Naturresevat (7 kap 4-8 §§ MB)

Samtliga naturresevat i kommunen har beslutats av länsstyrelsen. Varje resevat omfattas av ett beslut om förordnande som innehåller avgränsningar av området samt föreskrifter om skötsel och vilka åtgärder som är förbjudna att vidta inom respektive område. Länsstyrelsen får meddela dispens från en del av föreskrifterna om det finns särskilda skäl. Vad som kan utgöra särskilda skäl är inte entydigt. Föreskrifterna om vad som är tillåtet och vad som är förbjudet varierar i olika resevat beroende på syftet med resevatet. En dispens från föreskrifterna får inte strida mot resevatets syfte.

Se vidare kapitlet ”Naturvård” för förteckning av kommunens naturresevat.

Naturminne (7 kap 10 § MB)

Föreskrifterna för naturresevat gäller också naturminnen. Förteckning redovisas i kapitlet ”Naturvård”.

Biotopskydd (7 kap 11 § MB)

Inom biotopskyddat område får inte bedrivas verksamhet eller vidtas åtgärder som kan skada naturmiljön. Vilka typer av biotopskyddade områden som finns förtecknas i kapitlet ”Naturvård”. På karta ”Regler och rekommendationer” är biotopskyddade områden markerade, dock ej sådana mindre mark- och vattenområden som omfattas av generell biotopskydd.

Strandskydd (7 kap 13-18 § § miljöbalken)

Strandskyddets syften är att säkra allmänhetens tillträde till stränderna, samt att skydda växt- och djurliv på land och i vatten. Strandskyddet omfattar vatten- och landområden upp till 300 m från strandlinjen enligt särskilda av länsstyrelsen beslutade avgränsningar. Också en del vattendrag omfattas av strandskyddsförordnande. Samtliga områden som omfattas av strandskydd redovisas på karta ”Regler och rekommendationer”.

Inom ett strandskyddsområde får inte; 1. nya byggnader uppföras; 2. byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt; 3. grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten utföras för byggnader, anläggningar eller anordningar som avses i 1 och 2; eller 4. åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter.

Kommunen får meddela dispens från bestämmelserna i lagen om det finns särskilda skäl. Om dispens lämnas, ska kommunen bestämma i vilken utsträckning mark får tas i anspråk. Det ska finnas ett allemansrättsligt tillgängligt område utmed stranden såvida detta inte omöjliggörs av de planerade byggnadernas eller anläggningarnas funktion. Länsstyrelsen granskar kommunens beslut om strandskyddsdispens. Inom nya detaljplaner kan kommunen upphäva strandskyddet genom särskild planbestämmelse om det finns särskilda skäl.

Natura 2000-områden

Enligt miljöbalken, 7 kap 28a §, krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett naturområde som är utpekad enligt EU:s habitatdirektiv eller EU:s fågeldirektiv (Natura 2000-område). Innebörden av bestämmelserna är att också verksamheter som bedrivs *utanför* Natura 2000-området och som medför en betydande påverkan på naturområdet omfattas av bestämmelsen om tillstånd. Förteckning redovisas i kapitlet ”Naturvård”.

Skyddsområde vattentäkt

Med stöd av 7 kap 21 § i miljöbalken har länsstyrelsen beslutat om skyddsområde för Köperödssjöarnas vattentäkt i Uddevalla kommun. Vattenskyddsområdet omfattar även mark- och vattenområden i Lilla Edet kommun. Skyddsföreskrifterna avser för grundvattnet skadliga ämnen, upplag, täktverksamhet, markarbeten, energianläggningar, vattenutvinning samt transport av farligt gods.

Täktillstånd

Det krävs tillstånd enligt 9 kap miljöbalken för att få bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter. Beslut om tillstånd fattas av Miljöprövningsdelegationen på Länsstyrelsen. Tillståndet reglerar uttag, gräns för brytning, verksamhetsområdet, efterbehandling med beskrivning av hur området planeras att bli utformat efter avslutad verksamhet.

Vattenverksamhet (11 kap MB)

För vattenverksamhet och vattenanläggningar krävs tillstånd av mark- och miljödomstolen eller i vissa fall av länsstyrelsen.

Med vattenverksamhet avses; 1. uppförande, ändring, lagning och utrivning av dammar eller andra anläggningar i vattenområden, fyllning och pålning i vat-

Särskilda skäl som kan åberopas vid strandskyddsdispens

1. Området har redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
2. Området är genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering väl avskilt från området närmast strandlinjen,
3. Området behövs för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vattnet och behovet inte kan tillgodoses utanför området,
4. Området behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
5. Området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området,
6. Området behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse.

tenområden, bortledning av vatten från eller grävning, sprängning och rensning i vattenområden samt andra åtgärder i vattenområden om åtgärden syftar till att förändra vattnets djup eller läge; 2. bortledning av grundvatten och utförande av anläggningar för detta; 3. tillförsel av vatten för att öka grundvattenmängden samt utförande av anläggningar och åtgärder för detta; och 4. åtgärder som utförs för att avvattna mark, när det inte är fråga om avledning av avloppsvatten, eller som utförs för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller för att skydda mot vatten, när syftet med åtgärden är att varaktigt öka en fastighets lämplighet för något visst ändamål (markavvattning). Med vattenanläggning avses en sådan anläggning som har kommit till genom en vattenverksamhet, tillsammans med manöveranordningar som hör till anläggningen.

Miljö kvalitetsnormer (5 kap MB)

Miljö kvalitetsnormerna syftar till att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor som till exempel trafik och jordbruk. Utgångspunkten för en norm är kunskaper om vad människan och naturen tål. Normerna kan även ses som styrmedel för att nå miljö kvalitetsmålen. De flesta av miljö kvalitetsnormerna baseras på krav i olika direktiv inom EU.

I dag finns det miljö kvalitetsnormer för olika föroreningar i utomhusluften, olika parametrar i vattenförekomster, olika kemiska föroreningar i fisk- och musselvatten samt för omgivningsbuller.

Regler enligt annan lagstiftning

Vägar med skyddszon (redovisas ej på kartan)

Enligt 47 § väglagen råder ett allmänt förbud att utefter allmänna vägar utan länsstyrelsens tillstånd uppföra byggnader, göra tillbyggnader eller utföra andra anläggningar som kan inverka menligt på trafiksäkerheten inom ett område av 12 m från vägområdet. Utefter väg E45 och väg 167 är detta förbud utsträckt till 30 m från vägområdets gräns. Vaghållningsmyndigheten kan bestämma om tillstånd och undantag från förbudet. Detta gäller inte inom områden med detaljplan eller då det gäller åtgärder som kräver bygglov. I dessa fall prövar byggnadsnämnden åtgärdens tillåtlighet efter samråd med vaghållningsmyndigheten.

Vid ändring av anslutning eller vid ny anslutning till allmän väg krävs enligt 39 § väglagen ett tillstånd från vaghållningsmyndigheten. Vid behandling av en fråga om tillstånd skall vaghållningsmyndigheten pröva om åtgärden är lämplig med tanke på trafiksäkerheten samt också föreskriva var och hur anslutningen skall utföras.

Enligt 46 § väglagen får inom ett avstånd av 50 m från ett vägområde inte utan länsstyrelsens tillstånd skyltar eller därmed jämförliga anordningar för reklam, propaganda eller därmed jämförliga ändamål finnas uppsatta utomhus.

Vid placering av mobilmaster och vid planering av golfbanor i närheten av allmänna vägar skall rekommendationerna i Vägverkets publikationer 2001:110-*Vägverkets rekommendationer avseende placering av mobilmaster intill vägar* och 2003:73-*rekommendationer för anläggande av golfbanor intill allmän väg* användas som stöd vid planering av vägars närområde.

Risakanalys ska göras vid planläggning inom 150 m från väg med transporter med farligt gods.

Skyddszon kring järnväg (redovisas ej på kartan)

För järnvägar finns inga fastställda skyddsavstånd mellan bebyggelse och järnväg, utom vad gäller minsta avstånd (9 m) enligt elsäkerhetsföreskrifter. Trafikverket rekommenderar dock ett minsta avstånd mellan ny bebyggelse och järnväg på 30 m som riktlinje vid planering. Riskanalys ska göras vid planläggning inom 150 m från järnväg med transporter med farligt gods.

Skyddszon kring kraftledningar (redovisas ej på kartan)

Inom en zon av 100 meter respektive 130 meter på ömse sidor om kraftledning 130 kV eller 400 kV bör bebyggelse undvikas. Enligt elsäkerhetslagen får bebyggelse inte tillkomma inom en zon av 10 m på ömse sidor om kraftledning 40 kV.

Luftfartens säkerhetsbestämmelser

För byggnadsverk med en höjd av 20 m eller högre, oavsett läge, ska en lokaliseringbedömning lämnas in till Luftfartsverket och Försvarsmakten i enlighet med Bestämmelser för Civil Luftfart - Flygplatser (BCL – F). Byggnadsverken ska hindermarkeras i enlighet med BCL – F. Särskilda höjdrestriktioner gäller för delar av kommunen se vidare karta Kommunikationer.

Sjöfartens säkerhetsbestämmelser (redovisas ej på kartan)

Verksamheter eller anläggningar som hindrar sjöfarten tillåts inte. Farleden i Göta älv är av riksintresse. Trafikverket ska höras i de fall anläggningar som kan påverka sjöfarten ska prövas.

Skydd enligt kulturmiljölagen (redovisas ej på kartan)

Inom kommunen finns en mängd fasta fornlämningar som är skyddade enligt 2 kap, fornlämningslagen 1-25 § §, lagen om kulturminnen. Fornlämningsmiljöer av större betydelse i kommunen har markerats och beskrivits under kapitlet ”Kulturmiljövård” med tillhörande karta.

Riksantikvarieämbetet, Länsstyrelsen (länsantikvarien) och Regionmuseum Västra Götaland bevakar skyddet och värden av fasta fornlämningar. Till fast fornlämning räknas även ett område runt lämningen. Fast fornlämning får inte rubbas, tas bort, grävas ut, täckas över, ändras eller skadas utan tillstånd från länsstyrelsen. Markägaren eller exploatören kan bli skyldig att bekosta arkeologisk undersökning och utgrävning av fornlämningar vid förändrad markanvändning. Länsstyrelsen är beslutande myndighet.

Rekommendationer för markanvändningen

Generella rekommendationer för ny bebyggelse

För att mark ska få användas för bebyggelse ska den vara från allmän synpunkt lämplig för ändamålet. Lämplighetsbedömningen sker vid planläggning eller i ärenden om bygglov och förhandsbesked.

Byggnader ska placeras och utformas på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till landskapsbilden och till natur- och kulturvärdena på platsen. Byggnaderna ska ha en yttre form och färg som är estetiskt tilltalande, lämpliga för byggnaderna som sådana och ge en god helhetsverkan.

Vidare ska byggnader placeras och utformas så att de eller deras avsedda användning inte inverkar menligt på trafiksäkerheten eller på annat sätt medför fara eller betydande olägenheter för omgivningen.

Vid ansökningar om bygglov och förhandsbesked i områden utanför detaljplan gör Miljö- och byggnämnden en lämplighetsprövning. Vid bedömningen ska således hänsyn tas inte bara till vilka övriga markanvändningsintressen som finns i området, utan också till frågor som berör utfarters lösning, anpassning till terräng och landskap, grundförhållanden och risk för bergras/blocknedfall, solförhållanden, VA- frågornas lösning, tillgång till kollektivtrafik etc.

Vid lämplighetsprövning ska allmänna intressen och kommunens ställningstagande enligt översiktsplanens avsnitt **Intressen och anspråk** beaktas. Utöver centralt och regionalt utfärdade bestämmelser, normer, riktlinjer, mål, planer och program ska kommunens vindbruksplan, naturvårdsplan, kulturarvsplan, energiplan och lokala miljömål tillämpas.

I områden utmed Göta älv finns områden med otillfredsställande stabilitet, kvicklera samt höga och branta älvbrinkar. Här kan initialscred ge upphov till skred som berör områden på stort avstånd från älven. Dessa skredriskområden framgår av karta *Miljö, hälsa och säkerhet*, och finns främst inom rekommendationsområden R4, R5 och R7. Inom dessa områden och på andra platser med osäker stabilitet ska planläggning och lovprövning föregås av geoteknisk utredning eller sakkunnig bedömning. För delar av områdena kan områdesbestämmelser upprättas för att höja lovplikten för jordbrukets ekonomibyggnader och andra åtgärder som kan öka belastningen på mark.

I områden som inte omfattas av nedanstående områdesvisa rekommendation R2 *Område för vindbruk* gäller att bygglov eller tillstånd ej bör medges för vindkraftverk. Detta innebär att endast mindre verk med totalhöjd understigande 20 meter och turbindiameter under tre meter kan tillkomma i dessa områden.

Framtida bebyggelse kan komma att beröra fasta fornlämningar som är skyddade enligt lagen om kulturminnen. I fall att fornlämning berörs måste särskilda utredningar utföras i samband med lämplighetsprövning.

R *Område med endast generella rekommendationer*

Områdena utgörs av de delar av kommunens landsbygdsområde där starka konkurrerande intressen ej föreligger.

Enstaka bostäder får tillkomma efter lämplighetsbedömning. Mindre grupper av bostadshus får tillkomma som komplettering till befintlig bebyggelse efter

lämplighetsbedömning och utan föregående detaljplaneläggning. Med mindre grupper av hus avses tre eller flera bostadshus.

R1 *Sambällsområde*

Områden för utveckling eller bevarande i anslutning till befintliga tätorter.

Inom tätorternas närområde råder stark efterfrågan på mark. All ny bebyggelse ska därför prövas i detaljplan.

Till ledning för fortsatt planering ska fördjupad översiktsplan i enlighet med PBL upprättas för varje tätortsområde. För Lödöse tätortsområde ska planarbetet ske i nära samverkan med Ale kommun och de riksintressen för naturvård och friluftsliv som berör området ska särskilt beaktas.

Beskrivningar och kartor i avsnittet ”Samhällets utveckling” kan tillsammans med tillämpliga delar av översiktsplanen i övrigt tjäna som underlag och utgångspunkter för fortsatt planläggning.

R1a *Möjligt sambällsområde*

Möjligt område för bebyggelseutveckling vid Öresjö.

Inom området råder stark efterfrågan på mark för bebyggelse. All ny bebyggelse ska därför prövas i detaljplan.

Till ledning för fortsatt planering bör en fördjupning av översiktsplanen i enlighet med PBL upprättas för området. Planering ska ske i nära samverkan med Uddevalla och Trollhättans kommuner.

R2 *Område för vindbruk*

Område för utbyggnad av vindkraftverk vid Hålbotten och Fågelmossen.

Lämplighetsprövning ska ske enligt särskilda bestämmelser om bygglov, anmälan och tillstånd för vindkraftverk. Generella rekommendationer om lokalisering, utformning, hälsa och säkerhet, genomförande och avveckling samt områdesvisa rekommendationer för respektive område enligt kommunens vindbruksplan ska tillämpas.

R2a *Skyddszon för vindbruk*

Restriktionsområde i anslutning till område för vindbruk.

Bostadsbebyggelse eller anläggningar som kan motverka etablering av vindkraftverk inom R2-område får ej tillkomma.

R3 *Område med särskilda värden för rekreation och friluftsliv*

Områdena utgörs av områden av riksintresse för friluftslivet vid Svartedalen, Bredfjället och Risveden, av områden med stora närrekreativvärden i anslutning till tätorterna samt också av strövområden vid Väktorsjöarna/Hultet/Lysevattnet, Utby, Gunnarsvattnet/Silevattnet/Västersjön, Madryrsbergen/Långemossen/Bredmossen, Svartedalen, Morgäldskogen/Vanderydvattnet och Risveden. Delar av områdena har stora värden för natur- och kulturmiljövården och/eller ingår i stora opåverkade områden.

Stor restriktivitet iakttas mot uppförande av sådana byggnader som inte är avsedda för friluftslivets behov. Inom riksintresseområdena Svartedalen, Bredfjället och Risveden ska ny bebyggelse ej tillåtas.

Vid lämplighetsprövning ska särskild hänsyn tas till platsens värden för friluftsliv och rekreation. Tillkommande bebyggelse/anläggningar för friluftslivet får ej förhindra ett lämpligt användande eller skada områdenas värden för friluftsliv.

R4 *Område med stora kulturmiljövärden*

Områdena utgörs dels av områden av riksintresse för kulturmiljövård vid Bredfjället, Tösslanda och Åsbräcka, dels de kulturhistoriskt värdefulla miljöer som avgränsats i Kulturarvsplanen

Inom riksintresseområdet Bredfjället ska ny bebyggelse ej tillåtas. Inom övriga områden kan nya bostadshus få tillkomma. Inom delområden med otillfredsställande stabilitetsförhållanden enligt SGI:s kartering av skredrisker ska planläggning och lovprövning föregås av geoteknisk utredning eller sakkunnig bedömning.

Vid lämplighetsprövning inom övriga områden ska särskild hänsyn tas till kulturmiljövärdena på platsen. Tillkommande bebyggelse eller anläggningar får ej skada områdenas kulturhistoriska värden. Kulturarvsplanens rekommendationer för planering och lovgivning ska tillämpas vid lämplighetsprövning.

Denna rekommendation gäller även inom mindre områden enligt Kulturarvsplanen, som av redovisningstekniska skäl inte anges på karta ”Regler och rekommendationer”.

R5 *Särskilt bevarandevärd odlingslandskap*

Här avses områden enligt program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturvärden.

Ny bebyggelse kan få tillkomma i dessa områden. Inom delområden med otillfredsställande stabilitetsförhållanden enligt SGI:s kartering av skredrisker ska planläggning och lovprövning föregås av geoteknisk utredning eller sakkunnig bedömning.

Vid prövning ska särskilda hänsyn tas till natur- och kulturvärdena, landskapsbild samt traditionell lokalisering och utformning av bebyggelse på platsen. Tillkommande bebyggelse eller anläggningar får ej skada områdenas värden för natur- och kulturvård.

R6 *Område med stora naturvärden*

Områdena utgörs dels av områden av riksintresse för naturvård vid Bredfjället-Väktorområdet, Svartedalen och Risveden, dels av områden enligt kommunens naturvårdsplan som ej är skyddade av bestämmelser i miljöbalken, exempelvis som reservat. Hela eller delar av områdena kan ha stora värden för friluftslivet och kulturmiljövården.

Inom riksintresseområde för naturvård och inom områden av klass 1 enligt naturvårdsplanen ska ny bebyggelse ej tillåtas, förutom för friluftslivets behov enligt ovan. Vid lämplighetsprövning inom dessa områden ska särskild hänsyn tas till naturvärdena på platsen. Tillkommande bebyggelse/anläggningar för friluftslivet får ej skada områdenas värden för naturvård.

Inom övriga områden enligt naturvårdsplanen kan ny bebyggelse få tillkomma. Vid lämplighetsbedömning inom i naturvårdsplanen utpekade områden ska särskild hänsyn tas i enlighet med naturvårdsplanen.

Denna rekommendation gäller även inom mindre områden enligt Naturvårdsplanen, som av redovisningstekniska skäl inte anges på karta ”Regler och rekommendationer”.

R7 *Göta älvs dalgång*

Området omfattar område av riksintresse för naturvård och område av riksintresse för friluftsliv utmed Göta älvs dalgång.

Inom området kan nya bostadshus få tillkomma. Inom delområden med otillfredsställande stabilitetsförhållanden enligt SGI:s kartering av skredrisker ska planläggning och lovprövning föregås av geoteknisk utredning eller sakkunnig bedömning.

Vid lämplighetsprövning ska särskild hänsyn tas till naturvärdena på platsen och till platsens värden för friluftsliv och rekreation. Tillkommande bebyggelse eller anläggningar får ej förhindra ett lämpligt användande eller skada områdenas värden för naturvård, friluftsliv och rekreation.

Risk för skred ska särskilt beaktas. Ny bebyggelse bör endast tillåtas på mark där geoteknisk utredning eller bedömning av sakkunnig visat att stabiliteten är betryggande. Vid detaljplanering kan även bergsstabilitet och erosionsrisk behöva utredas. Ny bebyggelse bör placeras minst 2,4 meter över medelvattenståndet vid Gårdaåns mynning.

R8 *Verksamhetsområde utmed väg 167*

Området utgörs huvudsakligen av berg- och grustäkter söder om väg 167 väster om Hasteröd mot Backamo. Området är välbeläget med avseende på vägtransporter i kommunens västra del.

Inom området kan ytkrävande, icke-miljöpåverkande verksamhet få tillkomma.

Vid lämplighetsbedömning ska särskild hänsyn tas till att marken är grundvattenbärande och till eventuell ny sträckning av väg 167 i området. Tillkommande bebyggelse och verksamhet får inte skada grundvattnets kvalitet eller närliggande vattentäkter.

R9 *Stora opåverkade områden*

Områdena utgörs huvudsakligen av större, sammanhängande skogsområden med ingen eller endast liten påverkan av bebyggelse eller infrastrukturanläggningar. Ljudnivån orsakad av mänsklig aktivitet är låg eller obefintlig.

Stor restriktivitet iaktas mot uppförande av sådana byggnader och åtgärder som påverkar områdenas opåverkade karaktär negativt. Ny bostadsbebyggelse bör ej tillåtas utom där det prövas lämpligt i anslutning till befintlig bebyggelse.

Vid lämplighetsprövning ska särskild hänsyn tas till landskapsbilden. Områdenas helhetskaraktär som opåverkade områden får inte skadas.

Störningszoner kring miljöpåverkande verksamheter

Runt vissa verksamheter förekommer omgivningsstörningar av lukt eller buller. Inom sådana områden ska särskild restriktivitet iaktas vid lämplighetsbedömning av nya bostäder. Rekommendationerna i Boverkets ”Bättre plats för arbete” ska följas.

Rekommendationer för vattenområdenas användning

Rv1 *Göta älv*

Området omfattar hela Göta älvs vattenområde och har stora värden som farled och vattentäkt och för energiproduktion, naturvård och friluftsliv.

Tillkommande verksamheter eller anläggningar får inte skada sjöfartens, naturvårdens eller friluftslivets intressen i området eller möjligheterna att nyttja älven som vattentäkt och för energiproduktion.

Rv2 *Vattenområde med särskilda värden för vattensport*

Områden med aktiv båt- eller vattensportverksamhet vid Rysjön och Rödsvattnet.

Tillkommande verksamheter eller anläggningar får inte hindra vattensportens utövande. Lämplighetsprövning vid utveckling av båtsporten vid Rödsvattnet ska ske i samråd med Stenungsunds kommun.

Rv3 *Övriga vattenområden med stora värden för rekreation, friluftsliv och fiske*

Avser sjöar med ordnade badplatser, bryggor mm.

Anläggningar för utveckling av turism, fritid och rekreation kan få tillkomma.

Rv4 *Vattendrag av betydelse för öringreproduktion*

Avser samtliga vattendrag till Göta älv som utpekats som särskilt viktiga reproduktionsområden för lax och havsöring.

Tillkommande anläggningar och markarbeten eller förändringar av vattenflödet som tex rätning, kulvertering och reglering får ej skada vattendragens status som reproduktionsområde.

Behandling av riksintressen

Allmänt

Miljöbalkens första kapitel inleds med att ”bestämmelserna i denna balk syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en god miljö”. Vidare gäller enligt balkens 3 och 4 kapitel grundläggande och särskilda hushållningsbestämmelser för mark- och vattenområden i landet.

Områden som är av nationell betydelse på grund av sina särskilda värden kan av staten utses som riksintressen. Kommunen ska därefter i sin översiktliga planering redogöra för hur riksintressena tillgodoses. I detta avsnitt ges en sammanfattande beskrivning av hur riksintressen behandlas i översiktsplanen, se även sammanställningskarta ”Riksintressen”. Närmare värdebeskrivningar och omfattning av förekommande riksintresseområden återfinns under respektive sektors beskrivning i avsnittet ”Intressen och anspråk”, bl a naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv. Gällande regler och bestämmelser som säkerställer respektive värden inom hela eller delar av de utpekade riksintresseområdena redovisas i översiktsplanens avsnitt ”Regler och rekommendationer”. I samma avsnitt redovisas rekommendationer för hur kommunen avser tillgodose riksintressena. Rekommendationerna anger krav och hänsynsregler som ska tillämpas vid prövning av förändringar av mark- och vattenanvändning och bebyggelsens utveckling.

Grundläggande hushållningsbestämmelser

I miljöbalkens tredje kapitel sägs att mark och vattenområden ska användas för det eller de ändamål som de är mest lämpade för. Vidare anges att särskild hänsyn ska tas till stora mark- och vattenområden som är opåverkade av exploateringsföretag, områden som är ekologiskt känsliga, av betydelse för fiske eller vattenbruk, som har natur- eller kulturvärden, som är värdefulla för friluftslivet, som är särskilt lämpliga för industriell produktion, energidistribution, kommunikationer mm eller har betydelse för totalförsvaret. Dessa områden *skall så långt möjligt skyddas* mot åtgärder som påtagligt kan skada dem. Om de är utpekade som riksintressen *skall de skyddas* mot åtgärder som kan orsaka påtaglig skada på områdena.

Naturvård

Områden av riksintresse för naturvård ska representera huvuddragen i svensk natur, belysa landskapets utveckling och visa mångfalden i naturen ur ett nationellt perspektiv. Gällande underlag uppdaterades av naturvårdsverket 2008-01-16. Fyra områden av riksintresse för naturvård ligger delvis inom Lilla Edets kommun. Områdenas värden beskrivs i avsnittet ”Allmänna intressen, naturvård.” Där framgår också hur naturvärden säkerställts genom naturreservat, naturminnen, strandskyddsområden och biotopskyddsområden. För att tillgodose riksintresset i övrigt anger översiktsplanens rekommendation R6 restrikt-

Riksintresse naturvård
 Bredfjället-Väktorumrådet (NRO 14096)
 Svartedalen med Anråsån (NRO 14121)
 Göta och Nordre älvs dalgångar (NRO 14122)
 Risveden (NRO 14123)

tioner och hänsynskrav inom berörda områden. Riksintresset tillgodoses också genom riktlinjer och åtgärder i kommunens naturvårdsplan.

Riksintresse kulturmiljövård

Åsbräcka (KP 28)

Tösslanda (KP 27)

Bredfjället (KP 76)

Kulturmiljövård

Områden av riksintresse för kulturmiljövården representerar huvuddragen i den svenska kulturhistorien så som den avspeglas i landskapet och bebyggelsen. Gällande underlag uppdaterades av Riksantikvarieämbetet 1996-08-27. I Lilla Edet finns tre sådana områden. Värdebeskrivningar redovisas i avsnitt "Allmänna intressen, kulturmiljövård". För att tillgodose riksintresset inom dessa områden anger översiktsplanens rekommendation R4 restriktioner och hänsynskrav inom bl a berörda områden. Riksintresset tillgodoses också genom rekommendationer och åtgärder i antagen Kulturarvsplan för kommunen.

Friluftsliv

Områden av riksintresse för friluftslivet har stora friluftsvärden på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, variationer i landskapet och god tillgänglighet för allmänheten. Gällande underlag beslutades av Naturvårdsverket 1987-12-21. Fyra områden är av riksintresse för friluftsliv i Lilla Edets kommun. Värdebeskrivningar redovisas i avsnitt "Allmänna intressen, friluftsliv och rekreation". Översiktsplanens rekommendation R3 anger restriktioner och hänsynskrav inom berörda områden.

Riksintresse friluftsliv

Göta älv (FP 5)

Bredfjället (FP 6)

Svartedalen (FP 7)

Risvedenområdet (FP 8)

Industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer

Områden som är av riksintresse för anläggningar för industriell produktion, energiproduktion, energidistribution, kommunikationer, vattenförsörjning, eller avfallshantering ska skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningarna.

Vindbruk

Energimyndigheten har som ansvarig för riksintressena för energiproduktion och energidistribution den 2008-05-19 beslutat om att ett antal områden som är särskilt lämpliga för elproduktion från vindkraft ska utgöra riksintresse för *vindbruk*. I Lilla Edets kommun har tre områden i kommunens västra delar pekats ut som lämpliga riksintesseområden för vindbruk enligt Energimyndighetens kriterier. Avgränsningen av områdena skedde utan att avvägning mot andra intressen och anspråk gjorts i kommunernas kommunala översiktsplanering för vindbruk.

Riksintresset har tillgodosetts i området Hålbotten, som är ett av de tre utpekade riksintesseområdena för vindbruk. För övriga två områden kan, enligt de avvägningar mot andra intressen som gjorts i vindbruksplanen och översiktsplanen, riksintresset inte tillgodoses.

I kommunens norra del har riksintresse för försvaret och flygtrafikens krav på hinderfria ytor fått företräde framför vindkraftens riksintressen.

Det utpekade riksintesseområdet väster om Lilla Edets tätort är ett tyst och opåverkat område av stor betydelse som frilufts- och strövområde i tätortens närhet. Vid avvägning mellan riksintresset för vindkraft och allmänhetens intresse av området som natur- och friluftsområde har hushållningsaspekter och det allmänhetens intressen prioriterats framför riksintresset för vindkraft.

Vägar

Enligt Trafikverkets beslut 2010-11-17 är väg E45 av riksintresse, vilket även omfattar planerad ny sträckning. Den ingår i det transeuropeiska transportnätet TEN. Ny bebyggelse och nya verksamheter bör inte lokaliseras i anslutning till den nuvarande eller planerade sträckningen på ett sätt som kan äventyra vägens funktion. Riksintresset tillgodoses genom översiktsplanens generella rekommendationer.

Järnvägar

Samtliga spår o spåranläggningar som tillhör stornätets infrastruktur samt vissa länsjärnvägar utgör områden av sådan betydelse för järnvägssystemet att de är av riksintresse för kommunikationsanläggningar. Enligt Trafikverkets beslut 2010-11-17 inkluderas bl a stationer för resandeutbyte och bangårdar för godshandling. Även nya stråk enligt stornätsplanen samt markreservat för planerade ny- och ombyggnadsåtgärder ingår i riksintresset.

I Lilla Edets kommun är järnvägen Norge-Vänerbanan genom kommunen utpekad som riksintresse. Banan är även av internationell betydelse och ingår i TEN-T. Den planerade stationen Lödöse södra ingår i riksintresset. Riksintresset tillgodoses genom översiktsplanens generella rekommendationer. Inom fördjupad översiktsplan för Lödöse kommer riksintressets tillgodoseende att preciseras närmare.

Sjöfart

Trafikverket anger riksintressen i form av hamnar, farleder och områden i övrigt som har speciella funktioner för sjötransportsystemet. Bedömningen av riksintresseområdena är samordnade med det s.k. TEN – systemet, det transeuropeiska transportnätverket.

Enligt Trafikverkets beslut 2010-11-17 utgör farleden Göta älv (farled 955, farledsklass 1) med 200 m buffertområde på vardera sidan om farledens mittlinje riksintresse för sjöfarten.

Inför förändringar i markanvändningen inom 200 m från farledens mittlinje ska en riskutredning göras. Riksintresset tillgodoses i översiktsplanen genom generella rekommendationer. Ny bebyggelse eller verksamheter bör inte lokaliseras eller utformas på ett sätt som kan äventyra farledens funktion.

Luftfarten

Enligt Trafikverkets beslut 2010-11-17 är Göteborg/Landvetter flygplats, Göteborg/Säve flygplats och Trollhättan-Vänersborgs flygplats av riksintresse. Markanvändningen i Lilla Edets kommun påverkas främst av omgivande influensområden för Trollhättan-Vänersborgs flygplats.

Översiktsplanen föreslår ingen markanvändning som riskerar att påverka flygplatsens funktion. Riksintresset tillgodoses i översiktsplanen genom generella rekommendationer.

Totalförsvaret

Försvarsmakten har ansvar för områden och anläggningar av riksintresse för totalförsvaret. Riksintresset kan avse exempelvis markinnehav och skyddszoner vid försvarets anläggningar. Redovisning av förekommande områden har distribuerats till berörda kommuner för att beaktas vid fysisk planering och bygg-

lovsgranskning. För sådant material gäller särskilda sekretessregler. Försvarsintresset är i sådana områden främst inriktat mot att följa olika förändringar i markanvändningen. I de fall intressen berörs i plan- eller lovärenden eller ärenden om förhandsbesked, inhämtas yttrande från berörd förbandsenhet och en särskild prövning sker i byggnadsnämnden.

Försvarsmakten fattade beslut 4 oktober 2010 om hinderfrihet (sk stoppområden för vindkraftverk) kring militära flygplatser. Stoppområdet kring Såtenäs Råda flottflygplats berör Lilla Edets kommun. Översiktsplanens förslag medger inga vindkraftverk utanför föreslagna vindbruksområden. Dessa ligger utanför stoppområdet. Riksintresset tillgodoses i översiktsplanen genom generella rekommendationer.

Särskilda hushållningsbestämmelser

Natura 2000

Miljöbalkens fjärde kapitel anger särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa områden i landet. Områdena är med hänsyn till de natur- och kulturvärden som finns i områdena i sin helhet av riksintresse. Natura 2000 är ett nätverk av EU:s mest skyddsvärda områden och klassificerade som riksintresseområden.

I Lilla Edets kommun finns sex Natura 2000-områden. De är Svartedalens naturskogar, Bredfjället, Valdalsbergen, Valdalsjön och Hagens småvatten, Sollumsån och Brattorpsån. Riksintresset tillgodoses genom bestämmelser i miljöbalken.

Sammanfattande bedömning

Kommunen bedömer att största möjliga hänsyn tagits för att riksintressena ska tillgodoses i planen.

Framtida samhällsutbyggnad främst i Lödöse men också i Lilla Edet kan beröra område av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Kommunen bedömer dock att utbyggnaden kommer att regleras i fördjupade översiktsplaner för tätortsområden på ett sådant sätt att områdenas värden för naturvård och friluftsliv inte skadas.

Mellankommunala frågor

Allmänt

Inom ramen för Göteborgsregionens kommunalförbund och i samverkan med Trafikverket, andra myndigheter och angränsande kommuner bedrivs ett omfattande arbete kring frågor av överordnad karaktär som kräver samverkanslösningar över kommungränserna. I detta avsnitt redovisas en sammanfattning av sådana frågor av betydelse för den fysiska planeringen.

Göta älv

Göta älv är en internationellt trafikerad farled för sjöfart och samtidigt en viktig led för fritidsbåtar. Den är vattentäkt för dricksvatten och processvatten för industri samtidigt som den utgör recipient för avloppsvatten och processvatten. Den är källa för förnybar energi genom vattenkraftverk. Naturvärdena är stora bl a i form ett rikt djurliv och genom älvrummets naturskönhet.

Pågående klimatförändringar innebär risk för höga vattenflöden, översvämningsrisk, försämrad markstabilitet och ökad erosion.

Kommunerna utmed Göta älv präglas i många avseenden av närheten till älven och av de resurser den utgör för olika användare. Inte minst klimatförändringarna gör att behovet av samverkan kring gemensamma lösningar mellan älvkommunerna ökar.

Infrastuktur

Utvecklingen av spårtrafiken behöver ses i ett långsiktigt perspektiv. Behovet av mer kapacitetsstarka och säkra kommunikationsstråk i Göta älv dalen är mycket stort såväl ur ett nationellt som ur ett regionalt perspektiv. Den stora kapacitetshöjningen medför att transporter av både människor och gods kan föras över från väg till järnväg, vilket ger stora miljövinster. Rimliga skyddszoner, bl.a. med hänsyn till farligt gods bör upprättas i samverkan med Trafikverket samt Ale och Trollhättans kommuner. Samverkan är också aktuell med Trafikverket och nämnda kommuner kring utvecklingen av väg E45 och frågor om dess utformning, standard och vägmiljö. Om ny tågstation aktualiseras i Nygård bör samråd ske med Trollhättans stad om framtida stationer mellan Lödöse och Trollhättan. Kollektivtrafik längs väg 675 utformas i samverkan med Kungälv kommun.

Frågan om ytterligare förbindelse/tvärled mellan E45 och E6 behandlas i samverkan med Kungälv och Stenungsunds kommuner.

En framtida utbyggnad av vindkraften förutsätter förstärkningar av framförallt regionnätet. Samverkan bör härvid ske med Vattenfall och berörda grannkommuner.

Bebyggelseutveckling vid kommungräns

Utbyggnad av väg och järnväg med samordnad lokalisering av tågstation och trafikplats söder om Lödöse intill kommungränsen mot Ale kommun ger förutsättningar för en stark samhällsutbyggnad på båda sidor av kommungränsen. Den fysiska planeringen av området bör lämpligen bedrivas i form av en gemensam fördjupning av respektive kommuns översiktsplan i en samverkansprocess mellan kommunerna. Frågor att hantera är bl a bebyggelsestruktur, teknisk försörjning, lokala kommunikationer och serviceförsörjning.

På motsvarande sätt innebär en framtida bebyggelseutveckling vid Öresjö att planering och samhällsutbyggnad måste ske i samverkan med främst Trollhättans kommun men även med Uddevalla kommun.

Grönstruktur

Svartedalen, Bredfjället och Risveden ingår som väsentliga delar i såväl berörda kommuners som regionens grönstruktur och ingår i de ”gröna kilar” som Göteborgsregionens kommunalförbund GR pekar ut i sin ”Strukturbild för Göteborgsregionen”. Områdena rymmer stora natur- och kulturvärden och har stora värden för friluftsliv. Områdena tillhör större naturområden som sträcker sig in i grannkommunerna Kungälv, Stenungsund, Uddevalla och Ale. Säkerställande av områdenas värden och utveckling av dess funktion för friluftsliv bl a genom förbättrad tillgänglighet bör ske i samverkan med respektive kommun och Göteborgsregionens Kommunalförbund.

Vattentäkt Öresjö

Sjön Öresjö är en av kommunens värdefulla sjöar för naturvård och friluftsliv med bl.a. bad och fiske. Samtidigt är den en råvattentäkt för Uddevalla kommun. Vattenkvaliteten får därmed inte försämrats. Bebyggelse ligger tätt på små tomter med enskilda brunnar och avlopp, som i vissa fall har påverkat varandra. Omvandlingen till helårsboende har medfört problem med vatten- och avloppssituationen. En lösning på va-problemen bör studeras i samverkan med Uddevalla och Trollhättans kommuner.

Serviceförsörjning

Perifer bebyggelse nära bebyggelse på andra sidan kommungränsen kan ge förutsättningar för rationella former av serviceförsörjning i samverkan med Ale kommun vid Lödöse och Trollhättans kommun vid Öresjö. Möjligheter att utveckla samverkan om skola, omsorg, kollektivtrafik mm bör studeras i samarbete med respektive kommun. Som tidigare nämnts kollektivtrafiken på väg 625 behandlas i samverkan med Kungälvs kommun.

Vindkraft

Möjligt område för vindbruk redovisas nära kommungräns mot Uddevalla och Stenungsund vid Hålbotten och mot gränsen mot Trollhättans kommun vid Fågelmossen. Fortsatt planering för områdenas utveckling bör ske i samverkan med respektive berörda kommuner.

Materialförsörjningsplan

Kommunen avser upprätta en materialförsörjningsplan i syfte att reservera lämpliga områden för framtida täktverksamhet. Planen bör upprättas utifrån ett regionalt perspektiv på behov och resurser i samverkan med grannkommunerna.

KONSEKVENSER

Enligt gällande bestämmelser ska konsekvenserna av en översiktsplan tydligt kunna utläsas i planen. Med detta menas att de samlade konsekvenserna av planens förslag, dvs inte bara miljömässiga utan också sociala och ekonomiska konsekvenser ska beskrivas i planen.

Krav finns också på att en miljöbedömningsprocess med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska följa denna typ av planeringsarbete eftersom genomförandet kan innebära risk för så kallad ”betydande miljöpåverkan”. Syftet är att miljöaspekter vägs in i planprocessen så att en hållbar utveckling främjas.

I detta avsnitt beskrivs inledningsvis planförslagets miljökonsekvenser utifrån en översiktlig bedömning om vilka miljöproblem som kan befaras och var dessa kan uppkomma. Här beskrivs också planförslaget utifrån tidigare redovisade miljömål.

Avslutningsvis beskrivs sociala konsekvenser som rör kommuninnevärnarnas levnadsvillkor samt ekonomiska konsekvenser med inriktning på ett samhällsperspektiv.

Miljökonsekvensbeskrivning

Avgränsning

Miljökonsekvensbeskrivningen ska inriktas på sådana miljökonsekvenser som kan leda till betydande miljöpåverkan om planen genomförs. Avgränsning av en miljökonsekvensbeskrivnings innehåll ska dock göras efter aktuell plannivå, vilket för en översiktsplan som denna innebär att det främst är den övergripande utbyggnadsstrukturens miljöpåverkan och konsekvenser på strukturell och översiktlig nivå som ska uppmärksammas.

De geografiska områden där betydande miljöpåverkan kan befaras rör främst utbyggnad av samhällena Lilla Edet/Ström/Göta, Lödöse och vid Öresjö, utbyggnad av vindkraftanläggningar vid Hålbotten och Fågelmossen samt utbyggnad av verksamhet utmed väg 167. Miljöpåverkan av fortsatt utbyggnad av

väg E45 studeras i samband med detaljprojektering och behandlas därför inte vidare här.

Miljöaspekter av särskilt intresse i detta sammanhang är främst påverkan och ingrepp i värdefulla natur-, kulturmiljöer och närreklamations-/strövområden, inanspråktagande av jordbruksmark samt påverkan på boendemiljö, landskapsbild och odlingslandskap. Aspekter som rör Göta älvs vattenmiljö är givetvis också av stort intresse.

Föreslagna utbyggnadsområden i anslutning till de olika tätorterna bedöms väl tillgodose utbyggnadsbehovet inom planens tidsperspektiv och rymmer därför möjligheter till alternativa utbyggnadsstrukturer om detta skulle aktualiseras under planperioden. Alternativa utbyggnadsstrukturer till planförslaget eller mer detaljerade alternativ inom förslaget ram har inte diskuterats i planarbetet och kommer således inte att behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Nollalternativ

I miljökonsekvensbeskrivningar behandlas vanligtvis ett så kallat nollalternativ som jämförelse med utvecklingen om den aktuella planen inte genomförs. I detta fall innebär ett nollalternativ att den gällande översiktsplanen fortsätter att gälla. Beslut om bebyggelse, mark- och vattenanvändning kommer då att i ökande omfattning behöva fattas utan stöd i en aktuell beskrivning av miljöförhållanden eller avvägning mellan allmänna intressen. Enskilda beslut kan i en sådan situation ändå tillkomma antingen efter en fördröjning i processen för att utarbeta aktuellt beslutsunderlag, eller direkt men med stor risk för senare fördröjningar på grund av enskilda besvär eller länsstyrelsens överprövning.

Det är dock svårt att bedöma hur utformning, lokalisering och därmed miljökonsekvenser av framtida bebyggelse skiljer sig mellan den nya översiktsplanen och ett sådant nollalternativ. Nollalternativet behandlas därför inte särskilt i denna MKB.

Det kan noteras att den mest påtagliga skillnaden mellan planförslaget och gällande översiktsplan är den starka bebyggelseutvecklingen kring tågstationen och trafikplatserna vid Lödöse samt den koncentrerade utvecklingen av vindkraft inom de två vindbruksområdena. Miljöaspekter av betydelse sammanhänger här främst med förändringar av landskapet, intrång i natur- och kulturmiljöer och på jordbruksmark samt med transporter och kvaliteter i boende- och bebyggelsemiljö. Skillnaden mellan planförslaget miljökonsekvenser och konsekvenserna av en mer oplanerad bebyggelseutveckling enligt gällande översiktsplan är framförallt möjligheterna att minimera de negativa konsekvenserna och samtidigt samordna framtida utbyggnad till en väl fungerande miljö att leva och verka i. Utbyggnad och dess konsekvenser kommer att beskrivas närmare i fördjupad planering för Lödöseområdet och i samband med tillståndsprövning i vindbruksområdena. Konsekvenser av exploatering i vindbruksområdena redovisas översiktligt i vindbruksplanens miljökonsekvensbeskrivning.

Påverkan och konsekvenser

Föreslagen bebyggelseutveckling i Lilla Edet/Ström/Göta berör naturmark som idag används för närreklamation norr och söder om Bomanssjön. Delvis berörs här även områden med stora kulturmiljövärden, bl a vid Prässebergen

och utmed Timmervägen i Göta. Utbyggnad i Ström tar delvis jordbruksmark i anspråk. Anläggandet av en väg från Bomansjön till Göta berör område med stora kulturmiljövärden. Norr om centrum utmed Göta älv föreslås förnyelse och omvandling av tidigare verksamhetsområden till bostadsbebyggelse.

I planen föreslages bebyggelseutveckling i nordöstra Lödöse sker huvudsakligen på jordbruksmark. Lödöses utbyggnad söderut ianspråktar även den jordbruksmark. Inom området förekommer också naturområden av riksintresse för såväl naturvård som friluftsliv utmed Göta älv samt naturvärden och kulturmiljö vid Tingberg/Pingstalund. Bebyggelseutvecklingen på Spetalsbergen berör närrekreationsområde. I Lödöse föreslås även en förnyelse och utveckling av ny verksamhet inom gamla varvsområdet.

Utbyggnad i Nygård tar delvis jordbruksmark i anspråk och berör i de östra delarna områden med höga naturvärden. Samtliga redovisade verksamhetsområden berör i större eller mindre omfattning område med strandskydd.

Fornminnen berörs i ett flertal fall av redovisade utbyggnadsområden.

Konsekvensen av att ta närrekreationsområde i anspråk är att rekreation får sökas längre bort från befintlig bebyggelse i anslutning till nya spår och anläggningar.

Konsekvensen av att ta miljöer med kulturhistoriska värden eller fornminnen i anspråk för bebyggelse är att ett stycke fornhistoria går förlorad eller att viktiga samband i landskapet bryts.

Ianspråktagande av produktiv jordbruksmark medför minskade arealer för lokal produktion av livsmedel.

En effekt av den utökade bebyggelsen är ökad trafik och konsekvenser därav är främst ökade bullernivåer och olycksrisker i bebyggelse utmed tillfartsvägarna.

Utbyggnad av verksamhetsområden kan medföra buller- och luftstörningar i närliggande bostadsbebyggelse men också skada landskapets skönhetsvärden för närboende och besökande.

Förnyelse och omvandling av tidigare verksamhetsområden berör förorenad mark med risk för att förorenande ämnen kommer fria och påverkar vattenkvaliteten i Göta älv och dess funktion som vattentäkt. Särskilda åtgärder krävs för att säkerställa att Göta älvs vattenkvalitet inte försämras.

En annan effekt av föreslagna bebyggelseutveckling är ökad belastning på Göta älv från ökande mängder dagvatten, vilket kräver särskilda åtgärder för att motverka negativa konsekvenser för älvens vattenkvalitet, särskilt vid utbyggnad och förändringar i älvens närhet.

Utbyggnad av vindkraftverk i Hålbotten och Fågelmossen innebär att verk blir synliga från vissa platser i omgivningarna och att landskapsbilden påverkas. Bedömningen är att landskapet som helhet tål en utbyggnad i de båda områdena utan att karaktären starkt förändras. I viss mån berörs områden av betydelse för friluftslivet med risk för viss negativ påverkan genom fragmentisering och buller. För naturmiljön finns viss risk för att våtmarker och andra värdefulla naturmiljöer och biotoper påverkas, i starkt kuperad terräng finns risk för större naturingrepp. Kulturvärden påverkas endast marginellt.

Miljömål

Begränsad klimatpåverkan

Miljömålet *Begränsad klimatpåverkan* sammanhänger med energianvändningen totalt och framförallt användandet av fossila energikällor. Som nämnts ovan innebär utbyggnad av fjärrvärme där spillvärme från industrin används leder till kraftigt minskade mängder utsläpp CO₂ från uppvärmning. Nyproducerad vindkraft kommer i stor utsträckning att bidra ersätta elenergi från kol- eller oljeeldade kraftverk och kommer därmed att bidra till att minska växthuseffekten.

Ett tätt och koncentrerat byggande utefter transportleder som vägar och järnväg främjar utbyggnaden av effektiva och miljöanpassade transportsystem. Huvuddelen av framtida utbyggnad i kommun föreslås ske utmed väg E45 i eller i anslutning till de befintliga orterna med en särskild satsning i södra kommundelen, där avstånden till järnväg och vägar för kollektivtrafik är små.

Planen visar också genom de nya arbetsplatsområden som redovisas att kommunen strävar efter fler arbetsplatser för en större självförsörjningsgrad, mer differentierat näringsliv och för att pendlingen ska kunna minskas.

I planen föreslås att det övergripande gång- och cykelvägssystemet binds ihop med de länkar som fattas och att alla nya bostadsområden planeras så att gång- och cykelvägar i lämpliga lägen prioriteras.

Den föreslagna bebyggelsestrukturen, med fler arbetsplatser, bättre underlag för kollektivtrafik och utbyggda cykel- och gångvägar som förväntas ge minskat bilberoende och minskade utsläpp från biltrafiken, samt utbyggnad av vindkraft innebär att klimatpåverkan kommer att begränsas genom den föreslagna bebyggelsestrukturen.

Ingen övergödning och Levande sjöar och vattendrag

Miljömålen *Ingen övergödning* och *Levande sjöar och vattendrag* är i detta sammanhang främst kopplat till utsläpp av näringsämnen från bebyggelse och verksamheter. Kombinationen förorenad mark, instabilitet och skredrisk utgör risk för miljöpåverkan i Göta älv. Planens rekommendationer om krav på rening av avloppsvatten, pågående utredningar och åtgärder kring Göta älv medverkar till att dessa mål uppfylls.

God bebyggd miljö

Miljökvalitetsmålet *God bebyggd miljö* innefattar bland annat delmålen om en planering för en samhällsstruktur som främjar miljöanpassade och resurssnåla transporter, en planering för kulturhistoriska och estetiska värden och ett skydd för kulturhistoriskt värdefull bebyggelse, effektivare energianvändning i bostäder och nyttjande av förnybar energi, strategier för hur grön- och vattenområden i tätorter och tätortsnära områden ska bevaras samt minskat trafikbuller. Miljömålet innebär även att hälsorisker inomhus i form av radon, fukt och mögel ska minimeras.

Som redovisats ovan föreslår översiktsplanen en i huvudsak tät och koncentrerad bebyggelsestruktur utefter kollektivtrafikstråk och primära vägar, som ger möjlighet att anordna goda kollektiva transporter. En huvudsatsning föreslås i

anslutning till blivande tågstation i Lödöse. En utbyggnad av gång- och cykelvägnätet främjas.

I planen föreslås vidare ett byggande som tillgodoser behovet av ett varierat utbud av bostäder som ansluter till landskapet och befintlig bebyggelsestruktur. Kommunens kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer och dess värden är identifierade i planen. Hänsyn ska tas till dessa i efterföljande planläggning och bygglovprövning.

I kommunen finns goda möjligheter till friluftsliv och vistelse både i föreslagna närrekreationsområden i anslutning till tätortsbebyggelsen och mer perifera strövområden i fina naturområden. Svartedalsreservatet och Bredfjället ger kommunens invånare en unik möjlighet att uppleva vildmark på nära håll.

I det utbyggda fjärrvärmesystemet i Lilla Edet utnyttjas energi från industrins spillvärme. Det finns goda möjligheter att också ansluta ny bebyggelse i centralorten till fjärrvärme.

Den största bullerkällan i Lilla Edets kommun är trafiken på väg E45 vilket berör bebyggelse utmed vägen i Lödöse, Göta och Lilla Edet. Planerad omläggningen av väg E45 och översiktsplanens rekommendationer om bullerhänsyn vid planering och prövning av ny bebyggelse minskar bullerpåverkan.

Sammanfattningsvis görs bedömningen att den befintliga bebyggelsemiljön i kommunen på det hela taget är mycket god och att den i översiktsplanen föreslagna utbyggnaden medverkar till att miljömålet God bebyggd miljö kan uppfyllas.

Ett rikt växt- och djurliv

Detta miljömål handlar om att den biologiska mångfalden ska bevaras och nyttjas på ett hållbart sätt och att arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner och processer ska värnas.

Översiktsplanen avgränsar områden med stora naturvärden. Utanför tätortsområdena anger planen att ny bebyggelse ej ska tillåtas inom sådana områden. Dock kan bebyggelse/anläggningar för friluftslivet få tillkomma om det kan ske utan att skada områdenas värden för naturvård.

Inom tätortsområdena föreslås i vissa fall utbyggnader inom områden med naturvärden samtidigt som krav på hänsyn och anpassning till naturvärden ställs vid detaljplanering och utformning av anläggningar.

Planen bedöms därför i huvudsak medverka till att miljömålet uppnås.

Övriga miljömål

Av övriga miljömål syftar *Grundvatten av god kvalitet*, *Myllrande våtmarker*, *Levande skogar* och *Ett rikt odlingslandskap* till att säkerställa miljökvaliteter och undvika intrång och påverkan i områden med särskilda värden och resurser. I planen identifieras dessa områden och rekommendationer för att undvika skador har formulerats för efterkommande planering och prövning av bebyggelse. Planen bedöms därför medverka till eller åtminstone inte motverka dessa mål.

Miljömål som inte har någon eller endast liten relevans i översiktsplanen är *Frisk luft*, *Bara naturlig försurning*, *Giftfri miljö*, *Skyddande ozonskikt*, *Säker strålmiljö*, *Hav i balans samt levande kust och skärgård* och *Storslagen fjällmiljö*.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormer finns framtagna för utomhusluft, vattenförekomster, fisk- och musselvatten samt omgivningsbuller. Normerna anger föroreningsnivåer eller störningsnivåer som människor och natur kan utsättas för utan olägenheter av betydelse och som inte får överskridas.

Miljökvalitetsnormen för utomhusluft avser halter av kvävedioxid och kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar, vissa tungmetaller och ozon. De är framförallt relaterade till biltrafik och uppvärmning av bostäder och lokaler.

För att de trafikrelaterade normerna bl a kvävedioxid ska överskridas krävs trafikbelastning jämförbara med större städers trafikleder, stor andel tunga fordon samt närhet till sådan trafikled/väg. Relativt hög trafikbelastning finns på väg E45, i övrigt är det en låg trafikbelastningen på kommunens vägnät. Med hänsyn till trafikbelastning, den glesa bebyggelsen och den goda luftväxlingen bedöms inte miljökvalitetsnormerna för luft överskridas i kommunen.

Utsläpp av svaveldioxid härrör från lokal eldning och utsläpp från eldstäder. Genomförda och föreslagna satsningar på fjärr- och närvärmsystem, energieffektivisering av fastigheter samt på vindkraft och solenergi medverkar till en sänkning av dessa utsläpp. Inte heller i dessa avseenden bedöms någon risk föreligga att miljökvalitetsnormen överskrids.

Kommunen ingår i GRs luftvårdsprogram och genomför regelbundet luftmiljömätningar och beräkningar för kontroll av att gällande miljökvalitetsnormer inte överskrids.

Miljökvalitetsnormer för vattenförekomster och fisk- och musselvatten berör främst Göta älv med biflöden och är främst relaterade till övergödning och enskilda avlopp. Förbättrade va-lösningar och anslutning av ytterligare bebyggelse till kommunens va-system minskar efterhand föroreningarna från de enskilda avloppen. Översiktsplanen anger bl a att planer för vatten- och avloppsförsörjning inklusive områden med va-problem ska utarbetas. Sammantaget bedöms planens förslag medföra en minskning av förorenande utsläpp så att miljökvalitetsnormerna för vattenförekomster och för fisk- och musselvatten inte överskrids på grund av planens genomförande.

Miljökvalitetsnormer för omgivningsbuller avser skydda från skadliga effekter på människors hälsa på grund av störande omgivningsbuller vid bl a vägar och industriell verksamhet. Översiktsplanens förslag innebär anpassning till bullerproblematiken främst till ökade trafikflöden på huvudvägnätet, ombyggnad av väg E45 och järnvägen Norge-Vänerbanan. Planen bedöms medverka till att miljökvalitetsnormerna inte överskrids.

Betydande miljöpåverkan

Översiktsplanen är utformad som ett användbart planeringsinstrument för att minimera miljökonsekvenserna av en relativt omfattande bebyggelseutveckling i Lilla Edets kommun. Planen baseras på ett hållbarhetsperspektiv och redovisar områden där bebyggelse och infrastruktur kan utvecklas och där särskilda hänsyn måste tas vid prövning av enstaka bebyggelse utanför dessa områden.

Planen bidrar till att flera miljömål uppfylls utan att andra miljömål i betydande omfattning motverkas och medverkar därför till en långsiktigt hållbar utveckling.

Risk för att betydande miljöpåverkan kan uppkomma om planen genomförs bedöms föreligga för den omfattande utbyggnad som planeras söder om Lödöse samt vid förnyelse av bebyggelse inom gamla varvsområdet i Lödöse och inom verksamhetsområdet norr om Lilla Edet centrum. Vid fortsatt planering kommer ingående studier av natur- och friluftsvärdena liksom av områdenas disposition, stabilitet, teknisk försörjning, infrastruktur etc att genomföras samt åtgärder att föreslås för att minimera konsekvenserna av de ingrepp som anläggningarna kan medföra.

Störst påverkan har en vindkraftsutbyggnad på landskapsbilden, på friluftsvärdena och befolkningens tillgång till opåverkade och tysta rekreativområden. Med hänsyn till att de föreslagna områdenas värden och kvaliteter är jämförelsevis begränsade och att krav ställs på anpassning till platsens förutsättningar vid detaljutformning av anläggningarna, bedöms risken vara liten för att vindkraftsutbyggnad kommer att medföra någon betydande miljöpåverkan i berörda områden. Miljöpåverkan kommer dock att klarläggas närmare i miljökonsekvensbeskrivning som behöver upprättas i samband med att utbyggnad av vindkraft provas.

Åtgärder/uppföljning

I miljökonsekvensbeskrivningen ska de åtgärder redovisas som kommunen avser att genomföra för att undvika eller minimera risken för att betydande miljöpåverkan uppstår.

Minskad påverkan från tätortsutveckling/verksamheter

I denna MKB översiktligt identifierade risker för påverkan och konsekvenser behöver följas upp. Detta sker genom att miljökonsekvensbeskrivningar upprättas i samband med detaljplanering för bebyggelse och anläggningar i aktuella områden med stora natur- och kulturmiljövärden. En behovsbedömning av om miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning ska göras i varje enskilt fall. Konsekvenser för vattenförekomster ska utredas.

I samband med detaljplanering inom strandskyddat område är det också viktigt att kommunen väl beskriver de särskilda skäl som motiverar aktuell exploatering.

Kulturarvsplanens och Naturvårdsplanens rekommendationer och riktlinjer ska följas och på sikt bör resultatet följas upp.

Minskad påverkan på vattenmiljöer

Vattenmyndigheten har tagit fram ett övergripande åtgärdsprogram för att minska påverkan på vattenmiljöerna så att fastlagda miljökvalitetsnormer för vatten kan uppfyllas. Generellt ska de områden med vattenförekomster som inte uppnår eller riskerar att inte uppnår god kemisk eller ekologisk status prioriteras i åtgärdsarbetet.

Enligt åtgärdsprogrammet ska kommunen i samverkan med länsstyrelsen och andra myndigheter bland annat utveckla sin prövning och planläggning så att miljökvalitetsnormerna för vatten uppnås och inte överträds. Man ska även

utöva tillsyn över verksamheter och föroreningsskadade områden som kan ha negativ inverkan på vattenmiljön samt ställa krav på hög skyddsnivå på enskilda avlopp som bidrar till att en vattenförekomst inte uppnår eller riskerar att inte uppnå god kemisk eller ekologisk status.

Förutom kommunens löpande kontroll och tillsyn är flera åtgärder riktade mot Gårdaån som har särskilt utpekade problem med övergödning.

Minskad påverkan på klimatet / åtgärder för klimatanpassning

Flera åtgärder för att minska miljöpåverkan föreslås i olika kommunala program. Av intresse i detta sammanhang är främst genomförandet av åtgärder som anges i Energiplan 2009-2014 med energi- och klimatstrategi.

Resultatet av utredningen om stabilitetsförhållanden utmed Göta älv som SGI genomför kommer tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps utredning angående översvämningssrisker utmed älven att vara mycket betydelsefulla för framtida åtgärder för klimatanpassning.

Sociala konsekvenser

De sociala aspekterna handlar om människors levnadsvillkor. Den fysiska miljön kan direkt påverka hälsa och välbefinnande och tillgången till bostäder, arbete och samhällets nyttigheter påverkar förutsättningarna för ett gott liv. Den fysiska omgivningen är emellertid endast ett ramverk för hur livet kan vara medan faktorer som sociala relationer, ekonomiska resurser och livsstil har betydligt större betydelse för den enskilde.

Översiktsplanen har en stark inriktning på tillväxt och redovisar omfattande arealer för verksamhetsutveckling inom helt nya områden och inom förnyelseområden. Etableringar inom dessa förväntas ge ett flertal arbetstillfällen inom kommunen. Lokaliseringen och sammansättningen av områden ger möjligheter till en spridning av arbetstillfällena dels till olika delar av kommunen, dels till olika branscher. Förbättrade kommunikationer ger kommunens invånare tillgång till arbetstillfällen inom en mycket omfattande arbetsmarknad.

Planen redovisar också stora arealer för bostadsutbyggnad som komplettering av nuvarande tätorter och med särskild satsning vid Lödöse. Områdenas lokalisering och sammansättning ger möjligheter att utveckla varierande bostadsformer i varje tätort, vilket också anges som en inriktning för efterföljande planering. Tillgång till passande bostad beroende på ålder eller familjesituation kan därigenom utvecklas i takt med variationer på den lokala bostadsmarknaden. Stora möjligheter ges också för enskilda bostäder i spridd form på landsbygden, vilket begränsar tillgången till en varierande bostadsmarknad i dessa delar av kommunen, sannolikt även i de mindre samhällena.

I anslutning till varje tätort redovisar planen naturområden för närrekreation. Nära tillgång till områden och anläggningar för rekreation och fritid är en viktig förutsättning för fysisk aktivitet och förbättrad folkhälsa.

Bebyggelsens struktur och funktion påverkar livsmiljön och möjligheterna att samordna vardagsaktiviteterna för människor med olika livssituation. Centrala faktorer i detta sammanhang är närhet, tillgänglighet och kommunikationer.

Planens förslag till bostadsutbyggnad i anslutning till befintliga tätorter där avstånden till vardaglig service och kommunikationer är korta ger förutsättningar för män och kvinnor att fördela de praktiska sysslorna inom familjen och kanske framförallt för barnfamiljer, som ofta är beroende av bil, att få alla aktiviteter och servicebehov tillgodosedda. Denna utbyggnadsstruktur ger också bra möjligheter för ungdomar och äldre och andra utan egen bil att få tillgång till kollektivtrafik, service och aktiviteter.

Den spridda boendeformen på landsbygden och i de mindre samhällena ger närhet till aktiviteter i orörd natur och särskilda möjligheter att uppleva vackra omgivningar i sin närmiljö. Tillgången till service och kollektivtrafik är emellertid begränsad i dessa områden. För barnfamiljer kan det här vara svårare att samordna olika aktiviteter samtidigt som bilberoendet är påtagligt. Barn, ungdomar och äldre som i stor utsträckning är hänvisade till kollektivtrafik för transporter har i dessa områden begränsade möjligheter att få sina behov av samhällets nyttigheter tillgodosedda på egen hand.

Ekonomiska konsekvenser

Utbyggnad enligt översiktsplanens förslag kräver ekonomiska investeringar av kommunen, delar av övriga samhället och enskilda.

Kommunen behöver göra investeringar i övergripande infrastruktur genom utbyggnad av vägar för biltrafik och gång- och cykeltrafik i kommunens samtliga delar. Särskilt omfattande kommunala investeringar krävs för markförvärv och utbyggnad av huvudsystem för gatu- och va-anläggningar i samband med främst Lödöses utveckling men sannolikt även för att möjliggöra en utveckling i Lilla Edets östra och centrala delar.

Trafikverket och kommunen bör tillsammans investera för att förverkliga den föreslagna utbyggnaden av gång- och cykelvägnätet utefter de allmänna vägarna. Vid utbyggnad av väg E45 och järnväg Norge-Vänerbanan behövs bl a plan-skilda korsningar samt tågstation/resecentrum. Trafikverket, kommunen och industrin bör tillsammans utreda utformning, konsekvenser och fördelning av kostnader för genomförandet.

Behovet av lokaler för samhällsservice kommer att förändras av den föreslagna utbyggnadsstrukturen. I de södra delarna av kommunen behöver sannolikt investeringar komma till stånd i det längre perspektivet. I centralorten kan behovet av ytterligare lokaler översiktligt bedömas som mer begränsat. På landsbygden är situationen snarast den omvända.

KÄLLFÖRTECKNING

A

Analys av stora opåverkade områden Västra Götalands län. Länsstyrelsen Västra Götaland 1998:21

Analys med datormodell av distributionsanläggningar för dricksvatten i Lilla Edet, Ström, Göta, Lödöse och Nygård. GF 2006-12-14.

Anpassning till ett förändrat klimat. Stigande vatten i samhällsplaneringen. Rekommendationer för planering av bebyggelse vid Vänern, Bohuskusten och i inlandet. Länsstyrelsen Västra Götaland. Preliminär 2009-10-13.

C

Cykelvägar underlag Västra Götalands cykel och turistkarta 2009.

Cykelvägar, utdrag ur primärkartan, Lilla Edets kommun. 2009

D

Detaljplaner: utdrag ur Lantmäteriets planskikt.2012-04.

E

Energiplan 2009-2014 med energi- och klimatstrategi. Lilla Edets kommun. Antagen av KF 2009-06-17.

E45 Alvhem - Kärra, Utformningsplaner. Vägverket. 2009

F

Fastighetskartan och fastighetsregisterkartan, Lantmäteriet, leverans 318_090682.

Fiskevatten i Lilla Edets kommun. Broschyr. Lilla Edets kommun. 2009.

Fritidsanläggningar. www.lillaedet.se och Kommunguide 2009. Lilla Edets kommun.

Förenade områden i Lilla Edets kommun. PM 2009-05-25. SIG.

Förslag till regional plan för transportinfrastrukturen i Västra Götaland under 2010-2021. Oktober 2009 Västra Götalandsregionen.

G

Grusförsörjningsplan för Göteborgsregionen. Göteborgsregionens kommunalförbund. Maj 2003

H

Hydrologiska och meteorologiska förhållanden i Göta älvdalen – slutrapport. SMHI rapport nr 2010-81

K

Kollektivtrafikprogram för Göteborgsregionen. Antaget 2009-04-03. K2020 Framtidens kollektivtrafik i Göteborgsområdet.

Kulturhistoriskt värdefulla miljöer 2009 i Lilla Edets kommun. Antagen av KF 2010-03-03.

L

Lilla Edets kommuns miljömål. Antagna av KF 2005-04-27

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut om skyddsområde och skyddsföreskrifter för Köperödssjöarnas vattentäkt i Uddevalla kommun. Beslut 2009-08-28.

Länsstyrelsens GIS databas uttag 2011-04-06.

M

MIFO-databasen uttag 2009-12-09. Länsstyrelsen Västra Götaland.

Målbild för kollektivtrafiken i Göteborgsregionen. Antagen av förbundsstyrelsen, Göteborgsregionens kommunalförbund 14 september 2007. K2020 Framtidens kollektivtrafik i Göteborgsområdet.

Mål- och Resursplan 2010. Antagen av KF 2009-06-17.

N

Naturvårdsplan för Lilla Edets kommun, antagen av KF 2009-10-21.

P

Planprogram för centrumutveckling i Lilla Edet Lilla Edets kommun, 071101 REV 080213. Samhällsbyggnadsförvaltningen genom Liljewall arkitekter AB.

Programskiss för Lödöse, arbetsmaterial 2010-01-29. Norconsult AB.

R

Rapport tillväxt och utveckling februari 2008. 2008:1. Landsbygd och stad i Västra Götaland Bil 7. Tabellbilaga. Västra Götalandsregionen.

Regionnätledningar i Lilla Edets kommun, Vattenfall Eldistribution AB, 2009.

Riksintresse för trafikslagets anläggningar. Trafikverket. Beslut 2010-11-17.

Riskhanteringsplan – farliga ämnen och farligt gods. Trollhättans Stad. Antagen av KF 2004-01-28.

S

Skogens källa, Skogsstyrelsen.

Statistikdatabas för Västra Götaland

Strategi för formellt skydd av skogsmark i Västra Götalands län. 2006:41. Länsstyrelsen Västra Götaland.

Strategi för långsiktig hushållning med berg, grus och sand – en förutsättning för samhällsbyggande i Göteborgsregionen. Göteborgsregionens kommunalförbund. April 2008.

Skredrisker i Göta älv dalen i ett förändrat klimat, SGI, mars 2012.

T

Tillväxtprogram för Västra Götaland 2008-2013. Antaget av Regionfullmäktige 2008-02-19

Tysta områden i Västra Götalands län. 2001:18. Länsstyrelsen Västra Götaland.

U

Uddevalla-Backamo flygplats.

www.transportstyrelsen.se/sv/Luftfart/Bebyggelse--flyg--/Hojdbegransande-omraden/

V

VA-ledningar mellan tätorterna, kartuppgifter av Jan Erlandsson, Lilla Edets kommun. 2009.

Vandra i nära natur. Natur och strövområden i Lilla Edets kommun. Broschyrer. Lilla Edets kommun. 2006-2008.

Vattenförsörjningsplan för Göteborgsregionen. Göteborgsregionens kommunalförbund. Maj 2003

Vattenskydd Göta älv Förstudie med handlingsplan Tyréns för GR 2008-11-24

Vindbruksplan Lilla Edets kommun. Antagen av KF 2011-03-02

Vision Västra Götaland - Det goda livet. antagen av Regionfullmäktige 2005-04-05.

Väginformation 2007. Västra Götalands län (O). Vägverket.

Ö

Översiktlig stabilitetsutredning i Lilla Edets kommun. Statens Räddningsverk 2002-02-12.

Översiktlig översvämningskartering längs Göta älv och Nordre älv Sträckan Vänern till Kattegatt. Rapport nr 15. SMHI och Statens Räddningsverk november 2000.

Översiktsplan 93 Lilla Edets kommun. Antagen av KF 1993-12-16

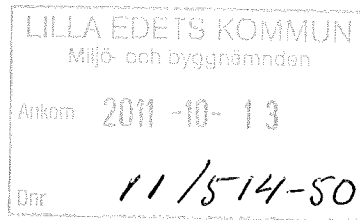
ÖP 98. Aktualitetsförklaring av Översiktsplan 93. Antagen av KF 1998-10-22.

Översiktsplan. Samrådshandling maj 2008 och Samrådsredogörelse översiktsplan. Lilla Edets kommun.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Samhällsbyggnadsenheten
Nina Storsveen
Planeringsarkitekt FPR/MSA
031-60 53 38
nina.storsveen@lansstyrelsen.se

GRANSKNINGS-
YTTRANDE
2011-10-10

Diarienummer
401-16564-2011
Dossienummer
F 45

Sida
1(8)

Lilla Edets kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningen
463 80 LILLA EDET

ÖP 2010, Översiktsplan för Lilla Edets kommun, Västra Götalands län

Utställningshandlingar daterade 2011-06-01.

Detta granskningsyttrande lämnas med stöd av 4 kap 9 § plan- och bygglagen (PBL 1987:10). Yttrandet är en del av översiktsplanen och skall därför fogas till planen då den antagits.

Av granskningsyttrandet ska bl. a. framgå om:

- förslaget inte tillgodoser riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
- förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken överträds,
- sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och om
- bebyggelse blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller risken för olyckor, översvämning eller erosion

I de avseenden Länsstyrelsens syn skiljer sig från kommunens i nämnda delar, skall detta enligt 4 kap 2 § PBL (1987:10) av kommunen anmärkas i planen, lämpligen både på kartan samt i anslutning till aktuell text.

Sammanfattning

Länsstyrelsen befarar att riksintresse för naturmiljövård och friluftsliv kan komma att påtagligt skadas vid en eventuell utbyggnad söder om Lödöse, vid Tingberg. Vid fortsatt utredning av möjligheterna för byggnation behöver de värden som riksintresset baseras på analyseras och bebyggelsen anpassas så att påtaglig skada inte uppkommer. Översiktsplanen behöver kompletteras med en beskrivning om hur kommunen avser tillgodose riksintressena för naturmiljövården, friluftslivet och kulturmiljövården.

Gällande miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap MB har iakttagits och Länsstyrelsen bedömer utifrån nuvarande kunskapsunderlag att de inte kommer att överträdas till följd av planen.

Länsstyrelsen bedömer att frågor som berör mark- och vattenområden och som angår angränsande kommuner kan samordnas på ett lämpligt sätt. Lilla Edets kommun har påbörjat arbete med vattenförsörjningsplan vilket är positivt för möjligheterna att uppnå berörda miljömål. Länsstyrelsen vill även betona vikten av att Göta älv blir ett vattenvårdsområde och ser det därför som positivt att ett sådant arbete har påbörjats.

Väster om Göta älv finns områden med höga skredrisker. Inom några av dessa områden kan bebyggelse vara olämplig. Det är av yttersta vikt att kommunen utreser och reglerar möjligheterna för byggnation och ökad belastning inom dessa områden.

Kommunen tar, i sin översiktsplan, sats ur GR:s strukturbild och Västra Götalands regionens "*Det goda livet*". Detta är positivt för att kunna uppnå en samhällsutveckling som innebär tillväxt för hela regionen. För att uppnå förväntade effekter av intentionerna i dessa strategier är det viktigt att kommunen är konsekvent i sin framtida bebyggelseplanering utanför tätorterna.

Riksintressen

Riksintressen för naturmiljövård och friluftsliv

I översiktsplanen anges att det finns fyra områden av riksintresse för naturmiljövården och fyra områden av riksintresse för friluftslivet. Riksintresseområdena för naturmiljövården och friluftslivet sammanfaller till stor del. I planen saknas dock en beskrivning av hur kommunen avser att tillvarata riksintressena. Handlingen behöver kompletteras med en sådan beskrivning innan översiktsplanen antas.

Länsstyrelsen tog upp i samrådsyttrande nr 2, daterat 2010-05-06, att riksintressen för naturvård och friluftsliv kan riskera att påtagligt skadas av föreslagna områden för verksamheter och industri samt tätortsutbyggnad, bostäder och service vid Tingberg. Området ingår i riksintressena Göta och Nordre älvs dalgångar (naturmiljövården) samt Göta älv (friluftslivet). Kommunen har i samrådsredogörelsen angett att frågan kommer att behandlas i fördjupad översiktsplan för Lödöse. Kommunen konstaterar också att motstridiga intressen vill förekomma. Dessa kommer att utredas och beaktas i mån av möjlighet, men alla intressen kan dock inte hävdas. Länsstyrelsen vill poängtera att vid en avvägning mellan riksintressen och övriga intressen väger alltid riksintressets värden tyngst. Vid fortsatt utredning av möjligheterna för bebyggelseutveckling inom riksintresseområdet är det därför viktigt att analysera de värden som ligger till grund för riksintressena och anpassa bebyggelsen så att dessa värden inte påtagligt skadas.

På mark- och vattenanvändningskartan för Lödöse är området av riksintresse för naturmiljövården, Göta och Nordre älvs dalgångar, angett enbart som *höga naturvärden*. Detta behöver ändras så att det framgår att det är område av riksintresse.

Länsstyrelsen anser att det bör tydligt framgå av översiktsplanen att det finns en konflikt mellan föreslagna områden för verksamheter, industri, tätortsutbyggnad, bostäder, service och utredningsområde vid Tingberg och riksintressena för naturmiljövården och friluftslivet.

Riksintressen för kulturmiljö

Inom kommunen finns tre områden av riksintresse för kulturmiljövården; Bredfjället (KP 76), Tösslanda (KP 27) och Åsbräcka (KP 28). I översikts-

planen finns korta beskrivningar av dessa områden. I övrigt hänvisas till kommunens kulturarvsplan, *Kulturhistoriskt värdefulla miljöer 2009*, som antogs av kommunfullmäktige 3 mars 2010. Kulturarvsplanens åtgärdslista antogs dock inte. Det framgår varken av översiktsplanen eller av kulturarvsplanen hur kommunen avser att tillgodose områdena av riksintresse för kulturmiljön. Handlingen behöver kompletteras med en sådan beskrivning innan översiktsplanen antas.

Länsstyrelsen förutsätter att naturmiljövården, friluftslivet och kulturmiljövården tillgodoses i kommunens fortsatta planarbete.

Övriga synpunkter avseende riksintressen

För att på ett tydligare sätt kunna utläsa vart olika intressen kan komma i konflikt med riksintressen bör alla riksintressen redovisas på mark- och vattenanvändningskartorna.

Miljökvalitetsnormer

Länsstyrelsen bedömer utifrån nuvarande kunskapsunderlag att ett genomförande av planen i sig inte kommer att medföra att gällande miljökvalitetsnormer överträds. Länsstyrelsen anser dock att det är viktigt att kommunen, i tillägg till vattenförsörjningsplanen, även arbetar vidare med en avloppsförsörjningsplan, för att kunna minska påverkan på vattendragen och på så sätt bidra till att MKN för vatten uppnås. Dessa planer tillsammans med en fördjupad översiktsplan för Nygård kan bli ett bra underlag med riktlinjer för fortsatt arbete med detaljplaner och bygglov. För att uppnå MKN för vatten är det även viktigt att jobba för en bra dagvattenhantering i detaljplaneprocesserna. Det är även viktigt att ha i åtanke vid planering av åtgärder, som kan påverka vattendrag och grundvatten, att inte enbart arbeta för en avhjälpling av eventuella negativa konsekvenser, utan även arbeta för förbättringar av vattenkvaliteten.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen ser det som positivt att Lilla Edets kommun tar stöd i bl.a. Göteborgsregionens kommunalförbunds (GR) strukturbild och Vision Västra Götaland – Det goda livet (Västra Götalandsregionen) vid framtagandet av översiktsplanen. Detta gör att det på ett relativt enkelt sätt går att utläsa planens effekter på regionen och tvärt om. Samverkan över kommungräns i olika angelägenheter gynnar som regel en kommuns utveckling. Länsstyrelsen bedömer att den i planen föreslagna mark- och vattenanvändning som även berör andra kommuner kan samordnas på lämpligt sätt.

Utifrån strukturbilden föreslår därför kommunen att stärka tätorterna genom en koncentrerad bebyggelsestruktur utefter kollektivtrafikstråk. Å andra sidan anger kommunen i översiktsplanen att de är måna om att enskilt byggande i spridd form eller mindre kompletteringar till befintlig bebyggelse ska kunna utvecklas utanför tätorterna. Länsstyrelsen anser att dessa två intentioner till viss del går emot varandra och vill råda kommunen att tydliggöra detta förhållande för att lättare kunna ta ställning till kommande önskemål om byggnation.

Länsstyrelsen ser det som positivt att Lilla Edets kommun, i samarbete med Trollhättans stad, har ett pågående arbete med vattenförsörjningsplan pågår. Detta är ett viktigt steg mot att uppnå miljömålen *Levande sjöar och vattendrag* samt *Grundvatten av god kvalitet*.

Även den pågående dialogen mellan Lilla Edets kommun och Ale kommun är positiv för att främja en hållbar utveckling av områdena kring ett nytt stationsläge vid Lödöse.

Som Länsstyrelsen tidigare, under samrådet, har betonat är det viktigt att Göta älv blir ett vattenskyddsområde. Länsstyrelsen ser därför positivt på att ett arbete kring detta har påbörjats mellan kommunerna längs Göta älv.

Lilla Edets kommun har gjort ett ställningstagande att utreda möjligheten till nya bergstäckter i kommunen. Länsstyrelsen vill belysa att frågan om materialförsörjning är även lämplig att ta upp i ett mellankommunalt perspektiv.

Hälsa och säkerhet

Hälso- och säkerhetsaspekter behöver studeras ytterligare i efterföljande planering. Prövning enligt 12 kap PBL (1987:10) eller 11 kap PBL (2010:900) kan ännu inte utslutas. Länsstyrelsen anser att riktlinjer för fortsatt arbete med underlag bör redovisas för så många av riskfaktorerna som möjligt.

Stabilitet och skredrisk

Väster om Göta älv, främst norr om Lilla Edets tätort, finns områden med otillfredsställande stabilitet, kvicklera samt höga och branta älvbrinkar. Här kan initialscred ge upphov till skred som berör områden på stort avstånd från älven. Dessa känsliga områden finns främst inom områden markerade R4, R5 och R7 på kartan för *Regler och rekommendationer*. Översiktsplanen anger att ny bebyggelse får tillkomma inom R4-, R5- och R7-områden, utan att ange några restriktioner avseende skredrisk. Ny bebyggelse inom dessa områden kan vara olämplig. Länsstyrelsen anser att det är av yttersta vikt att kommunen utreder och eventuellt reglerar möjligheterna för byggnation och ökad belastning inom stabilitetskänsliga områden utanför detaljplan. Berörda områden och eventuella restriktioner för byggnation måste framgå av översiktsplanen. För att säkerställandet ska få en större juridisk bärighet kan exempelvis områdesbestämmelser upprättas inom landsbygdsområden, för att uppnå översiktsplanens syfte. Fördelen med områdesbestämmelser är att kunna fånga in exempelvis ekonomibyggnader för jordbrukets behov, som annars inte kräver bygglov.

Redovisningen av skredrisker är inte heltäckande eftersom det saknas en beskrivning av vad skredrisknivåerna, som anges på kartan *Miljö, hälsa och säkerhet – Naturrisker*, innebär. Det bör även framgå att i stabilitetskarteringen, som gjordes 2002, har enbart delar av områdena utmed Göta älvs östra sida studerats. Materialet är därmed inte heltäckande avseende skred-

risker. SGI:s skredriskanalys och den översiktliga stabilitetskarteringen avser endast befintlig bebyggelse. Detta bör framgå av planen.

I översiktsplanen anges att geotekniska förutsättningar ska beaktas i samband med planering inom Lilla Edets centrala delar, Göta och Lödose. De geotekniska förutsättningarna är även viktigt att lyfta fram för Ström och slussområdet samt Nygård.

Upplysningsvis anser Länsstyrelsen att det kan vara lämpligt att kommunen har strategi för hanteringen av utredningar, kontroll och åtgärder inom befintliga bostads- och verksamhetsområden som ligger inom områden med osäker respektive ej godtagbar skredrisknivå i enlighet med SGI:s yttrande, daterat 2011-09-14. SGI:s yttrande bifogas detta granskningsyttrande för kännedom.

Buller

I samrådsredogörelsen till översiktsplanen, daterad 2011-01-13, har kommunen skrivit att "Utbyggnaden av Lödose utgör en del av den regionaliserade storstaden, varför den ortsvanliga störningsnivån för storstaden bör tillämpas" (sid. 12). Länsstyrelsen anser inte att ett sådant resonemang kan tillämpas generellt för Lödose. Länsstyrelsen står fast vid synpunkterna från samrådet avseende buller; att Boverkets allmänna råd måste vara vägledande och beaktas vid planeringen.

Översvämningsrisker

Länsstyrelsen bedömer att kommunens förhållningssätt till översvämningsrisker är tillfredsställande. Länsstyrelsen ser det som positivt att arbete pågår med utredning av översvämningsrisker och att resultaten av detta kommer att beaktas i fortsatt planering, genom exempelvis revidering av byggnadsnivåer vid behov.

Övriga allmänna intressen

De synpunkter och krav som Länsstyrelsen tidigare framfört i samrådsyttranden daterade 2008-11-27 och 2010-05-06 har i stort beaktats. Andra statliga sektorsmyndigheter, som i samrådsskedet framfört synpunkter, har efter bearbetning av planförslaget beretts tillfälle till förnyade ställningstaganden. Nu inkomna yttranden från sådana myndigheter översänds till kommunen tillsammans med detta granskningsyttrande för kännedom.

Naturmiljö

I avsnittet om biotopskydd (sid. 31) beskrivs olika typer av biotopskydd och att Länsstyrelsen kan lämna dispens för förändringar. Det kan med fördel tilläggas att en sådan dispens krävs särskilda skäl.

Kulturmiljö

Kommunen har en kulturarvsplan som antogs 3 mars 2010. Antagandebeslutet var exklusivt planens åtgärdslista. Länsstyrelsen anser att det är lämpligt, i översiktsplanen eller i dokument kopplat till denna, att ha en strategi

för hur kommunen avser att ta till vara och utveckla värdefulla kulturmiljöer i kommunen. Det anges också under *Åtgärder/uppföljning* (sid. 91) att kulturavvsplanens rekommendationer ska följas och på sikt bör resultatet följas upp. Länsstyrelsen anser att det blir en otydlighet i vad detta innebär då åtgärdslistan inte är antagen, utan enbart områdesbeskrivningarna.

Miljö- och riskfaktorer

Materialförsörjning

Kommunen beskriver att de största grustillgångarna i kommunen finns väster om Göta älv i Hjärtum, Hasteröd och Västerlanda samt att täktillstånd idag finns på fyra platser. På en av dessa gäller även tillstånd för bergtäkt. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att kommunen fullföljer sitt ställningstagande att utreda möjligheterna till nya bergtäkter i kommunen. Materialförsörjningsfrågan är även lämplig att ta upp i ett mellankommunalt perspektiv.

Förorenade områden

I översiktsplanen anges att inventeringen av s.k. MIFO-objekt visar att det finns ca 120 platser i kommunen. Det bör framgå av översiktsplanen om det är potentiellt förorenade områden som avses.

Vatten och avlopp

Kommunen beskriver att det finns otillfredsställande vatten- och avlopps-lösningar i delar av kommunen. Risk för förorening av vattentäkter, vattendrag och sjöar tenderar att öka, varför en utredning om områden med VA-problem behöver genomföras. Länsstyrelsen anser att kommunen med fördel tar fram en avloppsförsörjningsplan för kommunen.

Kraftledningar

Svenska Kraftnät planerar för en ny 400 kV-ledning mellan Skogsäter i Trollhättans stad och Stenkullen i Lerums kommun. Ledningen är preliminärt tänkt att gå öster om befintliga 400 kV-ledningar, som korsar kommunens östra delar. Information om detta arbete kan med fördel skrivas in i översiktsplanen. Svenska Kraftnäts yttrande till Länsstyrelsen, daterat 2011-09-01, bifogas detta granskningsyttrande.

Redaktionella ändringar

Under avsnittet *Lagstiftningens mål – Plan- och bygglagen* (sid. 10) bör formuleringarna uppdateras till den nya Plan- och bygglagens (2010:900) lydelse.

Under rubriken *Verksamheter med särskilda risker eller störningar* (sid. 53) hänvisar kommunen till Naturvårdsverkets riktlinjer ”Bättre plats för arbete”. Detta bör ändras till Boverket allmänna råd 1995:5, ”Bättre plats för arbete”.

I avsnittet *Betydande miljöpåverkan* (sid. 91) gör kommunen bedömningen att risken är liten för att vindkraftsutbyggnad kommer att medföra någon

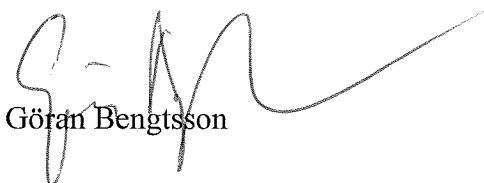
betydande miljöpåverkan i berörda områden. Länsstyrelsen vill påminna om att grupper av vindkraftverk i många fall alltid innebär betydande miljöpåverkan enligt 3 § Förordning (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Länsstyrelsen anser därför att det är missvisande att redan i översiktsplanen göra bedömningen att framtida vindkraftsetableringar inte kommer att innebära betydande miljöpåverkan. Denna bedömning måste göras i varje enskilt fall.

I avsnittet *Åtgärder/uppföljning* (sid. 91) anges att risker för påverkan och konsekvenser identifierade i miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) till översiktsplanen behöver följas upp. Detta kommer göras genom att MKB kommer upprättas för detaljplaner för bebyggelse och anläggningar i aktuella områden med stora natur- och kulturvärden. Länsstyrelsen anser att det bör förtydligas att en behovsbedömning av om miljöbedömning med tillhörande MKB behövs ska göras i varje enskilt fall.

Beredning, deltagande

Yttranden över planen har till Länsstyrelsen inkommit från Försvarsmakten daterat 2011-09-02, Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) daterat 2011-09-16, Statens Geotekniska Institut daterat 2011-09-14, Svenska Kraftnät daterat 2011-09-01, Trafikverket daterat 2011-09-29 och Vattenfall Eldistribution AB daterat 2011-09-13. Försvarsmakten och Vattenfall Eldistribution AB har inga erinringar över översiktsplanen. Kopior av yttrandena överlämnas till kommunen för kännedom.

Detta granskningsyttrande har beslutats av länsöverdirektör Göran Bengtsson efter föredragning av planeringsarkitekt Nina Storsveen. I den slutliga handläggningen har även företrädare för Enheten för skydd och säkerhet, Naturvårdsenheten, Kulturmiljöenheten, Miljöskydds-enheten samt Vatten-vårdsenheten deltagit. Granskningsyttrandet utgör statens samlade uppfattning om planen vad gäller Länsstyrelsens ingripandegrunder enligt 11 kap PBL (2010:900) i ett senare planeringsskede.

Göran Bengtsson

Nina Storsveen

Yttranden för kännedom från:

Göteborgsregionens kommunalförbund daterat 2011-09-16, Statens Geotekniska Institut daterat 2011-09-14, Svenska Kraftnät daterat 2011-09-01 och Trafikverket 2011-09-29.

Kopia till:

Boverket
Energimyndigheten, Eskilstuna
Försvarsmakten, Högkvarteret
Göteborgsregionens Kommunalförbund
Havs- och vattenmyndigheten, Göteborg
Lantmäterimyndigheten, Göteborg
Luftfartsverket, Norrköping
Sjöfartsverket
Skogsstyrelsen, Västra Götaland
Statens Geotekniska Institut, Göteborg
Svenska Kraftnät
Swedavia, Landvetter Airport
Trafikverket Region Väst, Göteborg
Trollhättans – Vänersborgs flygplats
Västra Götalandsregionen

Kommunstyrelsen i:

Ale kommun
Alingsås kommun
Kungälv kommun
Stenungsunds kommun
Trollhättans stad
Uddevalla kommun
Vänersborgs kommun

Länsstyrelsen/

Enheten för skydd och säkerhet, BS
Kulturmiljöenheten, MH
Miljöskydds-enheten, AS
Naturvårdsenheten, CK
Vattenvårdsenheten, DH
Samhällsbyggnadsenheten enligt
expeditionslista

